

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 95 • 16. juni
Sesjonen 2024–2025

Møte mandag den 16. juni 2025 kl. 10

President: Masud Gharahkhani

Dagsorden (nr. 95):

1. Stortingets vedtak til lov om endringer i sivilbeskyttelsesloven (sivil arbeidskraftberedskap) (Lovanmerkning 2 (2024–2025), jf. Lovvedtak 46 (2024–2025), Innst. 199 L (2024–2025) og Prop. 11 L (2024–2025))
2. Stortingets vedtak til lov om saksbehandlingen i offentlig forvaltning (forvaltningsloven) (Lovvedtak 119 (2024–2025), jf. Innst. 478 L (2024–2025) og Prop. 79 L (2024–2025))
3. Stortingets vedtak til lov om endringer i bilansvarslova (gjennomføring av endringsdirektiv til motorvognforsikringsdirektivet i norsk rett) (Lovvedtak 120 (2024–2025), jf. Innst. 475 L (2024–2025) og Prop. 74 LS (2024–2025))
4. Stortingets vedtak til lov om informasjonstilgang m.m. for Utvalget for evaluering av etterretningstjenesteloven (Lovvedtak 121 (2024–2025), jf. Innst. 440 L (2024–2025) og Prop. 127 L (2024–2025))
5. Stortingets vedtak til lov om endringer i klimakvoteloven (utvidet virkeområde – nytt klimakvotestystem m.m.) (Lovvedtak 122 (2024–2025), jf. Innst. 527 L (2024–2025) og Prop. 104 L (2024–2025))
6. Stortingets vedtak til lov om endringer i klimaloven (klimamål for 2035) (Lovvedtak 123 (2024–2025), jf. Innst. 519 L (2024–2025) og Prop. 129 L (2024–2025))
7. Stortingets vedtak til lov om endringer i folkeregisterloven og skatteloven (særlige bostedsregler og pendlerregler for stortingsrepresentanter mv.) (Lovvedtak 124 (2024–2025), jf. Innst. 522 L (2024–2025) og Prop. 62 L (2024–2025))
8. Stortingets vedtak til lov om endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet) (Lovvedtak 125 (2024–2025), jf. Innst. 524 L (2024–2025) og Prop. 83 L (2024–2025))
9. Stortingets vedtak til lov om barn og foreldre (barnelova) (Lovvedtak 126 (2024–2025), jf. Innst. 526 L (2024–2025) og Prop. 117 L (2024–2025))
10. Stortingets vedtak til lov om endringer i markedsføringsloven mv. (overtredelsesgebyr for brudd på god markedsføringsskikk overfor barn) (Lovvedtak 127 (2024–2025), jf. Innst. 421 L (2024–2025) og Prop. 119 L (2024–2025))
11. Stortingets vedtak til lov om endringer i krisesenterlova (tydeleggjering av det kommunale ansvaret og grunnlag for behandling av personopplysninger m.m.) (Lovvedtak 128 (2024–2025), jf. Innst. 439 L (2024–2025) og Prop. 122 L (2024–2025))
12. Stortingets vedtak til lov om endringer i plan- og bygningsloven og matrikkellova (nye virkemidler ved fortetting og transformasjon, grunneierfinansiering av infrastruktur mv.) (Lovvedtak 129 (2024–2025), jf. Innst. 450 L (2024–2025) og Prop. 115 L (2024–2025))
13. Stortingets vedtak til lov om endringer i politiloven (bevæpning i daglig tjeneste) (Lovvedtak 131 (2024–2025), jf. Innst. 515 L (2024–2025) og Prop. 140 L (2024–2025))
14. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger og tre representantforslag som omhandler strømpriser og strømstøtte (Innst. 535 L (2024–2025), jf. Prop. 148 L (2024–2025), Dokument 8:82 S (2024–2025), Dokument 8:136 S (2024–2025) og Dokument 8:166 S (2024–2025))
15. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen og Sofie Marhaug om vern av Stølsheimen (Innst. 436 S (2024–2025), jf. Dokument 8:242 S (2024–2025))
16. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Heidi Greni, Sandra Borch og Per Olav Tyldum om endringer i motorferdselloven (Innst. 431 S (2024–2025), jf. Dokument 8:246 S (2024–2025))
17. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Heidi Greni, Sandra Borch, Marit Arnstad, Per Olav Tyldum og Siv Mossleth om mer effektiv skadefelling av rovvilt (Innst. 455 S (2024–2025), jf. Dokument 8:249 S (2024–2025))
18. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Rasmus Hansson og Sigrid Zurbuchen Heiberg om vern av nærnatur (Innst. 428 S (2024–2025), jf. Dokument 8:260 S (2024–2025))
19. Referat

Presidenten [10:00:01]: Representantene Anja Ninasdotter *Abusland*, Emilie *Mehl*, Silje *Hjemdal*, Per Vidar *Kjølmoen*, Bjørnar *Moxnes*, Grunde *Almeland*, Hadia *Tajik*, Olaug Vervik *Bollestad*, Tone E. Berge *Hansen*

og Lene Westgaard-Halle, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentanten for Akershus, Liv Gustavsen, tar nå sete.

Fra representanten Ingvild Wettrhus Thorsvik foreligger søknad om velferdspermisjon i dagene 17. og 18. juni.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten Emma Lind innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten [10:00:32]: Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet i dag om nødvendig fortsetter utover kl. 16.

Sakene nr. 1–13 vil bli behandlet under ett.

Sak nr. 1 [10:00:44]

Stortingets vedtak til lov om endringer i sivilbeskyttelsesloven (sivil arbeidskraftberedskap) (Lovanmerkning 2 (2024–2025), jf. Lovvedtak 46 (2024–2025), Innst. 199 L (2024–2025) og Prop. 11 L (2024–2025))

Sak nr. 2 [10:00:44]

Stortingets vedtak til lov om saksbehandlingen i offentlig forvaltning (forvaltningsloven) (Lovvedtak 119 (2024–2025), jf. Innst. 478 L (2024–2025) og Prop. 79 L (2024–2025))

Sak nr. 3 [10:00:44]

Stortingets vedtak til lov om endringer i bilansvarslova (gjennomføring av endringsdirektiv til motorvognforsikringsdirektivet i norsk rett) (Lovvedtak 120 (2024–2025), jf. Innst. 475 L (2024–2025) og Prop. 74 LS (2024–2025))

Sak nr. 4 [10:00:44]

Stortingets vedtak til lov om informasjonstilgang m.m. for Utvalget for evaluering av etterretningstjenesteloven (Lovvedtak 121 (2024–2025), jf. Innst. 440 L (2024–2025) og Prop. 127 L (2024–2025))

Sak nr. 5 [10:00:44]

Stortingets vedtak til lov om endringer i klimakvoteloven (utvidet virkeområde – nytt klimakvotesystem m.m.) (Lovvedtak 122 (2024–2025), jf. Innst. 527 L (2024–2025) og Prop. 104 L (2024–2025))

Sak nr. 6 [10:00:44]

Stortingets vedtak til lov om endringer i klimaloven (klimamål for 2035) (Lovvedtak 123 (2024–2025), jf. Innst. 519 L (2024–2025) og Prop. 129 L (2024–2025))

Sak nr. 7 [10:00:44]

Stortingets vedtak til lov om endringer i folkeregisterloven og skatteloven (særlige bostedsregler og pendlerregler for stortingsrepresentanter mv.) (Lovvedtak 124 (2024–2025), jf. Innst. 522 L (2024–2025) og Prop. 62 L (2024–2025))

Sak nr. 8 [10:00:44]

Stortingets vedtak til lov om endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet) (Lovvedtak 125 (2024–2025), jf. Innst. 524 L (2024–2025) og Prop. 83 L (2024–2025))

Sak nr. 9 [10:00:44]

Stortingets vedtak til lov om barn og foreldre (barnelova) (Lovvedtak 126 (2024–2025), jf. Innst. 526 L (2024–2025) og Prop. 117 L (2024–2025))

Sak nr. 10 [10:00:44]

Stortingets vedtak til lov om endringer i markedsføringsloven mv. (overtredelsesgebyr for brudd på god markedsføringsskikk overfor barn) (Lovvedtak 127 (2024–2025), jf. Innst. 421 L (2024–2025) og Prop. 119 L (2024–2025))

Sak nr. 11 [10:00:44]

Stortingets vedtak til lov om endringer i krisesenterlova (tydeleggjering av det kommunale ansvaret og grunnlag for behandling av personopplysninger m.m.) (Lovvedtak 128 (2024–2025), jf. Innst. 439 L (2024–2025) og Prop. 122 L (2024–2025))

Sak nr. 12 [10:00:44]

Stortingets vedtak til lov om endringer i plan- og bygningsloven og matrikkellova (nye virkemidler ved fortetting og transformasjon, grunneierfinansiering av infrastruktur mv.) (Lovvedtak 129 (2024–2025), jf. Innst. 450 L (2024–2025) og Prop. 115 L (2024–2025))

Sak nr. 13 [10:00:44]

Stortingets vedtak til lov om endringer i politiloven (bevæpning i daglig tjeneste) (Lovvedtak 131 (2024–2025), jf. Innst. 515 L (2024–2025) og Prop. 140 L (2024–2025))

Presidenten [10:00:55]: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 14 [10:01:01]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger og tre representantforslag som omhandler strømpriser og strømstøtte (Innst. 535 L (2024–2025), jf. Prop. 148 L (2024–2025), Dokument 8:82 S (2024–2025), Dokument 8:136 S (2024–2025) og Dokument 8:166 S (2024–2025))

Presidenten [10:01:28]: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til sju replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Ingvild Kjerkol (A) [10:01:52] (komiteens leder og ordfører for saken): Selv om energi- og miljøkomiteen har hatt kort tid på seg til å behandle regjeringens forslag om norgespris, har vi likevel jobbet grundig med saken. Gjennom muntlig høring har vi fått god innsikt i hva viktige organisasjoner og aktører i bransjen mener om forslaget. Komiteen har også gjennom mange spørsmål til energiministeren fått belyst saken ytterligere.

Jeg vil takke komiteen for konstruktivt samarbeid om behandling av saken. Flere av partiene foreslår egne modeller for å redusere husholdningenes strømutfgifter, og partiene vil selv gjøre nærmere rede for sine modeller i debatten.

Siden vinteren 2022 har strømprisene vært på et mye høyere nivå enn det vi har vært vant til. Russlands krigføring i Ukraina gjorde at vi også fikk en energikrise i Europa med økte gass- og energipriser. Også i Norge steg strømprisene, og det var nødvendig med tiltak for å skjerme husholdningene mot de høye prisene og store svingningene i strømmarkedet. Regjeringen fikk derfor raskt på plass en god strømstønadsordning.

Nå kommer lov om norgespris. Sammen med strømstønaden, som fortsetter, vil norske husholdninger og eiere av fritidsboliger få muligheten til å velge mellom forutsigbarhet for strømutfgiftene via en fastpris

og dagens strømstønadsordning. Mottakelsen fra strømkundene har vært positiv. Viktige organisasjoner, som LO, har gitt sterk støtte til norgespris. Huseierne og Forbrukerrådet er andre eksempler – og flere strømselskaper også.

På vegne av Arbeiderpartiet vil jeg takke Rødt for støtten i tilrådingen, selv om partiet primært ønsker en annen modell. Tilrådingen i dag fremmes av et mindretall bestående av Arbeiderpartiet og Rødt, men jeg har tro på at også partier som har egne modeller for strømstøtte, vil bidra til at vi i dag – via subsidiær stemmegivning – får et flertall bak en løsning som ivaretar intensjonen, som her deles av et betydelig flertall. Da vil Stortinget bidra til at norske husholdninger får trygghet for at en norgespris på hus og hytter blir tilgjengelig fra 1. oktober i år.

Bård Ludvig Thorheim (H) [10:04:53]: Høyre har ment at vi må skjerme forbrukerne bedre mot høye og varierende strømpriser uten å intervenere i de markedsmechanismene som gir oss et mest mulig effektivt kraftsystem. Derfor var vi positivt innstilt da regjeringen lanserte en løsning på dette problemet som de kalte norgespris. Dessverre ser vi, etter nøye gjennomgang av norgespris, at ordningen vil senke én del av strømregningen, men samtidig øke en annen del av strømregningen.

Tidligere finansminister Vedum sa at norgespris er mindre utredet enn garasjen hans. Jeg vet veldig lite om hans garasje, men jeg vet at regjeringen ikke har klart å gi noen som helst tall på hva norgespris betyr for strømregningen for folk, altså sluttsummen for forbruk og energisparing, eller for kraftsystemet.

De har heller ikke tatt ordningen til vurdering hos ESA for EØS-relevans. Den eneste eksterne vurderingen som finnes, blir tilbakeholdt. Det er et åpent spørsmål om utredningsinstruksen er overholdt. Det eneste vi virkelig vet sikkert om norgespris, er at dersom strømprisene blir skyhøye og det blir en anstrengt kraftsituasjon, da ryker hele ordningen og blir trukket tilbake.

De eneste tallene vi har å forholde oss til, er fra analyseselskapet THEMA, et selskap som regjeringen også har benyttet i nesten samtlige av de tallrike offentlige utredningene om kraft de siste fire årene. Etter fire år med mer eller mindre strømpriskrise presterer altså regjeringen å fremme et forslag som kan øke strømprisen med 10–12 øre, øke nettleien med 1 mrd. kr i året og legge opp til et økt forbruk, som vil gi seg utslag i høyere elavgift på strømregningen.

Støre-regjeringen har også herjet med norsk næringsliv i fire år. Vekstkraften i økonomien avtar helt, og vi ligger på bunnivå i OECD for de neste årene. Skulle Støre-regjeringen nok en gang huske å glemme at vi har

et næringsliv? Jo da, med norgespris kan små og mellomstore bedrifter forvente høyere strømpris, mer variable priser og høyere nettleie, i likhet med nesten halve befolkningen, som regjeringen anslår ikke vil tegne norgespris. Konkurransen for prosessindustrien svekkes.

Det sterkeste argumentet mot er å peke på et bedre alternativ, og det har Høyre. Med Høyre får man tre ting: For det første får man en pengestøtte som trekkes fra strømregningen, typisk 1000–2 000 kr for en gjennomsnittlig husholdning i vintermånedene når det er høyest strømregning. Det får alle utbetalt automatisk når det er høye priser. For det andre: De som ønsker å sikre seg en fast avtalt strømpris, skal få tilbud om fleksible priser. For det tredje har ikke vi glemt næringslivet, men har gode løsninger for dem.

Vi fremmer våre egne forslag, som vi mener er langt bedre på alle målsettinger som vi vanligvis er enige om i kraftpolitikken i denne sal. – Med dette vil jeg ta opp forslagene som Høyre har sammen med Venstre.

Presidenten [10:07:44]: Dermed har representanten Bård Ludvig Thorheim tatt opp de forslagene han refererte til.

Gro-Anita Mykjåland (Sp) [10:07:57]: Senterpartiet stemmer for innføringen av norgespris fra 1. oktober. Det gjør vi fordi folk trenger forutsigbarhet og trygghet for strømregningen, men vi er også tydelige på at norgespris ikke er en kur for utfordringene i kraftsystemet. Det er bare en lindring av symptomene.

I flere tiår har vannkraften vært en av Norges største styrker. Den har bygd industri og skapt arbeidsplasser og verdier over hele landet. Men i dag styres strømprisene i Norge i stor grad av markedet i Tyskland og Storbritannia. Resultatet er høye og ustabile priser, også i perioder der vi har god tilgang på kraft. Det har vi i Senterpartiet aldri akseptert som et premiss.

Norgespris gir en viktig trygghet til husholdningene, men den løser ikke utfordringene for næringslivet. Små og mellomstore bedrifter, spesielt i Agder og Rogaland og deler av Telemark, rammes hardt av dagens situasjon. De har ikke tilgang til forutsigbare fastpriskontrakter, og det svekker konkurransekraft, utsetter investeringer og truer arbeidsplasser. Senterpartiet har derfor forhandlet fram flere viktige gjennomslag. Vi har fått regjeringen til å forplikte seg til å legge fram konkrete tiltak for lavere og mer stabile strømpriser i bl.a. Agder og Rogaland, som er prisområdet NO2.

Vi har fått gjennomslag for at en norgespris for bedrifter og frivillighet skal utredes, og det er første steg mot en ordning som favner hele Norge. Utredningen skal skje så raskt som mulig. Vi har sikret at maksgrisen for norgespris økes til 5 000 kWh i måneden. Det vil

også gi trygghet for dem som bor i eldre hus og har de største strømutfordringene. Vi har også sikret at maksgrisen for strømstøtteordningen beholdes på 5 000 kWh, og at den altså ikke reduseres.

Så har vi ikke minst fått forlenget strømstøtteordningen for frivilligheten og for jordbruk og gartneri med fire år, altså ut 2029. Det er like lenge som strømstøtten for husholdningene. Dette er en næring som er helt avhengig av stabile og forutsigbare kraftkostnader, ikke bare for å overleve, men for å produsere den maten vi trenger, og få til grønn verdiskaping i hele landet. Hadde regjeringen fått igjennom sitt opprinnelige forslag sånn som det foreligger, ville støtten allerede blitt avvirket ved årsskiftet. Nå sikrer vi trygghet for produsentene, matsikkerhet for samfunnet, og vi gir dem større forutsigbarhet i en tid der marginene er trange.

Strømstøtten til frivilligheten er på sin side avgjørende for at idrettslag, kulturhus og lokale møteplasser skal kunne opprettholde aktivitetstilbudet sitt uten å måtte kutte. I sum har Senterpartiet fått gjennomslag for svært viktige forbedringer, men i Senterpartiet mener vi at mer må til. Det må større systemendringer til. Vi trenger en kraftpolitikk som bygger på politisk styring og nasjonal kontroll. Vi må reforhandle avtalene for utenlandskabelne, og vi må få nasjonal kontroll over eksportkapasitet og prisdannelse. I dag er jeg glad for at Senterpartiet blir med på å sikre flertall for en ordning som gir forbrukere lavere og mer stabile kraftpriser.

Jeg tar med dette opp forslagene som Senterpartiet er med på.

Presidenten [10:11:07]: Da har representanten Gro-Anita Mykjåland tatt opp de forslagene hun refererte til.

Marius Arion Nilsen (FrP) [10:11:23]: I det Herrens år 2025, når det tilfeldigvis er stortingsvalg, kommer Arbeiderparti-regjeringen med norgespris. Det var dagen etter Senterpartiets exit fra regjeringen. Da ble det, ifølge Støre-regjeringen – med energiministeren og statsministeren – lagt fram en gjennomarbeidet løsning, der tallene var grundig utredet og grundig bestemt, altså norgespris. Det kom dagen etter regjeringsexiten. Og hvis dette høres for godt ut til å være sant, så er det kan-skje det.

Regjeringen har gitt Stortinget to uker til å behandle en omfattende sak med store konsekvenser og store kostnader knyttet til seg. Dette er – for å ta oppsummeringen med én gang – valgflesk etter tre og halvt år med handlingslammelse.

Så til det problematiske: Vi har en storstilt krafteksport. Vi er nå på 11,2 TWh i krafteksport. Det ser ut til at vi setter ny rekord. Vi har en fyllingsgrad i NO2 som har gått fra å være godt over medianen. Energiministeren vet dette, for jeg har plaget ham med to spørsmål – ett

den 5. mai og ett her i går. Nå er vi fire prosentpoeng under normalen uten at det er snø i fjellet. Vi styrer altså med stor sannsynlighet mot en særdeles stram kraftsituasjon og enda høyere priser. Norgespris er tenkt å kamuflere disse problemene. Det er her problemet ligger. Vi er nødt til å ta tak i den ukontrollerte krafteksporten. Vi er nødt til å ha en begrensning og regulering av krafteksporten målt opp mot fyllingsgraden og forsynings sikkerheten, som gjør sånne ordninger som norgespris overflødige, sånn at vi får tilbake normaliserte strømpriser i Norge.

Problemet med norgespris er også at man fjerner alt av insentiver til å styre kraftforbruket sitt, man fjerner alle insentiver til energieffektiviseringstiltak, og man kommer med stor sannsynlighet til å få økte effektopper som resulterer i økt nettleie. Dette synes Fremskrittspartiet er problematisk, og det kommer også med stor sannsynlighet til å føre til økte strømpriser for dem som ikke har norgespris, altså næringslivet.

Vi i Fremskrittspartiet ønsker løsninger som tar tak i denne situasjonen. Vi ønsker en løsning som fremdeles gir insentiv og grunn til å styre kraftforbruket sitt. Vi ønsker en strømstøtte på 100 pst. over 50 øre, vi ønsker å begrense og regulere krafteksporten, og vi ønsker ikke minst en fornuftig klimapolitikk. Dette kommer også til å bli en vesentlig driver for strømprisen framover – de enorme klimaforpliktelsene og det enorme kraftbehovet som kommer til å komme her. Derfor stemmer Fremskrittspartiet imot norgespris. Vi mener dette er en dårlig løsning, som regjeringen bruker som et plaster for å skjule handlingslammelsen, at man ikke tar tak i de underliggende problemene.

Jeg tar opp Fremskrittspartiets forslag og de forslagene Fremskrittspartiet har sammen med andre.

Presidenten [10:14:23]: Representanten Marius Arion Nilsen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Lars Haltbrekken (SV) [10:14:45]: De siste årenes høye strømpriser har vært ulevelige for folk og næringsliv. Mange har vært bekymret for neste måneds strømregning – med rette.

Heldigvis fikk vi høsten 2021 på plass en strømstøtteordning, en ordning som SV i forhandlinger med regjeringspartiene har fått forbedret flere ganger. Folks strømregninger ville ha vært mye høyere dersom det ikke var for de forbedringene som vi fikk til i strømstøtteordningen. Dette har til tider vært forbedringer som har møtt motstand fra regjeringspartiene, men de har kommet på plass og har vært et viktig tiltak.

SV har foreslått å opprette et statlig strømsalgsselskap, et selskap som skal stå for omsetningen av kraft til både folk og næringsliv. Dette forslaget har bred støtte i fagbevegelsen, Fellesforbundet og i LO. Dette er et for-

slag som ville ha ført til at vi tok store mengder kraft bort fra børsen, hvor kraftprisen i dag settes, og som ville ha gitt folk stabile, lave strømpriser som var til å leve med, også for næringslivet. Norgespris er et plaster på såret – av enkelte med rette kalt et norgesplaster.

Vi trenger å ha systemendringer for å få større kontroll på kraften, både på forbruket og på prissettinger. SV kommer i dag til å stemme for lovproposisjonen for å gi folk den stabiliteten de trenger i en kritisk situasjon, men dette er ikke nok til å få den endringen av systemet som vi trenger.

Dermed tar jeg opp SVs forslag i saken.

Presidenten [10:17:59]: Representanten Lars Haltbrekken har tatt opp det forslaget han refererte til.

Sofie Marhaug (R) [10:18:11]: Rødt har i mange år – i hele denne stortingsperioden – tatt til orde for å regulere strømmarkedet. Vi vil legge en begrensning, et tak, på hvor mye kraftprodusentene kan ta seg betalt for strømmen. Vi vet at det er billig å produsere kraft i Norge. Likevel er det de europeiske gassprisene som i stor grad setter prisen på norsk vannkraft. Det betyr at Russlands struping av gass til Europa – eller nå: Israels angrep på Iran – kan drive prisen opp på norsk vannkraft, selv om den er billig å produsere.

Sånn har det ikke alltid vært, og sånn trenger det heller ikke å være. Rødt fremmer i dag forslag om makspris på strøm på 35 øre/kWh, som skal gjelde alle strømkunder: husholdninger, bedrifter, kommuner osv. Vi fremmer også forslag om kutt i momsen på strøm og et flerprissystem for nettleien og elavgiften, sånn at det skal lønne seg å energieffektivisere. Det pleide å være sosialdemokratisk politikk at prisene på vannkraften speilet kostnadene for å produsere kraften. For dette var felles eie, og det var et felles gode, ikke noe som kraftbransjen skulle profitte på. Med dereguleringen i 1990 og tettere tilknytning fysisk, økonomisk og juridisk til det europeiske markedet har dette systemet blitt rasert.

Rødt fremmer vår primærpolitikk. Det har vi også gjort når regjeringen har kommet med ulike varianter som plastrer på et dysfunksjonelt strømmarked. Men når forslagene våre har falt, har vi alltid støttet strømstøtteordningene subsidiært. Når skaden først har skjedd, er et plaster på såret bedre enn ingenting. Ja, norgespris er et norgesplaster, men når norske husholdninger blør, skal ikke Rødt være det partiet som tar av det plasteret.

Vi synes det er bemerkelsesverdig at et parti som Fremskrittspartiet ikke støtter Rødts eller Senterpartiets forslag om norgespris til bedriftene. I stedet går Fremskrittspartiet sammen med Miljøpartiet De Grønne om å sende hele saken tilbake og dermed terminere en forbedret strømstøtteordning uten egentlig å stille opp

egne alternative forslag. Det gjør derimot Rødt i dag, noe vi også har pleid å gjøre før. Det handler vel om at Fremskrittspartiet er et høyreparti, som tross alt vil beskytte markedet. Kraftbransjens lobbyorganisasjon Fornybar Norge gir også Fremskrittspartiet skryt i sin velgerguide fordi partiet ikke vil gripe inn i selve kraftmarkedet, mens de gir Rødt slakt. Det er jeg stolt av, for vi vil sette en makspris på strøm. Jeg er glad for at Rødt står på lag med strømkundene mot krafteierne. Her er det nemlig en interessekonflikt i bunnen, og det skal ikke være noen tvil om hvilken side Rødt står på.

Med det er våre forslag tatt opp.

Presidenten [10:21:16]: Representanten Sofie Marhaug har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Ola Elvestuen (V) [10:21:33]: Prisene har vært høye i deler av Norge og i Europa siden Russlands angrep på Ukraina i 2022, fordi Europa må omstille seg fra russisk gass, og fordi avhengigheten av dyrere LNG har økt. Mens Europa har møtt denne situasjonen med å forsterke sin Ren energi-pakke og sette i gang med nye tiltak med REPowerEU for å få en sterkere innsats for mer ny fornybar energi – og det virker – er det slik i Norge at denne utviklingen står stille. Siden 2022 har utbyggingen av ny fornybar energi falt hvert eneste år. I første kvartal i år er vel ny utbygging nede i 0,1 TWh. Enøkiltakene har også stoppet opp.

Med norgespris vil dette bare forsterkes. Vi har vel ingen tiltak som mer vil slå bena under energikommisjonens ønske om mer av alt raskere. Det vil jo ikke lønne seg. Nå ser vi også at solenergi- og solcelleleverandørene nedbemanner i Norge. Norgespris vil i tillegg gjøre at de som ikke går for å ha norgespris, vil få høyere priser, og det gjør at nettleien kommer til å gå opp. Så vi møter ikke den situasjonen vi er i. Vi skal altså bruke milliarder på å stå helt stille. Det er det regjeringen foreslår, og de lovbestemmer det, slik at det skal være vanskeligere å endre på, slik at dette skal bli en situasjon som skal vare fram til 2030.

Markedet virker, og markedet må vi bruke. Det har fungert godt i Skandinavia gjennom mange år. Europa har lært av oss. Vi er også knyttet til et marked i Europa. Nå fikk vi endelig tre direktiver på plass her på fredag, men vi trenger å gjøre dette framover og også ta inn reglene der, som gjør at vi får en raskere omstilling.

Så er det perioder der det er vanskelig, med høyere priser. Det erkjenner også Venstre. Vi ble også med på forslag sammen med Høyre om at man kan gi støtte, men at markedet ikke utfordres, for vi trenger at det skal virke også framover.

Det regjeringen og flertallet nå gjør, er å insistere på å møte en situasjon der vi trenger raskere tiltak og end-

ring, med å velge å lage en situasjon som koster, og som først og fremst vil føre til at vi står helt stille.

Jeg tar opp de resterende forslagene Venstre er med på.

Presidenten [10:24:32]: Representanten Ola Elvestuen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Une Bastholm (MDG) [10:24:41]: I en tid hvor vi alle må spare og effektivisere strømforbruket for å unngå galopperende strømpriser og sabotering av klima- og naturmål, velger regjeringen, med støtte fra Senterpartiet og SV, å gå inn for en strømstøtteordning som er usosial, som flytter penger fra dem med lavest forbruk til dem med høyest forbruk, og som kommer til å ødelegge effektiviseringsinsentivene rundt omkring i norske hjem og gjøre at vi ikke unngår de høye toppene i strømforbruket, noe som gjør at vi stadig må bygge ut mer nett.

Norgespris kommer til å bli stående som det mest uansvarlige grepet fra denne regjeringen når det gjelder kraftpolitikken – med hard konkurranse fra Melkøya. Det er et forslag som er fremmet for å vinne en valgkamp, ikke for å løse et problem i energipolitikken. Forslaget er dårlig forberedt, det kom sent til Stortinget, og det ble nærmest slaktet i høringsrunden. Når Senterpartiet nå har fått gjennomslag for å øke forbruksgrensen ytterligere, betyr det at det er 4 pst. av husholdningene der ute – 4 pst. – med høyest forbruk som ikke skal få norgespris for det høye forbruket.

Norgespris kommer til å øke strømforbruket og gi dyrere strøm for næringsliv, kommuner og naboland – og mer netttutbygging. Det betyr mer naturnedbygging og økt behov for subsidier hvis vi skal være i nærheten av å nå Stortingets vedtatte mål om å spare 10 TWh i bygg. Derfor foreslår vi, sammen med Fremskrittspartiet, å sende hele saken tilbake til regjeringen.

De som bruker mest strøm, som stort sett er de med høyest inntekt, får i dag klart mest strømstøtte. Norgespris, som i motsetning til dagens strømstøtte også omfatter hytter, har en enda mer grotesk fordelingseffekt. Jeg skjønner ikke hvorfor det ble et sosialdemokratisk prosjekt å gi mer penger til folk med sveitservilla på Vinderen og luksushytte på Hafjell enn til alenemødre i en leilighet på Stovner. Gerhardsen må vri seg i graven nå.

Det er 11,5 mrd. kr vi beregnet at dette skulle koste. En alternativ modell ville brukt de milliardene bedre, ville vært mer sosialt omfordelende og ville også beholdt invitasjonen til å spare på strøm og unngå de største toppene. En flat strømstøtte, slik Miljøpartiet De Grønne har foreslått og også fremmer i salen i dag, vil være best for alenemøren på Stovner. Han med villa på Vinderen ville fått mindre støtte med vårt opplegg, men han har antakelig også råd til å investere i energiparin-

gen som vi trenger at han investerer i, for å unngå stadig høyere strømpriser.

Jeg registrerer at regjeringen ikke tror på at strømpris påvirker strømforbruk. Det er jo litt forbløffende at markedskreftene ikke skal gjelde akkurat her – man har ingen historiske eksempler.

Om ikke annet viser denne debatten hvorfor Miljøpartiet De Grønne trengs. Et sterkt Miljøpartiet De Grønne over sperregrensen kan være det SV trenger for å finne tilbake til seg selv, og det venstresiden trenger for å prioritere klima og miljø.

Jeg tar opp forslagene Miljøpartiet De Grønne har alene.

Presidenten [10:27:47]: Representanten Une Bastholm har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:27:58]: Så står vi altså her igjen og behandler en strømproposisjon fra denne regjeringa. Det var en stund jeg telte og hadde oversikten. Nå har jeg totalt mistet oversikten over hvor mange proposisjoner og endringer i strømstøtten det har vært i løpet av disse fire årene.

Kristelig Folkeparti har i flere år kjempet for den løsningen vi mener er den beste, nemlig en makspris på 50 øre, eller 100 pst. kompensasjon over 50 øre, ut fra den strømstøtteordningen som har vært, og i løpet av de årene har jeg blitt møtt med mange ulike påstander og kritikk av den løsningen. Da må jeg bare innrømme at det å stå her i dag og se at norgespris, en fastprisordning, er blitt lagt på bordet, er litt underlig. Derfor har Kristelig Folkepartis kritikk ikke nødvendigvis vært mot selve ordningen, selv om jeg mener det er mye bedre å ha en makspris, der forbrukerne får litt insentiv fordi prisen vil svinge, og de vil også nyte godt av de periodene der det er lavere strømpris, f.eks. gjennom sommerhalvåret. Kritikken vår har vært mot at det har tatt utrolig lang tid.

Det er litt interessant at i desember, da statsbudsjettet ble vedtatt, var det et forslag fra regjeringa om å svekke strømstøtteordningen. En gikk altså gradvis opp – det begynte vel på 70 øre, så gikk det til 73 øre, og så endte det på 75 øre. I desember var det altså viktig for denne regjeringa og denne energiministeren å svekke strømstøtteordningen. Så kom vi til 10. mars – eller når det var – og da var det plutselig helt logisk og «godt utredet» og veldig viktig å få gjennomført norgespris. Dette har det vært interessant å se på.

Min konklusjon etter disse årene er at det bare handler om politisk vilje. Det har ikke vært ønskelig å gjøre noe med de uholdbart høye og varierende strømprisene som spesielt NO2 har hatt. Når folk og bedrifter der har måttet betale en mye høyere strømpris, har en sett at regjeringa har sagt at det ikke er riktig, at det ikke er mulig, eller at det er farlig – og så kommer en med et

forslag helt i slutten av perioden, som i tillegg skal innføres fra den dagen en ny stortingsperiode begynner. Det er ganske interessant.

Kristelig Folkeparti mener, i likhet med flere som har vært oppe her, at vi burde tatt flere strukturelle grep. I løpet av denne perioden har vi foreslått mange ulike tiltak. Vi har fremmet ulike forslag om strømstøtte til næringsliv. Jeg synes f.eks. at forskriften om flaskehalsinntektene er god, men det kunne vært gjort enda mer for å bruke flaskehalsinntektene på næringsliv i NO2, som har lidd mest. Jeg har også vært veldig bekymret for frivilligheten.

Jeg ser at det er kommet en rekke løse forslag, som vi må se på fram til votering. Jeg fremmer i alle fall vår modell og tar opp det forslaget Kristelig Folkeparti har alene.

Presidenten [10:30:59]: Representanten Kjell Ingolf Ropstad har tatt opp det forslaget han refererte til.

Statsråd Terje Aasland [10:31:12]: Regjeringen er opptatt av at folk i hele landet har trygghet i hverdagen og forutsigbare strømregninger. De siste årene har vi opplevd høye strømpriser og strømpriser som har variert kraftig. Som respons har vi innført strømstøtteordningen. Det skjedde raskt, og den er hele tiden blitt utviklet til det bedre. Det har skjermet husholdninger for de høyeste strømprisene.

Vi står nå overfor en ny og mest sannsynlig mer varig situasjon med store og uforutsigbare svingninger i strømprisene og med store forskjeller i strømprisene i ulike deler av landet. Vi foreslår nå å tilby norgespris til boliger og fritidsboliger både for strøm og for fjernvarme fra 1. oktober, og ut 2026 foreslår vi en fastpris på 40 øre per kWh pluss merverdiavgift.

Vi har i løpet av denne debatten fått avklart at SV og Senterpartiet vil stemme for. Jeg er særdeles glad for at man velger å ta det politiske ansvaret og gi den tryggheten som ligger der. Jeg er også veldig glad for at Rødt velger å støtte dette subsidiært, for det handler om å trygge folks hverdag i møte med mer uforutsigbarhet i strømprisene. Det betyr at lovforslaget mest sannsynlig nå vil bli vedtatt. Det betyr og innebærer at husholdningene kan bestille norgespris i rimelig tid før 1. oktober, når oppvarmingssesongen begynner og vinteren setter inn.

Norgespris er en frivillig ordning. Ønsker man å beholde strømstønsordningen, kan man det. Ønsker man en fastpris, kan man velge norgespris når som helst i løpet av året. Vi foreslår at nettselskapene og fjernvarmeselskapene skal administrere ordningen. Norgespris vil gjelde ut kalenderåret, uavhengig av når man bestiller norgespris, og må fornyes hvert år. Avtaler som inngås i 2025, vil gjelde ut 2026.

Noen har uttrykt bekymring for at norgespris kan føre til økt strømforbruk. Til det vil jeg si: Det vil fortsatt lønne seg å spare strøm. Vi forventer ikke at norgespris i seg selv vil gi en stor økning i husholdningenes strømforbruk. Det har også vært reist spørsmål ved om norgespris kan påvirke strømprisen. Det bygger på en antakelse om at husholdningene vil øke sitt strømforbruk vesentlig. Vår vurdering er at virkningen av norgespris på strømprisen må antas å være beskjeden, som også flere høringsinstanser peker på.

Det har de siste årene kommet mange forslag til hvordan husholdninger skal kompenseres for høye strømpriser. Felles for mange av forslagene er at de ikke bidrar til trygghet for husholdningenes strømregninger, de reiser statsstøtterettslig problematikk eller har betydelig større budsjettmessige konsekvenser. For eksempel vil det å pålegge kraftleverandørene å tilby fastprisavtaler på kommersielle vilkår gi langt dyrere avtaler for dem som bor i Sør-Norge, enn forslaget norgespris. Vi har vurdert og lyttet til høringsinnspill, og vi har fremmet et grundig og ansvarlig lovforslag.

Jeg er veldig glad for de signalene som har kommet så langt i denne debatten.

Presidenten [10:34:12]: Det blir replikkordskifte.

Marius Arion Nilsen (FrP) [10:34:30]: Gahr Støre sa under en debatt i Arendalsuka at et land som ikke har solidaritet med Europa, og som tenker på egen kraftforsyning og eventuelt ser på begrensning og regulering av kraftekspporten til Europa, ville han ikke være statsminister for, samtidig som tyskerne stengte ned sin egen kjernekraft. Han sa også i 2023 og flere andre ganger at makspris vil være skadelig. Tilsvarende har statsråden og andre fra regjeringen sagt at det er uansvarlig med en makspris på 50 øre eller 100 pst. strømstøtte over 50 øre. Det er ikke løsningen. Hadde det vært så enkelt, hadde man gjort det med én gang, da hadde man innført det.

Så da er spørsmålet: Hvilke vurderinger har endret seg siden den gang, siden norgespris over natten er blitt den ultimate løsningen?

Statsråd Terje Aasland [10:35:32]: Aller først har jeg lyst til å understreke at vi selvfølgelig er opptatt av hvordan man eksponerer det norske kraftsystemet i møte med det europeiske kraftsystemet, og det har det vært en rekke debatter om i Stortinget. Regjeringen har en veldig klar linje på det. Blant annet skal det ikke bygges flere utenlandskabler i neste stortingsperiode, ei heller planlegges for dette.

Det er veldig forskjell på en makspris og en norgespris. Med norgespris betaler man flatt 40 øre pluss moms gjennom hele året, og det er en vesentlig forskjell.

Det som forundrer meg, er at jeg hørte representanten i sitt innlegg snakke om bekymringen for konsekvensene av virkningen av norgespris, men samtidig har man ikke de samme refleksjonene rundt makspris, som i utgangspunktet vil være enda mer forsterkende. Det er helt uforståelig.

Vi er veldig opptatt av å gi folk trygghet og forutsigbarhet, og det gjør vi gjennom norgespris, med en fastpris som tilbys strømkundene til 40 øre pluss moms.

Bård Ludvig Thorheim (H) [10:36:45]: Regjeringen har ikke tatt denne ordningen innom ESA for å sjekke om den er i tråd med EØS-avtalen. I det offentlige ordskiftet har regjeringen argumentert med at man har hatt en ekstern utredning fra Wiersholm. De kunne da ha lagt fram denne i offentligheten og lagt all tvil til side. Når man ikke gjør det, melder det seg noen spørsmål: Hvorfor har man skjult korrespondansen fra postjournalen når det gjelder denne utredningen? Hvorfor legger man ikke fram dette hvis det viser at konklusjonene er i tråd med det regjeringen mener? Hva sier statsråden til folk hvis norgespris er i strid med EØS og kanskje faller bort?

Statsråd Terje Aasland [10:37:34]: Det er helt normalt at en regjering i utarbeidelsen av ulike typer forslag henter inn ulike typer vurderinger, og det har vi gjort også i denne saken. Det har vært viktig for oss å få en grundig utredning her og få stilt relevante spørsmål som vi mener kan dukke opp, deriblant forholdet til EØS-avtalen. Vår vurdering, ut fra de innspillene vi har hentet inn, er at dette ikke er i strid med EØS-avtalen, og sånn sett kommer det godt til uttrykk i lovproposisjonen som er fremmet for Stortinget. Den type dokumenter er det ikke naturlig at vi legger fram for offentligheten.

Så har jeg lyst til å understreke at vi har hatt strømstøtten i tre år, godt og vel, som langt på vei på en måte håndterer det samme spørsmålet inn mot husholdningene som norgespris vil gjøre. Strømstøtteordningen har ikke vært utfordret av ESA, og det er heller ingen grunn til, sånn vi ser det, at norgesprisen skal bli utfordret på noen annen måte enn det som var gjeldende for strømstøtteordningen.

Bård Ludvig Thorheim (H) [10:38:39]: Jeg må minne om at andre land i vårt nordiske kraftsamarbeid har protestert mot den ordningen, og det er mange næringsdrivende som har interesse av å klage dette inn til ESA. Det er nok vesensforskjellig fra den strømstøtteordningen vi har i dag.

Regjeringen sier selv i proposisjonen at denne ordningen kan ha påvirkning for både strømpris og nettleie i negativ favør, men man tallfester det ikke. Derimot har

THEMA, et analyseselskap som regjeringen selv har brukt flittig, tallfestet hva det kan bety for nettleien til folk.

Hva vil statsråden si til folk, som kanskje får økt nettleie med 1 mrd. kr i året på grunn av innføring av norgespris, når man hadde sluppet det med Høyres løsning? Man hadde samtidig kommet bedre ut med tanke på lommeboka for folk med den modellen vi har, for det er klokere offentlig pengebruk.

Statsråd Terje Aasland [10:39:42]: Nå er det vel ingen i denne sal som vet hva Høyres forslag egentlig innebærer, kanskje med unntak av representanten Thorheim selv, men han har ikke klart å formidle det eller sette det ned på papiret, ei heller foreslå det i Stortinget. Det er dypt alvorlig når man tenker på den tryggheten norgespris gir befolkningen.

Så til dette med forbruksveksten: Hadde THEMAs anslag på priselastisiteten gitt et riktig bilde av husholdningenes faktiske forbruksatferd, ville husholdninger i Nord-Norge økt sitt forbruk med over 30 pst. i 2025. Det vet vi ikke er tilfellet. Vi tror ikke at den forbrukselastisiteten som THEMA legger til grunn i sin rapport, er riktig. Det er også godt underbygd av bl.a. analytikere i Statkraft og andre, som faktisk har motargumenter med tanke på det som har kommet fram i THEMA-rapporten.

Vi er opptatt av at det først og fremst er tryggheten til folk vi skal ivareta i denne saken.

Sofie Marhaug (R) [10:40:55]: Høsten 2024 omtalte Namdalsavisa og VG at en eldre person frøs i hjel etter at nettselskapet hadde kuttet strømmen til denne personen. Det er grunn til å tro at dette ikke er et enkeltstående tilfelle, i og med at vi har flere kulderelaterte dødsfall i Norge.

Rødt har et forslag vi fremmer i forbindelse med denne saken – det er siste sjanse til å gjøre det i denne stortingssesjonen – som handler om å endre forbrukerkjøpsloven og si at nettselskapet ikke kan stenge av strømmen til noen mennesker. Det handler om at vi grunnleggende sett ser på strøm som en hvilken som helst vare eller et behov alle må få dekket. Fremskrittspartiet har fremmet en vag kopi av vårt opprinnelige forslag, som de ikke støttet i innstillingen. Jeg tror ingen av forslagene får flertall i dag, så spørsmålet er om regjeringen på egen hånd ser på alternative reaksjoner til å stenge av strømmen – som er så viktig og grunnleggende for alle mennesker.

Statsråd Terje Aasland [10:41:58]: Jeg forstår representantens bekymring basert på de enkelthendelsene som har vært.

Overføring av strøm er en tjeneste det skal betales for, det er regulert. Men dersom det foreligger kontrakts-

brudd, f.eks. dersom kunden over tid har misligholdt sine betalingsforpliktelser overfor nettselskapet, har nettselskapet hjemmel til å stenge strømmen til kunden. Det er ganske naturlig, og det er regulert i forbrukerkjøpsloven. Men nettselskapet har flere virkemidler for å inndrive kravet, noe som kan benyttes før kundens strømtilførsel stenges. Og nettselskap stenger ikke strømmen hvis det er fare for liv og helse, noe som betyr at strømmen normalt ikke stenges i vintermånedene. Det er viktig å presisere det og ramme det tydelig inn i de tilfellene hvor enkeltpersoner har blitt rammet.

Ola Elvestuen (V) [10:43:00]: Jeg hører her at vi kan håpe på ESA når det gjelder norgespris. Nå bygges det nesten ikke ut noe ny fornybar energi, og det skjer mens vi har en timesbasert strømstøtteordning. Utbyggingen av fornybar energi har falt hvert år siden 2022. Den var anslått å være nede på 0,1 TWh for første kvartal i år. Vi skal nå bruke milliarder på strømstøtteordningen norgespris – dette koster. Men hva vil statsråden gjøre for at vi skal ha utbygging av ny fornybar energi, noe som både forbrukere og næringsliv i Norge trenger? Vi ser nå at bl.a. solcelleselskapene nedbemanner i stor stil.

Statsråd Terje Aasland [10:43:58]: Det er ganske forundringsverdig å høre at representanten håper at ESA skal gripe inn og si at denne ordningen ikke er forenlig med det avtaleverket og regelverket som finnes. Som jeg har redegjort for i et tidligere svar, mener vi at dette ligger godt innenfor det som er EØS-avtalens rammer. Vi kan trygge husholdningene, vi kan etablere ordninger for fastpris. Norgespris er først og fremst en omfordelingsmekanisme. Vi tar inn ganske mye når strømprisene er høye, og så kommer desto mer ut i form av betaling gjennom norgespris eller strømstøtteordningen. Jeg mener det er rimelig rettferdig.

Til påstanden om at det ikke bygges mer kraft: Det har de siste fire årene blitt iverksatt og idriftsatt 6,9 TWh. Prognosene og det som ligger i NVE, viser at det er en betydelig investeringsøkning, og at det bl.a. ligger inne betydelig med effektoppgradering, utvidelser osv. i eksisterende vannkraftanlegg.

Une Bastholm (MDG) [10:45:10]: Jeg mener at norgespris er innrettet slik at den er grunnleggende urettferdig. Det er ikke de som bor i blokk i områder med høyest barnefattigdom i Norge, som tjener mest på denne ordningen. Det er de som bor romslig i store eneboliger, og som kanskje har oppvarmet innkjørsel, til og med, og som har en hytte som de også får strømstøtte til. Dette er en omvendt Robin Hood-politikk. Det finnes modeller hvor man kunne ha brukt den samme summen, men på en måte som er sosialt utjevne, og

som kompenserer for høy strømpris direkte til dem som er aller mest rammet av høye strømpriser, i områdene NO1, NO2 og NO5, som vi bør være mest opptatt av i denne debatten. Dette ville samtidig ikke ødelagt for klimamål og mål om energisparing og effektivisering.

Har statsråden og regjeringen overhodet utredet modeller som ville vært mer sosialt utjevning og fortsatt invitert til energisparing i norske hjem?

Statsråd Terje Aasland [10:46:13]: Norgespris er ikke en sosial utjevningsordning. Norgespris er en ordning som skal trygge husholdningenes møte med usikkerhet og ustabilitet i strømmarkedet. Jeg vil også understreke at ikke alle bor i blokk, og at ikke alle nødvendigvis er fattige selv om de bor i blokk. Veldig mange bor også i eneboliger, dårlig etterisolerte eneboliger – manglende styring, osv. – rundt omkring i landet og har dårlig økonomi. Landet er altså mangfoldig, folk er ulike. Det er ulike grunnlag for familiene. Det å trygge folk i møtet med ustabilitet og uforutsigbarhet i strømmarkedet mener vi er viktig.

Når det gjelder den store sosiale utjevningen og ordninger for det – vi skal selvfølgelig dempe forskjellene – gjøres det gjennom skattesystemet. Det har vi gjort hvert eneste år gjennom det skatteopplegget vi har fått igjenom i Stortinget. Det er utjevning av forskjeller mellom folk.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:47:18]: Først må jeg bare korrigere noe. Jeg sa i innlegget mitt at det var i desember i fjor at regjeringa økte prisen – eller svekket strømstøtteordningen – og at de ombestemte seg i mars. Det riktige var at det skjedde i slutten av januar. Så i løpet av én måned opplevde vi at Senterpartiet gikk ut av regjering, og at pressekonferansen om norgespris fant sted. Det er veldig fristende å spørre statsråden om hva som endret seg i løpet av den måneden, men jeg tror jeg vet det veldig godt. Jeg tror heller ikke at statsråden vil komme med et ærlig svar på det, så jeg vil spørre om noe annet.

Slik jeg forstår flertallet i denne saken – SV, Senterpartiet og Arbeiderpartiet, og Rødt støtter det subsidiært – skal en stemme igjenom proposisjonen. Så vidt jeg husker fra proposisjonen, er det et forbrukstak på 4 000 kWh i måneden for husholdninger, mens det løse forslaget fra Senterpartiet og Arbeiderpartiet har et forbrukstak på 5 000 kWh.

Etter tre og et halvt år med ulike strømstøtteordninger og med et flertall som har gått fram og tilbake – hva blir løsningen fra dette flertallet når vi skal votere i dag?

Statsråd Terje Aasland [10:48:18]: Det må jo de ulike partiene svare ut. Jeg er veldig glad for at SV og Sen-

terpartiet gir sin støtte til lovproposisjonen, og at Rødt også støtter den subsidiært. Det betyr noe å etablere den tryggheten for folk. Vi kommer til å følge opp innretningen på norgesprisordningen som blir vedtatt i Stortinget i dag.

Det er veldig små utslag i omfang, kostnader og virkning når man går fra 4 000 til 5 000 kWh når det gjelder norgespris, så det har ingen stor økonomisk eller prinsipiell betydning. Det viktigste med norgespris er at vi trygger store deler av de norske husholdningene som er utrygge i møtet med varierte og høye strømpriser. Det burde representanten Ropstad, som kommer fra det området hvor det kanskje har vært mest diskusjoner om høye strømpriser og behovet for å trygge og sikre husholdninger og familiers inntekter, kjenne godt til.

Presidenten [10:49:20]: Replikskordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har også en taletid på inntil 3 minutter.

Mani Hussaini (A) [10:49:37]: I januar foreslo Arbeiderparti-regjeringen innføring av en norgespris på strøm. Dette har blitt veldig godt tatt imot av store deler av befolkningen – mer stabilitet i strømprisen, strømregningen og ikke minst privatøkonomien. Det er imidlertid ikke alle som er glad for den, særlig ikke blant aktører som har økonomiske interesser i dette. De har forsøkt ulike strategier: De har hevdet at den er i strid med EØS-avtalen. De har forsøkt å klage saken inn for kontroll- og konstitusjonskomiteen. Det kommer også ukentlig rapporter som viser hvor feil norgespris er. Det hevdes at det blir sløsing, for det er null insentiv til å satse på energieffektive løsninger hjemme. Nå har de greid å bestille enda en rapport, og den viser at prisene vil gå opp på grunn av fastpris for husholdningene.

På lik linje med dagens strømstøtteordning er norgespris en støtte til forbrukerne, helt i tråd med det som ekspertgruppen, strømprisutvalget, foreslår. Derfor henger det ikke på greip at dette skal kneble kraftsystemet og presse prisene for alle.

Vi har gjennom mange tiår hatt relativt lave kraftpriser i Norge. Vi har i mellomtiden installert varmepumper, installert solceller på tak og etterisolert huset vårt. Hvorfor mener kritikerne at vi absolutt må ha høye strømpriser for at det ikke skal bli sløsefest når det gjelder strøm? Og hvorfor må vi absolutt ha høye strømpriser for å drive med energieffektive løsninger?

Det er sterke krefter som har gjort alt i sin makt for å forsøke å stoppe norgespris, som er ment å gi befolkningen vår mer forutsigbare strømpriser. Det er ingenting som tilsier at forbruket vil gå opp på grunn av en fast pris. Det som har noe å si for forbruket, er temperaturen ute og behovet for oppvarming. Da bidrar norgespris til å holde strømregningen nede.

De samme advarslene, fra de samme folkene, fikk vi da vi mot slutten av 2021 innførte strømstøtte. De sa at det kom til å bidra til sløsing med strøm, men det stemte overhodet ikke. Da vi gjorde strømstøtten mer rettferdig og endret den slik at man skulle telle fra time til time, kom de samme advarslene igjen – uten at det stemte da heller. Folk bruker ikke strøm for moro skyld. Det vil fortsatt koste å bruke strøm i Norge, men folk kan velge mer forutsigbarhet gjennom norgespris. Det er den forutsigbarheten som er nøkkelen til handling for både husholdningene, som kan redusere strømregningen gjennom enøktiltak, og kraftprodusentene, som skal investere i ny kraft.

Vi har hørt veldig mye forskjellig om norgespris, men dette hysteriet som vi nå hører fra motstanderne, må vi ta med en stor klype salt.

Michael Tetzschner (H) [10:52:33]: Jeg vet ikke om jeg svarer til beskrivelsen hysteriker, men det var veldig selsomt å høre dette forsvaret fra representanten Hussaini. Han spurte hvilke krefter det er som står bak og motarbeider denne ordningen. Det er bl.a. de instansene som regjeringen selv burde ha lyttet mer til hvis de hadde utredet saken ordentlig. Det er bl.a. Konkurransetilsynet, Regelrådet og SSB. Denne innstillingen preges i det hele tatt enormt av å være et hastverksarbeid.

Så kan man spørre seg: Hvorfor arbeider regjeringen under et slikt høyt trykk når den har så mange andre saker som den tar seg god tid med? Det er ingen hemmelighet i denne salen at det skyldes Senterpartiets uttrekken av regjering. Senterpartiet slo an tonen med at de nå skulle drive valgkamp på lave strømpriser. Det fikk det svaret vi har fått nå: Dette er altså et valgkamputspill fra det såkalt trygge styringspartiet Arbeiderpartiet. Så det at man har sviktet utredningsinstruksen, som er til for at vi skal kunne ha en kunnskapsbasert behandling og kunnskapsbaserte vedtak i denne salen, må ses i den sammenheng.

Det er ikke gjort tilstrekkelig med analyser av konsekvensene for kraftsystemet. De som også sier dette, og som antagelig da også inngår i den mørke koalisjonen til Hussaini, er Statnett og NVE. Det er ikke blitt gjort en tilfredsstillende vurdering av miljø- og klimakonsekvensene. Det er i det hele tatt ganske lykkelig at vi i dag ikke behandler klimaloven eller klimameldingen, for da hadde vi vært utsatt for det psykologene kaller kognitiv dissonans. Det er at man gjør ting man vet strider imot noe annet man også mener. For dette er også en undergraving av det felles målet vi har om å spare 10 TWh gjennom en naturlig, markedsbasert beslutningsstruktur, hvor alle ser på sitt eget strømforbruk og gjør investeringer. En fastpris som dette, som man sier gir trygghet, innfører et stykke planøkonomi med en statisk øko-

nomi. Det betyr at man gir forutsigbare, ulønnsomme enøktiltak. Det vil også merkes når det gjelder klimamålet.

Det er også grunn til å minne enkelte av de talere som nå plutselig er for en slags planøkonomi – jeg merket meg at Rødt er veldig begeistret – om at Høyres forslag har en annen måte å tilbakeføre superprofitt på, i tider da strømleverandørene betaler mer enn det som er vanlig.

Jeg kommer eventuelt tilbake i et senere innlegg med resten.

Bård Ludvig Thorheim (H) [10:56:01]: Jeg merket meg at det er krevende for energiministeren å forstå Høyres løsning. Det er 1 000–2 000 kr som trekkes fra strømregningen når det er høye strømpriser. Regjeringen har forsøkt å fordekke kompleksiteten i sin egen løsning. Det er at den øker vesentlig og unødvendig en del av forbrukernes strømregning. Det gjelder nettleien, med 1 mrd. kr i året, det gjelder strømprisen, og det gjelder elavgiften, som følger forbruket. Beregninger viser også at disse skjulte kostnadene kommer til å øke årlig også framover. Det er fordi regjeringen ikke har tatt seg bryet med å finne ut hva dette betyr for folks strømregning. Det som er viktig, er jo sluttsummen, altså hva man betaler. Man kan glede seg over at strømprisen er fast, men hvis strømregningen ikke går ned så mye som den kunne ha gjort, sparer man ingenting på det.

Jeg synes egentlig at analytikeren i Volue, som kommenterte de ulike strømløsningene – Høyres løsning og norgespris – oppsummerte det veldig godt: Med Høyres løsning blir det mer penger til forbrukeren og mindre til staten. Det synes jeg oppsummerer forskjellen på Arbeiderpartiet og Høyre veldig godt.

Bård Hoksrud (FrP) [10:58:06]: I over tre og et halvt år har Arbeiderpartiet og Senterpartiet styrt landet med SV som haleheng. Hva har de gjort med strømpriskrisen? Jo, de har fulgt situasjonen nøye – som om det hjelper folk som åpner brevet med strømregning og ikke vet hvordan de skal få endene til å møtes, og som om det hjelper bedrifter som må vurdere permitteringer fordi strømregningen sluker hele overskuddet. Realiteten er at høye strømpriser over tid har tappet både folks privatøkonomi og næringslivet for masse penger. Mange familier har levd med konstant uro for neste regning. Mange små og mellomstore bedrifter, som er ryggraden i distriktene, har sett egenkapitalen fordufte, investeringene settes på vent, og konkurransekraften svekkes. Regjeringens svar er en såkalt norgespris, som i deler av året, når markedet gir lavere priser, faktisk vil bety at vanlige folk må betale mer enn de gjør i dag.

Næringslivet får ikke engang være med. De ekskluderes fra ordningen, som om strømkrisen ikke gjelder dem.

La oss se på mitt og statsrådens hjemfylke, Telemark. I Telemark bor det ca. 163 000 innbyggere. Det er i underkant av 4 pst. av befolkningen. Likevel produseres omtrent 10 pst. av elkraften i fylket vårt. Det viser at fylket vårt leverer et stort kraftoverskudd som også burde komme innbyggerne i Telemark til gode. Men nei, i stedet er nettopp folk og bedrifter i Telemark noen av dem som har blødd aller mest når strømprisen har vært på sitt aller høyeste, fordi vi bor i en av prisregionene med desidert høyest strømpris. Det oppleves derfor som et stort svik for folk og bedrifter at et fylke som har tatt ansvar, som har bygd opp vannkraftanlegg, og som har bidratt til å ta natur for å bidra til at regjeringen og stor-samfunnet skal sitte på en enorm energiressurs, ikke sikres at innbyggerne får en rimelig og forutsigbar strøm.

De har snart hatt fire år på seg, og de har fortsatt ikke levert en skikkelig ordning. Fremskrittspartiet har foreslått noe helt annet, noe som er helt konkret, og som folk kan forholde seg til, nemlig en makspris på 50 øre per kWh for både folk og næringsliv. Det gir trygghet, forutsigbarhet og likebehandling enten man bor i en enebolig i Nord-Norge, driver med småindustri i Innlandet eller har butikk i sentrum i Skien, Porsgrunn eller Oslo. I tillegg vil maksprismodellen vår gjøre det mulig å nyte godt av perioder med lave priser – og skikkelig lave. Vi vil ikke ta mer enn nødvendig. Tvert imot, det skal være lønnsomt å bo, leve og skape verdier i Norge.

Fremskrittspartiet sitter ikke og ser på – vi handler, foreslår løsninger, tar folks bekymringer på alvor og setter Norge først. Det er på tide med en strømpris som folk kan leve med, og som gjør at bedrifter tør å satse igjen. Makspris på 50 øre er ikke bare mulig – det er også helt nødvendig. Det er spesielt at man med en proposisjon som dette egentlig ikke har visst hva det ville bli flertall for her i salen før bare en times tid eller halvannen time før Stortinget åpnet i dag. Det er for dårlig.

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [11:01:21]: Industri og næring i tillegg til landbruk har bygd Rogaland. Rogaland har fått eit enormt problem som gjer at folk og næringsliv hos oss betaler prisen for den feilslåtte energipolitikken i EU. Vasskrafta har lagt grunnlaget for viktige industrisamfunn på plassar som Sauda og Karmøy, plassar og industribedrifter som er avhengige av Noregs unike fortrinn, enorme mengder ferdig utbygd, billig og fornybar energi. Det har gjeve oss høgkompetente miljø av fagarbeidarar, ingeniørar og leiarar. Det same gjeld for leverandørindustrien og næringsmiddelindustrien. Det er avgjerande for olje- og gassnæringa, for landbruket og for oss som et mat at desse ligg i Rogaland, tett på sokkelen og tett på der maten blir produ-

sert. For Rogaland produserer kraft. Folk og næringsliv må få ho tilbake billig. No må me ta grep for Rogaland si framtid.

Senterpartiet sikrar straumstønad til folk. Senterpartiet har i Stortinget føreslått fleire straumsystemendringar, som dessverre i hovudsak har blitt stemde ned. Senterpartiet støttar noregspris i dag, med nokre endringar. Me vil sikra straumstønad til frivilligheita og til jordbruket. Det viktigaste er å koma tilbake til Stortinget med konkrete tiltak for Rogaland og NO2. Dette er berre eit plaster, det er systemet det er noko gale med. I tillegg må regjeringa koma tilbake med løysingar for næringslivet og organisasjonslivet tilsvarande noregspris.

Så må eg seia at det er pinleg å høyra ein del parti i salen i dag. Miljøpartiet Dei Grøne bør koma seg ut av Ring 3. Det bur folk i hus i heile landet som må snu på kvar ei krone. At Høgre ikkje er villig til å gjera noko reelt med straumprisane, er ikkje overraskande. Det viktigaste for dei er å bevare systemet. Men Framstegspartiet, då – her viser dei sitt sanne ansikt: Det er systemet først og folk flest til slutt. I dag har me altså ei moglegheit til å redusera straumrekninga til folk ytterlegare. Likevel vel Høgre og Framstegspartiet å ofra folk til fordel for systemet.

Nils T. Bjørke (Sp) [11:03:34]: Senterpartiet ynskjer ei heilt anna tilnærming til utfordringane i straummarknaden. Me ynskjer å styra oss sjølve. Me ynskjer at bedrifter, næringsliv og privatpersonar i Noreg skal ha ein rimeleg straumpris basert på norsk produksjonskostnad. Det vart nedstemt i førre veke av Høgre og Arbeidarpartiet. Difor er alternativet å sikra at forbrukarane har ein tryggleik for prisen sin. Då er det heilt avgjerande for at me kan gå inn for noregspris at ein kan få sikra noregspris og straumstøtteordninga for jordbruk og vekstnæringar framover til 2029.

Me har arbeidd mykje med beredskap i det siste – styrkja matproduksjonen, få opp økonomien i landbruket – og me skal behandla jordbruksoppgjeret på onsdag. Då er det heilt avgjerande at me har tryggleik for straumstønaden framover, slik at ein kan få den tryggleiken og framveksten i norsk matproduksjon som me ynskjer.

Det er òg viktig at ein vidare får straumstønad til frivilligheita, og at ein skal koma tilbake og sjå på korleis ein kan gjera det for bedrifter. Me treng sikrare ordningar for straumen, og me har ressursane i Noreg viss me berre ynskjer å bruka dei, og ikkje berre skal kopla oss tettare og tettare til EU sin straummarknad, som absolutt ikkje fungerer.

Linda Monsen Merkesdal (A) [11:05:26]: I dag er eg stolt og litt forundra – stolt over at me får eit fleirtal for

norgespris saman med Senterpartiet, SV og Raudt, subsidiært, men aller mest forundra, spesielt over debatten i dag og enkelte parti som brukar mest tid på å snakka om at dette er valkamp. Men dei som driv valkamp på norgespris, er nettopp partia som stemmer imot og gjer folk utrygge på kva norgespris faktisk er.

Høgre prøver både frå denne talarstolen og i media å forklara sin tryggpris – og beklagar, eg må ærleg talt seia at eg framleis ikkje forstår han. Framstegspartiet vil forunderleg nok senda det tilbake igjen til meir utgreiing – eit parti som er imot byråkratisering og vil ha vekk alle byråkratar i Noregs land.

Eg synest at det manglar noko i denne debatten, for akkurat mens me står og debatterer, blir verda meir utrygg. Folk i Noreg treng meir føreseielegheit, og dei treng tryggleik. Norgespris er med på å gjera det føreseieleg for folk og hushald i heile det langstrekte kongeriket vårt. Så eg er framleis overraska over Framstegspartiet, som vil senda det tilbake igjen og auka byråkratiseringa.

Eg er glad for at me skal gje Noregs befolkning tryggleik med tanke på straumrekninga frå oktober.

Mani Hussaini (A) [11:07:50]: Det er ingen tvil om at årets valgkamp også kommer til å handle om vi skal ha norgespris eller ikke, for det er helt tydelig at de to store borgerlige partiene har sagt at de ikke kommer til å ha norgespris.

Jeg ble fristet til å se i gamle oppslag fra januar og februar, da norgespris ble foreslått. Da gikk leder i Fremskrittspartiet, Sylvi Listhaug, ut og satte spørsmålsteget ved om dette egentlig var et valgkamputspill. Hun sa det var ingen grunn til å vente. Hun ville hastebehandle norgespris den måneden. Hva sa regjeringen? De sa: Nei, la oss gjøre et grundig arbeid, og så kommer vi tilbake til dere med en skikkelig lov. Vel, nå er loven her. Hva er det som har skjedd med Fremskrittspartiet? Hver gang noen fra Fremskrittspartiet har gått på denne talerstolen og sagt at de er bekymret for strømprisene, har jeg tenkt at det har vært ekte. Det kan ikke være sånn at man bare er bekymret for det når man ikke har en lov på bordet, ikke har et forslag på bordet – at man bare er bekymret for det når det ikke er tilfellet. Fremskrittspartiet har fortsatt muligheten til å være med og støtte dette – selv om de vil ha en annen modell – slik flere andre partier har gjort. Jeg lurer på hva som har skjedd. Har de økonomiske kreftene som er mot norgespris, greid å komme i lomma på Fremskrittspartiet?

Så er det partiet Høyre. Leder i Høyre, Erna Solberg, og nestleder Tina Bru gikk også ut i VG og sa at dette kommer de til å stemme for, dette var de egentlig for i utgangspunktet, så her var det heller ingen grunn til å vente. Men fra den ene dagen til den neste har de gått over til å si at de likevel ikke kommer til å støtte det, og har

varslet sin egen strømstøtteordning. Jeg har lært en ting: Hvis folk er bekymret for strømregningen sin, må man lage en modell, en støtteordning, som er så enkel at man fjerner den bekymringen. Da kan man ikke lage en strømstøtteordning som er så komplisert at det kanskje er én eller to i Høyre som kan den, og så presentere den for befolkningen.

Norgespris er veldig enkelt. Det er en fastprisordning. Det er 40 øre uten moms, 50 øre med moms, og så kommer det noen påslag på toppen. Det er veldig enkelt å forstå. I en tid da folk har veldig mange bekymringer, da det er krig i verden, renteøkninger og økte priser, og folk i tillegg må forholde seg til prissvingninger, bidrar norgespris til at vi i hvert fall tar bort én av veldig mange bekymringer som folk har i hverdagen.

Årets valg kommer også til å handle om folk skal ha forutsigbarhet for strømregningen sin gjennom norgespris, eller om vi får et Fremskrittspartiet som ikke vet helt hva de vil, og et Høyre som sliter med å forklare sin strømstøttemodell.

Sofie Marhaug (R) [11:10:54]: Gerhardsen ville snudd seg i graven hvis han hadde sett hvor høye strømprisene har vært de siste årene. Det var aldri politikken til Gerhardsen – slik Miljøpartiet De Grønne ga inntrykk av fra talerstolen i sted – at det norske folk skulle ha høye strømpriser. Tvert imot var politikken under Einar Gerhardsen at vi skulle ha et kostnadsbasert system. Når vi først hadde bygget ned naturen vår, var det minste folk og bedrifter skulle få tilbake, en billig og forutsigbar strømpris.

Man kan diskutere hva som er sosialt og usosialt. La meg vise til SSBs rapport om strømpriser og strømstøtteordningen, der man har sett på hvordan trygdemottakere, eneforsørgere og husholdninger som mottar bostøtte, påvirkes. Jeg siterer:

«Vi ser at for alle disse gruppene utgjør kraftutgiftene og strømstøtten en større andel av budsjettet enn for gjennomsnittet og vil derfor være av større betydning for disse gruppenes økonomi.»

Selv om noen som bor i store, dyre hus, i kroner og øre vil få mer i strømstøtte, vil betydningen strømstøtten har for dem som har aller minst, være mye viktigere. Det er jo det som er poenget – at vi skal ha lave strømpriser for alle fordi det er billig å produsere vannkraft i Norge. Jeg synes det er veldig merkelig, iallfall fra et sosialdemokratisk perspektiv, med Gerhardsen som autoritet, å argumentere for at vi skal ha høye strømpriser i Norge. Det var aldri Arbeiderpartiets politikk på 1960-tallet og 1970-tallet.

Jeg vil også kommentere Fremskrittspartiets innlegg. Det er ikke riktig som Bård Hoksrud sa, at Fremskrittspartiet i dag fremmer forslag om en strømstøtte

for bedrifter i form av makspris. Fremskrittspartiet gjør ikke det i dag. De har ikke et eget forslag om det. De har et forslag om husholdninger, og de støtter ikke forslaget om norgespris for bedrifter som Rødt og Senterpartiet fremmer i dag. Det støtter ikke Fremskrittspartiet, og da lurer jeg på hva som har skjedd i mellomtiden. Jeg tror det som har skjedd, er at Fremskrittspartiet er mer opp-tatt av å bevare strømmarkedet enn å gjøre noe med det. Det er ikke noe rart, for Fremskrittspartiet er et markedsliberalt parti. Det er en ærlig sak, men da er det heller ikke sånn at de, når det kommer til stykket, går med på å regulere det dysfunksjonelle strømmarkedet. Det er det Rødt og andre partier, kanskje særlig Senterpartiet, som prøver å gjøre noe med. Vi støtter selvfølgelig forslag som bidrar til å dempe den markedstvungen som er i strømmarkedet.

Man kan legge til at det som er synd, er at det overordnet er noen rammer for vårt politiske handlingsrom som har blitt utfordret, og kommer til å bli enda mer utfordret i framtiden, av EU og EU-reglene som denne saken har vedtatt.

Ola Elvestuen (V) [11:14:15]: Når man får ordet etter Rødt, må man igjen påpeke at markedet virker. Strømmarkedet har tjent Skandinavia og Norge godt siden tidlig 1990-tall, og det gjør det fortsatt. Det er bra at vi har et samarbeid med Europa om strømmarkedet. De lærer av oss, og vi har fordel av det gjennom at det gir forutsigbarhet. Vi burde bygge mer på å utvikle det samme regelverket som resten av Europa. Dessverre ser man at vi i denne saken har Senterpartiet som vil bryte samarbeidet, Rødt som vil bryte samarbeidet, og vi har også Arbeiderpartiet som åpent sier at de vil fryse samarbeidet med Europa. Vi fikk tre direktiver på fredag, men de skal jo ikke ha flere. Vi trenger å få inn flere av disse direktivene og forordningene for å få et mer effektivt marked også i Norge, og det er ingen grunn til å si nei til fornyelse av utenlandsskabler.

Det som også forunder meg med Arbeiderpartiet, er at man snakker om dette som om det ikke koster noen ting. Dette er minst 7 mrd. kr på neste års budsjett, og det er ingen diskusjon om hva vi kunne brukt disse pengene på. Hvis Venstre skulle prioritert 7 mrd. kr – til enten klim tiltak, natur eller mer målrettede sosiale innretninger – ville det definitivt ikke være å spre penger vilt og hemningsløst på hytteiere og andre innenfor strømtøtte, som er den måten man gjør dette på, samtidig som det vil være med på å gjøre det dyrere for dem som ikke går inn på norgespris. Det vil også gjøre nettleien dyrere.

Hva er bakgrunnen for at dette er den tydelige prioriteringen i Arbeiderpartiet? Det forunder meg både med tanke på norsk næringsliv, som vil trenge mer ny fornybar energi, som vil stoppe opp, og med tanke på å

få en bedre fordeling. Dette vil, som flere har påpekt, gi mest til dem som forbruker mest. Da blir spørsmålet om det for Arbeiderpartiet er sånn at det som til enhver tid er det viktigste og må prioriteres høyest, er hensynet til Arbeiderpartiet.

Une Bastholm (MDG) [11:17:03]: La meg først forklare hvorfor jeg mener dette handler mer om valgkamp enn om å gjøre ansvarlige endringer i kraftpolitikken som løser problemet på sikt og skaper en reell forutsigbarhet. Det er fordi dette ble lansert dager etter at Arbeiderpartiet dannet sin egen regjering uten Senterpartiet, i en pressekonferanse. Man hadde åpenbart ikke tenkt gjennom hvordan dette skulle løses. Det tok månedsvis før saken kom til Stortinget. Vi har fått kjempedårlig tid til å behandle saken. Den er dårlig utredet. Det er uansvarlig saksgang, i tillegg til at det er en veldig dårlig innretning når man ønsker å hjelpe folk som rammes av høye strømpriser, uten å forsterke problemet på sikt. Dette må tydeligvis inn med teskje. Strømforbruk er ikke noe man har for moro skyld. Det er ikke moro å bruke strøm, men vi har ulike nivåer av strømforbruk i Norge. Man har et basisforbruk vi alle sammen trenger. Når noen som er veldig fattig og bor i et trekkfullt hus, ikke klarer å ha god nok varme til å kunne sove godt om natten, eller når en familie ikke kan invitere med venner hjem fordi det er for kaldt der, har man problemer med å dekke basisforbruket sitt.

Så har man komfortforbruk. Det har jeg merket at jeg kan påvirke når det har vært høye strømpriser. Da senker jeg temperaturen litt på badet og i gangen, der ungene skal tørke klærne sine. Jeg senker kanskje temperaturen litt på gulvet i stuen også. Det er de kortsiktige endringene jeg kan gjøre som påvirker toppene og senker strømprisene for alle når flere gjør det.

Så har man et luksusforbruk. Den norgesprisen flertallet innfører i dag, vil også gjøre at det lønner seg med luksusforbruk som vi ikke trenger å støtte i det hele tatt. Tvert imot vil vi ikke at det forbruket skal være der når det er høyt forbruk i landet og prisen er høy.

Nå har jeg vært mest inne på de kortsiktige effektene. En langsiktig effekt kan f.eks. være at jeg begynner å spare penger i perioder der jeg ser at strømprisen er høy – ikke til å pusse opp kjøkkenet og badet, som er gamle, men til å legge solceller på taket og etterisolere taket mitt. Hadde jeg ikke allerede byttet ut vinduene, hadde jeg kommet til å bruke penger på det også, istedenfor å bruke penger på andre ting. Det er veldig mange i Norge som har helt grei råd. Vi må huske det. Vi er ikke et fattig land. Vi skal skjerme grupper av samfunnet som blir ut-satt for ekstremt høy strømpris i perioder, og særlig de som har dårligst råd av dem.

Folk trenger forutsigbarhet, sies det hele tiden. Jeg er enig i det, men jeg mener ikke dette gir forutsigbarhet. Statsråden har ikke engang klart å svare på om andre modeller er utredet. Jeg mener det er et kjempeproblem at dette er valgfritt også. Det skaper en stor forskjell mellom strømforbrukerne – mellom dem som er aktive og har overskuddet og kunnskapen til å følge med på strømprisene, og dem som ikke har det.

Michael Tetzschner (H) [11:20:13]: Det er enkelte som er så ivrige etter å selge inn konseptet norgespris at de glemmer at vi allerede har en strømtøtteordning som man var veldig fornøyd med da den ble vedtatt, og som langt på vei sikrer forbrukerne mot store overraskelser, men som likevel inneholder prisimpulser, som man nå kutter med dette forslaget.

Siden næringslivet ikke har vært riktig fremme i regjeringens overlegninger, kan vi jo si at det er mange som frykter for at norgespris vil føre til høyere og mer volatile strømpriser for næringsliv, industri og norske kommuner. Det er en misforståelse at industrien og næringslivet kan skjermes seg mot disse virkningene gjennom fastprisavtaler. Mange av disse avtalene som industrien har inngått, nærmer seg utløp. Ved fornyelse vil de måtte avspeile markedssituasjonen i et engrosmarked, der prisene er påvirket av norgesprisordningens effekter. Det er nettopp manglende refleksjoner over hva effekten av dette vil være på andre sider av kraftpolitikken, som er vår innvending mot dette hastearbeidet. Resultatet kan bli økte strømpriser og redusert konkurransekraft for norsk næringsliv, særlig kraftintensiv industri.

Terje Aasland tror også noe om kraftforbruket framover: at folk bruker nå engang den kraften de gjør, og prisimpulser har selvfølgelig ikke noe å si, hvis jeg forstår statsråden riktig. Han peker også på at det er en ulikhet mellom prisområder, men det er jo et spørsmål om å få orden på overføringskapasiteten mellom prisområdene. Det er der man må sette inn støtet, nemlig i årsaken til problemene, ikke i å garantere en sluttbrukerpris.

Til Rødt, som selvfølgelig gleder seg over dette stykket planøkonomi, kan man også si at Rødt har forbilder i regimer som en gang har garantert brødprisen i butikken til folk. De regimene finnes ikke lenger. Man kan tenke seg hvorfor. Nettopp ved å ta vekk prisdynamikken i et marked styrer man mot det som i verste fall kan bli kraftunderskudd. Da står vi overfor rasjonering, eventuelt utkobling. Det er ikke akkurat noe som beforder trygghet for forbrukerne.

Lars Haltbrekken (SV) [11:23:17]: Jeg hører enkelte er bekymret for satsingen på energieffektivisering. Når vi ser på hva som skjedde etter Russlands invasjon av Ukraina, etter at vi fikk innført en strømtøtte i Norge, som var en god ordning, og som hjalp folk gjennom pe-

rioder med svært høye strømpriser, ser vi at folk allikevel sparte på strømmen. Det viser at det er en bevissthet i befolkningen om dette.

SV har i flere budsjettforhandlinger med regjeringen presset gjennom økt støtte til energieffektiviseringstiltak både i industrien og i husholdningene. Vi har også fått på plass tiltak direkte rettet inn mot dem som har dårligst råd. Vi har fått satt av flere hundre millioner kroner til energieffektiviseringstiltak i f.eks. kommunale leiligheter. Og hvem er det som bor i de kommunale leilighetene? Det er i alle fall ikke de som sitter i denne salen.

Så er det mange som sier: Vi har et bedre forslag, og la oss heller gå for det. Problemet med de forslagene er at ingen av dem er klare til å virke fra 1. oktober. Det vil norgespris gjøre. Norgespris vil fra 1. oktober av gi folk ro for strømrregningen og for at den ikke skal løpe løpsk den neste måneden.

De svært ustabile strømprisene skaper en usikkerhet hos folk, og det er en usikkerhet som SV tar på høyeste alvor. De som stemmer imot norgespris i dag, mener at folk skal leve med høyst ustabile strømpriser en god stund framover. Det skaper usikkerhet. Jeg tror ikke at det er en usikkerhet som gjør at folk kjøper nye vinduer eller ny isolasjon, for det har de ikke råd til. Derfor må vi øke støtten til energieffektiviseringstiltak gjennom Enova, som SV har gjort. I fjor hadde vi rekordhøye støttetiltak i Enova. Vi brukte over 1 mrd. kr i statsbudsjettet på energieffektiviseringstiltak. Det har ikke skjedd før.

Gro-Anita Mykjåland (Sp) [11:26:32]: Det er fristende å kommentere noe av det som blir sagt fra denne talerstolen under denne debatten. Jeg må si at når Høyre er mer opptatt av om ESA godkjenner denne norgesprisen, som er med og skaper forutsigbarhet for innbyggerne i Norge – ja, så blir jeg forundret. Og når Venstre følger opp med å si at vi får håpe at ESA stopper dette – hva forteller det oss? De håper at ESA stanser vedtak som blir gjort i denne sal. Det er ganske underlig og meget interessant.

Så blir det pekt på markedet – det er bekymring for markedet. Fremskrittspartiet er fremme og er bekymret for høye strømpriser neste år på grunn av at markedet er rigget slik som det er, men allikevel velger de å stemme imot norgespris, det som kanskje vil skape den nødvendige forutsigbarheten neste vinter.

Men markedet fungerer, sies det. Fungerte markedet i november i fjor, da det var 13 kr i en time i NO2? Hvorfor det? Ikke fordi vi manglet strøm, ikke fordi det var isende kaldt i Norge, ikke fordi det var lave vannmagasiner i Norge – nei, fordi det var vindstille i Tyskland. Mener denne salen virkelig at vi kan peke på at markedet fungerer, når norske innbyggere i den sørligste delen av Norge betaler 13 kr i strømpris for en time fordi det er

vindstille i Tyskland? Og så sitter vi her og snakker om at markedet fungerer!

De fleste som har vært oppe og snakket om at de ikke ønsker å stemme for norgespris i dag, går opp på denne talerstolen og snakker om at det er markedet det vil gå ut over. Senterpartiet har vært kritiske til norgespris fordi vi mener at en ikke tar de nødvendige systemgrepene, men når jeg lytter til denne debatten, er jeg veldig glad for at vi får på plass norgesprisen, for vi skal sikre husholdninger og strømkunder en nødvendig forutsigbarhet også inn mot neste vinter. Så ser jeg fram til at vi skal fortsette å gjøre grep på systemnivå i tiden framover.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:29:27]: Jeg tok ordet for en stemmeforklaring, men når en sitter og lytter til debatten, klarer en ikke å la være å kommentere. Jeg kan begynne med stemmeforklaringen, og det er at Kristelig Folkeparti kommer til å støtte de løse forslagene nr. 31, 33, 34 og 38.

I løpet av debatten har ikke jeg klart å få tak i hva som har endret seg fra desember 2024 til januar 2025 fra Arbeiderpartiets side. Til representanten Mykjålands innlegg, og det hun sa om den timen med 13 kr for strømmen: Det var jo i desember, og det er jo interessant at det var samme uka som vi hadde budsjettdebatt og Senterpartiet og Arbeiderpartiet stemte ned forslagene fra bl.a. Kristelig Folkeparti om en makspris på 50 øre. Det ble vel gjort for tredje året på rad. Hadde bare det forslaget fått flertall da, hadde forbrukerne i NO2 sluppet unna med 50 øre per time, i motsetning til det som ble resultatet med regjeringas ordning. En svekket strømstøtteordningen, med Senterpartiet og SVs stemmer, fra vel 73 til 75 øre pluss moms og nettleie osv.

Oppsummert etter denne debatten er det helt tydelig at det handler kun om politisk vilje fra både Arbeiderpartiet og for så vidt Senterpartiet og SV også. Dette hadde en kunnet gjøre noe med for lenge siden. En har ikke hatt viljen til å gjøre det, eller ikke ment at det har vært viktig nok. Det er «fair enough». Om det er valgkamp eller hva, jeg skal ikke komme med de beskyldningene, men det er iallfall det som er realiteten, nå ligger det på bordet. Derfor, som jeg har vært inne på, handler kritikken fra Kristelig Folkepartis side først og fremst om at det har tatt altfor lang tid. Det burde kommet forslag før, og så mener jeg fortsatt at en makspris er bedre. Det er bedre for forbrukerne, for en får også nytte godt av det når prisen er lavere, og det gir visse insentiver til å vri forbruket, iallfall i noen av periodene.

De forslagene vi støtter, handler bl.a. om frivillighet. Jeg må bare si at jeg håper virkelig at regjeringa og egentlig alle partier ser videre på ulike tiltak som kan sikre frivilligheten, og gjerne også ideelle, lavere strømpris. For meg er det komplett uforståelig at en skal selge litt mer

vafler, ha litt mer dugnad for å få turnhallen til å gå rundt og varme opp ulike idrettshaller eller kjøle ned isen på en ishockeybane. Akkurat det håper jeg virkelig at flertallet også tar med seg i det videre arbeidet.

Når det gjelder strømstøtte til bedrifter, er min klare holdning at det er urimelige forskjeller som er hovedproblemet, dvs. at NO2 egentlig betaler 10, 15, kanskje 20 pst. høyere strømpris enn andre strømsoner. Det er som om en ikke hadde hatt selskapsskatt i noen områder. Det er altså urimelig store forskjeller, og det er det aller viktigste å få gjort noe med.

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Marius Arion Nilsen (FrP) [11:32:44]: I dag har det vært mange rare angrep og kreativ historiefortelling, så la meg friske opp hukommelsen deres. Regjeringen ble drevet fra skanse til skanse i begynnelsen av strømpriskrisen. Man «fulgte nøye med», og til slutt kom det en strømstøtteordning som ga en 70–80 pst. tilbakebetaling som begynte på 90 øre, hvis jeg husker riktig. Dere får korrigere meg hvis det ikke er 100 pst. riktig, men det var flere ganger dette måtte korrigeres, og det var flere ganger regjeringen ble presset fram til en løsning som fungerte ganske bra.

Det vi har foreslått, som hadde vært klart til å innføres over natten, er jo en strømstøtteordning på 100 pst. over 50 øre. Til dem som sier at man ikke har noen ting klart: Jo, det er foreslått en makspris på 50 øre per kWh, altså 100 pst. strømstøtte over 50 øre. Det systemet har man allerede, det hadde bare vært å innføre det over natten.

Det blir også pekt på at det er pengemakten som har korrumpert Fremskrittspartiet. Vi opererer ikke slik Arbeiderpartiet gjør. Vi hopper ikke når LO sier hopp, og vi har ei heller regelmessig gjeting fra rike onkler, sånn som man ser med LO og Arbeiderpartiet. Vi tar egne, selvstendige valg, så den beskyldningen der har ingen rot i virkeligheten.

Det er den helhetlige tankegangen og energipolitikken som har gjort at vi har gått bort fra å si at norgespris er noe bra. Nå har man fått en bedre oversikt, som regjeringen også burde hatt før de skriblet det ned på en serviett og leverte det dagen etter regjeringsbruddet. Det er det som har fått oss å gå imot norgespris. Det har flere uheldige og negative sider ved seg.

Fremskrittspartiet vil ha rikelig med ren og rimelig kraft til både husholdninger og næringsliv. Vi vil beholde rimelig kraft som et norsk konkurransefortrinn, og vi vil at norske husholdninger skal få arvesølvet levert hjem i form av rimelige strømpriser. Men for å få dette til kreves det en helhetlig energipolitikk og ikke minst en realistisk klimapolitikk. Det er ingen andre partier i

denne sal som har det. Dere har alle vedtatt klimamål som kommer til å koste ekstremt mye og kreve ekstremt mye kraft og ekstremt stor nettutbygging. Det trengs etter hvert et større plaster enn norgespris for å skjule konsekvensene av energi- og klimapolitikken deres.

Vårt forslag om makspris på 50 øre har vi fremmet utallige ganger, noe vi har blitt beskyldt for ikke å ha gjort. Siden 2021 har vi fremmet forslag om å begrense og regulere krafteksporten. Vi ser også med uro på den veien Europa og EU går i energi- og klimapolitikken, noe som også er grunnen til at vi ikke ønsker å knytte oss tettere til Europa i energipolitikk, og der har jo Arbeiderpartiet nettopp tatt mange steg for å knytte seg enda tettere og få enda høyere strømpriser.

Bård Hoksrud (FrP) [11:36:07]: Representanten Hussaini sa at vi må lage en ordning som er enkel å forstå. Ja, det er vi enige om, og da mener Fremskrittspartiet at vi skal lage en ordning som er enkel å forstå, og som også faktisk er billigere for folk flest. Og det er jo hele hensikten med en makspris på 50 øre, for det betyr at på de tidspunktene hvor strømprisene er lavere, blir det lavere kostnader for folk. Det er maks av hva man skal betale. Det mener jeg er veldig enkelt å forstå. Jeg tror alle skjønner dette veldig enkelt. Det er kanskje litt vanskelig for noen i Arbeiderpartiet, tydeligvis, for man mente at den ene ordningen var så mye enklere å forstå. Jeg mener det er veldig enkelt å forstå begge to.

Jeg var kanskje litt ivrig i stad, for vi er med på et forslag som gjelder næringslivet. Fremskrittspartiet har vært klare på at vi bør prøve å finne en løsning, for vi ser et næringsliv nå som sliter veldig med høye strømpriser, og spesielt for mange små og mindre bedrifter er dette med på nesten å velte virksomheten og gjøre at man risikerer å gå konkurs, og det har vi også sett flere eksempler på.

Representanten Bastholm sier at dette ikke er noe problem, vi er ganske rike, de fleste har ganske god råd. Jeg kjenner veldig mange mennesker som ikke har god råd, og som strømprisen er en veldig viktig faktor for. Noen kan sikkert sette ned strømmen, men det er faktisk ikke mulig for alle, for det er forskjellige grunner, sykdom osv., som gjør at man ikke kan det. Som helsepolitiker er det noe jeg er opptatt av. Det er faktisk en del som må bruke mye strøm, og som har veldig høye kostnader med bakgrunn i det.

Jeg skulle veldig gjerne sett at man hadde støttet Fremskrittspartiets forslag, og det som også har vært forslag fra flere andre partier i denne salen, men Senterpartiet, SV og Rødt detter nå inn i regjeringens favn og stemmer for deres forslag. Jeg skulle heller gjerne sett at man fikk løsningen med en makspris, sånn at det faktisk kunne bli billigere for folk, for det tror jeg folk hadde forventet at man hadde gjort.

Det høres ut som at det er stor enighet om det man har kommet fram til, men man har jo forhandlet helt fram til det løse forslaget kom klokken halv ni i dag og ble kjent for de andre partiene. Jeg er ikke sikker på om den enigheten der er så veldig stor, men det er vel noen som har sett at det er noen andre forhandlinger som også pågår, og som kan ha en effekt av akkurat det vedtaket som blir fattet her i dag.

Presidenten [11:38:56]: Representanten Une Bastholm har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Une Bastholm (MDG) [11:39:09]: Miljøpartiet De Grønnes modell for en strømtøtteordning er at den utformes som en flat utbetaling til alle husstander i prisområdene NO1, NO2 og NO5, som erstatning for dagens strømtøtte. Det mener jeg er lett å forstå. Jeg mener også de andre modellene her er relativt lette å forstå, men det er helt uforsvarlig at ingen av dem er utredet eller noe annet enn det som har vært regjeringens ønskede eller foretrukne ordning fra starten av, altså norgespris. Helt uansvarlig!

Jeg ble litt trist av å høre innlegget til SVs representant Lars Haltbrekken, som altså mener at en grunn til å stemme gjennom dette nå er at det ikke er noen annen løsning som er klar før 1. oktober. Snakk om å være i lommen på regjeringen. Selvfølgelig har man en ordning, man har en strømtøtteordning som kunne ha vært forbedret. Det har man tid til innen 1. oktober og innen det blir høye priser til vinteren i noen regioner. Man kunne ha gjort det istedenfor nå å gjøre en varig endring som kan sabotere klimamål og føre til mer naturtvedbygging. Det er en trist dag, synes jeg.

Presidenten [11:40:08]: Representanten Michael Tetzschner har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Michael Tetzschner (H) [11:40:15]: Jeg synes vi skal dvele litt ved representanten Mykjålands angrep på markedsøkonomien, som i grunnen på alle andre felter gjør at man utnytter ressursene best mulig. Det hun ikke tok med i sitt regnestykke når hun viste til én time med høy strømpris, som for øvrig ville blitt tatt hånd om av vår generelle strømtøtteordning, er alle de timeene hvor det blåser, og hvor det blåser over store områder, slik at strømmen tilbys til null kroner, og noen ganger til negative priser. Det er også en del av markedet.

Så har vi dette med kraftbalansen. Der må svaret være at vi bygger mer kraft, og det er et felles nasjonalt anliggende. Det som har vært lite fremme i dag, er effektbalansen, for noe av bekymringen ved denne måten å ordne det på er at ved å kutte prissignalene styrer vi rett

inn i noen timer hvor man faktisk ikke kan betjene alle kundene.

Presidenten [11:40:50]: Representanten Sofie Marhaug har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Sofie Marhaug (R) [11:41:30]: Representanten Tetzschner prøvde å gi et bilde av hva som er Rødts ideologiske forbilder. I denne saken, når det gjelder strømpriser i Norge, er vårt ideologiske forbilde Gerhardsens Norge. Vi har jo hatt blandingsøkonomi i Norge; det har ikke bare vært markedsstyre. Høyre vil at folk skal glemme det, at vi skal ha en kollektiv forglemmelse av det som var bra med det norske sosialdemokratiet. Men folk i Norge er ikke dumme, de skjønner at det går an å ha politisk regulering til beste for fellesskapet.

Jeg vil benytte anledningen til å sitere en annen Arbeiderparti-kjempe, Odvar Nordli:

«Et langt liv har lært meg at markedskreftene aldri har løst et eneste sosialt problem, ikke et eneste ett, men du verden hvor mange det har skapt.»

Sånn tror jeg også folk opplever det med strømprisene. Dette er et helt grunnleggende behov som folk trenger å få dekket. Det er for viktig til å overlate til markedskreftene, sånn som høyresiden ønsker.

Presidenten [11:41:38]: Representanten Ola Elvestuen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ola Elvestuen (V) [11:42:48]: Senterpartiet og Rødt uttrykker drømmen om det som har vært, mens Arbeiderpartiet vil ha gjennom at en skal bruke minst 7 mrd. kr på egentlig å stå stille. Det er ikke riktig prioritering.

Venstre er også for en strømstøtte, men vi må ha en strømstøtte som er sånn innrettet at den ikke ødelegger markedet, for vi trenger markedet også, både for å nå de klimamålene vi skal nå, fordi næringslivet trenger det, og fordi vi må ut av en situasjon hvor vi nå står helt stille i forhold til energiøkonomisering og ny fornybar energi. Man trenger en støtteordning som er mer sosial enn den generelle som flertallet nå vil innføre, som vil gi mest til dem som forbruker mest. Det er ikke bra. Og det er slett ikke bra at vi gjør det med et lovforslag. For tendensen er jo at strømprisene gradvis kommer til å gå ned. Det kommer de til å gjøre framover, for Europa reagerer. Men her lovfester man et forslag fordi man tror det skal vare, med de kostnadene det vil gi fram til 2030.

Presidenten [11:43:53]: Representanten Mani Hussaini har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Mani Hussaini (A) [11:44:06]: Etter å ha hørt debatten er det bare én ting å konstatere: Høyre har inntatt en kommentatorrolle. Folk trenger ikke kommentatorer i møte med høye strømpriser, de trenger forutsigbarhet.

Forrige taler spurte: Hva er bakgrunnen for at dette er en tydelig prioritering for Arbeiderpartiet? Jo, veldig høye og ustabile strømpriser som har plaget folk i snart fire år. Det er bakgrunnen for hvorfor vi nå bidrar med forutsigbarhet gjennom norgespris.

Så har det kommet mange angrep: dårlig saksbehandling, kanskje i strid med EØS, osv. Kan ikke disse partiene bare si at de er imot å gi folk en fastpris, istedenfor å drive med det Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne nå prøver på, å pushe tilbake?

Arbeiderpartiet ble beskyldt for svik fra representanten Hoksrud. Hvis jeg hadde vært Fremskrittspartivelger, ville jeg i dag ha følt meg sveket av Fremskrittspartiet.

Statsråd Terje Aasland [11:45:14]: Denne debatten viser med all tydelighet at det går et veldig klart skille i denne stortingssalen – utrolig tydelig. Det er mellom dem som ønsker å skape forutsigbarhet og trygghet i hverdagen til folk og husholdninger i møte med ustabile og til dels strømpriser, og dem som henviser til markedet. Ja, markedet er en god tjener, men en dårlig herre. Det har en viss finansminister sagt en rekke ganger. I dette tilfellet tror jeg det er et veldig godt uttrykk. En må på en måte ta konsekvensene av de uheldige utslagene markedet gir for folks privatøkonomi. Det er det en gjør gjennom norgesprisen.

Vi hører spesielt Høyre hardnakket argumentere mot norgespris. De har sågar i media sagt at hvis de vinner valget, skal de vrake den. Det som er interessant å høre da, er hvordan Fremskrittspartiet vil stille seg til det. Vil de sørge for at Høyre får vraket norgesprisordningen? Det mest forundringsverdige og kanskje beundringsverdige er at de som hevder de er for makspris på 50 øre, ikke subsidiært stemmer for norgespris på 40 øre pluss moms. Det er virkelig beundringsverdig.

Helt til slutt, til dem som er så bekymret for at norgespris gjør at folk mister hodet fullstendig og kommer til å skru på alt av varme og strømforbruk og helt sikkert installere noe mer forbruk også: Den bekymringen deler ikke jeg overhodet. Det norske folk er egentlig ganske fornuftig. Vi ser det veldig godt hvis vi ser på hvordan forbruksmønsteret i husholdningene i Norge faktisk er, med de store prisforskjellene man har i dag. Folk bruker ikke veldig mye strøm selv om de bor i et lavprisområde. Etablering av nytt, stort forbruk, eventuell ny, stor produksjon i Norge eller i landene rundt oss, eller om det er kaldt eller varmt ute, er mye mer avgjørende for strøm-

forbruket. Alle prognoser, alle vurderinger og alle beregninger viser akkurat det.

Jeg vil avslutte min del av denne debatten med å si at jeg er særdeles glad for at Senterpartiet og SV tar politisk ansvar og stemmer for norgesprisen i dag, og at Rødt også gjør det subsidiært, slik at vi kan få flertall for noe som trygger folk i møte med høye og ustabile priser.

Presidenten [11:48:22]: Representanten Lars Haltbrekken har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Lars Haltbrekken (SV) [11:48:42]: Vi vet at det er mange i dag som sliter med regninger og renter. Vi vet at det er mange som sliter med økte matvarepriser. Vi vet at det er mange som er bekymret for neste måneds strømregning.

Jeg hører noen si at dette er en trist dag. Jeg synes det er alt annet enn trist å gi folk trygghet i hverdagsøkonomien. Jeg må si jeg synes det er viktig. Det er viktig å være med og sørge for at en vanlig lønn skal kunne finansiere et helt vanlig liv. Det er vi med på gjennom å stemme for lovproposisjonen om norgespris, og det er alt annet enn trist.

Presidenten [11:49:44]: Representanten Bård Ludvig Thorheim har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Bård Ludvig Thorheim (H) [11:50:07]: Høyre kommer til å beholde norgespris hvis vi kommer i regjering. Vi kommer til å få utredet vår modell enda grundigere, på en måte som ikke har blitt gjort med norgespris, før vi innfører vår modell. Den er bedre for både næringsliv og forbrukere. Vi bruker like mye penger på strømstøtte som regjeringen, men vi fordeler den rett på strømregningen når det er høye priser. Enklere kan det ikke gjøres.

Regjeringen skjuler det som blir den egentlige sluttsummen på strømregningen. Det står ingenting i proposisjonen om det, men vi vet at det er elendig for næringslivet, og at det betyr økt nettleie på kanskje 1 mrd. kr i året. Det er andre skjulte regninger, som økte strømpriser for næringslivet og nesten halve befolkningen. Det kan vi selvfølgelig ikke stemme for. Vi stemmer for vår egen løsning, som er langt bedre.

Presidenten [11:51:06]: Representanten Marius Arion Nilsen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Marius Arion Nilsen (FrP) [11:51:19]: Det er mange søkte konklusjoner å finne her i dag, mange rare beskyldninger, om svik og alskens. Sviket er at man har sittet i ro i tre og et halvt år før man kommer med et til-

tak like før valget. Det er det som er det store sviket her. I mai måned har vi 94 øre per kWh i NO₂, selv om fylingsgraden er rekordhøy. Det er på vårparten, når det skal være rimelige priser. Næringslivet sliter, eksporten går for fullt. Vi er nødt til å ta tak i, begrense og regulere krafteksporten, målt mot forsyningssikkerheten, slik europeerne selv gjør knyttet til gassforsyningen. Klimapolitikken gjør vondt verre.

Jeg er ikke bekymret for sløsing med strøm med norgespris. Det jeg er bekymret for, er effektopper og økt nettbehov. Det er derfor vi velger å stemme imot. Fremskrittspartiet skal først vinne valget. Rikelig og rimelig strøm til folk og næringsliv er vår målsetting. Vi ønsker selvfølgelig ikke å gå til valg på å fjerne en ordning før vi har noe bedre på plass, så la det være klart.

Presidenten [11:52:20]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 14.

Sak nr. 15 [11:52:24]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen og Sofie Marhaug om vern av Stølsheimen (Innst. 436 S (2024–2025), jf. Dokument 8:242 S (2024–2025))

Presidenten [11:52:41]: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil fire replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Une Bastholm (MDG) [11:53:22] (ordfører for saken): Nå har vi muligheten til et aldri så lite stemnings-skifte, lukke øynene og se for oss noe av det mest utsøkte av norsk natur.

Som saksordfører vil jeg takke komiteen for samarbeidet i denne saken. Jeg vil også takke forslagsstillerne for å ha løftet diskusjonen om hvorvidt det er behov for nye verneinitiativer for Stølsheimen.

Dette er et område som betyr mye for lokalbefolkningen, men også for folk fra andre deler av Vestland og landet for øvrig. Området har dessuten både store naturkvaliteter og en rik kulturhistorie. Det er spesielt nedbørrikt, og det varierer mellom en frodig vegetasjon og goldt landskap med myr, elver og høye fosser. Det gir et stort naturmangfold. Deler av Stølsheimen er for øvrig også et UNESCO-utvalgt biosfærområde.

Jeg har selv vært på tur i Stølsheimen og fått oppleve denne vakre vestlandsnaturen. Området er fordelt mel-

lom Høyanger, Vaksdal, Modalen, Voss og Vik kommuner. En god del av Stølsheimen er allerede landskapsvernområder. I tillegg pågår det allerede prosesser som kan munne ut i etablering av nasjonalpark dersom det er politisk vilje til det. Statsforvalteren er i gang med en verneprosess med tanke på å gjøre fjellpartier i Masfjorden og Alver kommuner til nasjonalpark. Bakgrunnen for statsforvalterens prosess er bl.a. denne komiteens arbeid med Meld. St. 14 for 2015–2016, altså den forrige naturmeldingen, der man ble enige om å vurdere utvidelse av eksisterende nasjonalparker og landskapsvernområder samt opprettelse av nye sårne verneområder.

Forslaget vi skal diskutere her i dag, handler om å sette i gang et arbeid som kan gi området sterkere vern ved å utrede opprettelsen av en grønn sammenhengende korridor gjennom Stølsheimen, og å vurdere om området kan regnes som kulturhistorisk landskap av stor verdi.

På vegne av Miljøpartiet De Grønne vil jeg gi min fulle støtte til representantforslaget. Utbyggingspresset i området er stort, naturen er verdifull og sårbar, og den lokale motstanden mot store naturinngrep er tydelig og veldig uttalt.

Vi har en naturavtale å levere på, men akkurat nå er nedbyggingen av norsk natur ute av kontroll, og den bygges ned bit for bit. Det er alltid i det enkelte tilfellet mulig å argumentere godt for nedbygging, så vern er jo en beskyttelse mot ulike interesser som ønsker å få en bit av den naturen, sånn at den kan være der for framtidige generasjoner.

Vi i De Grønne mener at vi trenger flere forslag som dette, og vi vil kjempe videre for å beskytte Stølsheimen, selv om dette forslaget foreløpig ligger an til å bli nedstemt her i dag.

Så har jeg æren av å ta opp forslagene som vi er med på.

Presidenten [11:56:09]: Da har representanten Une Bastholm tatt opp de forslagene hun refererte til.

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [11:56:22]: Stølsheimen er eit fjellområde i Vestland fylke som strekkjer seg over fleire kommunar. Deler av området er allereie definert som landskapsvernområde. Det er ein verneprosess i gang med tanke på å gjera fjellparti i Masfjorden og Alver kommunar til nasjonalpark. Delar av Stølsheimen er eit UNESCO-utvald biosfæreområde.

Det er i gang ein prosess for å verna mindre område med verdifull natur i låglandet, såkalla supplerande vern. Det er også i gang prosessar for å vurdere utviding av eksisterande nasjonalparker og landskapsvernområde og oppretting av nye sårne verneområde. I tillegg blir det vurdert å endra vernekategori for enkelte verneområde frå landskapsvern til nasjonalpark.

Det er unaturleg for Stortinget å gå inn i forslaga her i dag. Ved vern av areal som nasjonalpark eller landskapsvernområde skal kommunal aksept bli vektlagt. Det er som sagt allereie verneprosessar i gang, bl.a. i Masfjordfjella, og kommunane har anledning til å spela inn nye område. Når det gjeld forslaget om vurdering av KULA-status, skal dette baserast på faglege vurderingar gjort av Riksantikvaren, og det er difor lite hensiktsmessig at Stortinget instruerer om sårne vurderingar.

Me i Senterpartiet støttar sjølvstøtt intensjonen i merknaden til Arbeidarpartiet i denne saka. Det er viktig å ta vare på verdifulle naturområde, men prosessar knytte til vern bør baserast på lokal forankring og kommunal aksept. Difor er eg bekymra for kor vaklande parti her i denne salen er når det gjeld desse sakene.

Kommunalt veto er viktig å respektere, og eg blir bekymra når eg ser at Høgre og Arbeidarpartiet vel å ikkje stå inne i ein merknad. Betyr det at ein er villig til å overstyra kommunalt veto når det gjeld bygging av vindkraft? Og til dei andre partia som er villige til å la Stortinget vurdere verneområde: Kor langt vil det gå? Vil det gå ut over dei kommunale tilbakemeldingane og kommunale vurderingane som er gjorde? Senterpartiet meiner det er viktig at Stortinget har respekt for kommunane og kommunane sine vedtak og meiningar.

Sofie Marhaug (R) [11:58:40]: Innbyggerne i Nordhordland har blitt utsatt for et ganske stort press over tid for å bygge ned naturen, særlig med vindindustri. De har allerede gitt opp store naturverdier til vannkraftutbygging og tilhørende kraftlinjer. Likevel gjenstår det fortsatt store naturverdier som er under press. Kommuner som Alver, Masfjorden og Modalen har på ulike måter sagt nei til vindkraftutbygging. Sist ut var Modalen, som sa nei gjennom en folkeavstemning. Deltakelsen var stor, og motstanden mot planene til Norsk Vind var også stor.

Deler av Stølsheimen er allerede vernet, eller utredes for vern, men noen deler, f.eks. Modalen, står mer lagelig til for hogg. En mulig «grønn korridor», som er det som beskrives i dette forslaget som Rødt fremmer, vil binde sammen viktige naturverdier i disse ulike kommunene som trenger sterkere beskyttelse. Hvis ikke frykter vi i Rødt at det blir nye omkamper om vindindustri – og annen industri – i disse områdene, som vil forringe og ødelegge denne naturen på permanent basis.

Hva slags naturverdier er det her snakk om? I 2022 kartla Biofokus naturområder i Masfjorden og Modalen på steder der det var foreslått vindindustri, men som ikke var omfattet av en mulig verneprosess. Utredningen pekte på at dette er blant de mest nedbørsrike kommunene i landet – noe vi fra Vestlandet vet godt – men det gir også grunnlag for viktige og sjeldne naturtyper. Selv om utred-

ningen var begrenset, påviste den seks ulike rødlistede naturtyper. Flere av artene som ble påvist, har Norge et internasjonalt ansvar for å ta vare på, særlig i lys av at klimaendringene gjør disse artene enda sjeldnere.

Det er også snakk om kulturverdier her: Som navnet tilsier, er dette et område hvor det har vært støler. Vi har et historisk bakteppe med Bjørn West-gruppen, som gjemte seg i fjellene under andre verdenskrig, som også er verdt å ta vare på.

Når innbyggerne er så tydelige som de har vært i disse kommunene på at de vil ta vare på disse områdene, mener jeg at vi har en lokal forankring, og jeg mener det er på tide at nasjonale myndigheter kommer enda sterkere på banen. For hvis ikke er jo frykten at de samme verdiene – gang på gang på gang på gang – gjennom utmattelsesstrategier vil forsvinne, og at man til slutt gir etter for nedbygging, eller gir delvis etter, selv om det ikke er det innbyggerne egentlig ønsker.

Derfor synes vi det er synd at ikke flere partier støtter det som egentlig er ganske forsiktige forslag, som jeg er helt sikker på at vi kunne gjennomført med god lokal forankring og samarbeid, som handler om på sikt å få en vernestatus for en sånn «grønn korridor», men også å vurdere det som kulturhistorisk landskap av stor verdi.

Ola Elvestuen (V) [12:02:05]: Også i Stølsheimen er det viktige naturverdier og viktige hyttekulturverdier. Venstre støtter dette forslaget. Vi støtter forslag nr. 1, for vi synes det er det som dekker best det formålet vi har. Det er uansett litt uklart: Man skal ha en «grønn, sammenhengende korridor gjennom Stølsheimen (...), som på sikt kan gis en vernestatus». Da er det ulike typer vernestatus den kan få. Nå pågår det en prosess med supplerende vern, som kan være en del av dette. Det bør definitivt ses på. Det er en ny gjennomgang med en nasjonalparkplan, der også dette området bør ses på – om det skal være utvidelser til landskapsvern-områder, omgjøring av landskapsvern-områder til nasjonalpark, eller nye nasjonalparker.

Vi er selvfølgelig også for at man kan se på dette som et kulturhistorisk landskap av stor verdi, som et KULA-område, men der er det en litt annen prosess med Riksantikvaren, så jeg synes det dekkes opp av forslag nr. 1. Man skal også være klar over at nå er ansvaret for utvalgte kulturlandskap innenfor landbruket overført til Riksantikvaren. Slik var det også tidligere.

Vi støtter forslaget. Dette er selvfølgelig en prosess som det må jobbes med framover, og den henger også nøye sammen med at vi skal oppfylle Kunming–Montrealavtalen med 30 pst. vern fram mot 2030. Da er dette ett område det må tas ansvar for.

Når det gjelder vern, for å si det, er jeg imot at det skal være et lokalt veto. Man skal selvfølgelig ha et nært

samarbeid med kommuner når det gjelder vern. Når det gjelder vindkraftutbygging, er jeg for det regelverket som er. Der skal kommunene måtte være for at det skal være aktuelt – man skal ha muligheten til å si nei – selv om kommuner heller ikke skal kunne bestemme der det er viktige natur- og kulturverdier. Når det gjelder vernetiltak, må man involveres lokalt, men det må være en nasjonal beslutning hvorvidt det er nasjonale eller regionale verneverdier som er så viktige at de skal ivaretas.

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:05:00]: Vi har alltid levd av og med naturen i Norge. Det betyr at vi også har et stort ansvar for å ta vare på det som gjør oss til Norge.

Det pågår flere ulike prosesser for å verne mer natur i landet vårt. Formålet med disse prosessene er å dekke manglene i eksisterende vern. Vi har vernet mye fjell, men mindre av skog og områder langs kysten og i lavlandet. Formålet er også å verne områder som bidrar til å danne økologiske sammenhengende nettverk av verne-områder for å gjøre norsk natur mer robust mot klimaendringer.

Det er tre ulike prosesser – for henholdsvis skogvern, for annet landareal som gjelder mindre områder, og for annet landareal som omfatter større områder som er aktuelle som nasjonalpark eller landskapsvern-område, eller utvidelse av slike.

Verneprosesser for skogvern pågår fortløpende. For de to andre prosessene er arbeidet nå godt i gang, og jeg har nettopp fått første tilråding om områder fra Miljødirektoratet til sluttbehandling. Dette gjelder mindre områder. Når det gjelder mulige kandidat-områder for nytt vern som nasjonalpark eller landskapsvern, jobber direktoratet og statsforvalterne med disse. Det er gitt oppdrag til berørte statsforvaltere om å starte verneprosesser i områder der det er lokal aksept for det. Et av områdene er Masfjordfjella i Alver og Masfjorden kommuner, der det er forventet oppstart i løpet av høsten i år.

Miljødirektoratet har som grunnlag for disse verneprosessene i tett samarbeid med statsforvalterne gjennomført en faglig vurdering av områder over hele landet for å identifisere de områdene som er mest aktuelle å verne som ledd i arbeidet med å bevare verdifull natur i Norge. Etter mitt syn bør derfor ikke Stortinget be regjeringen starte en utredning for vern i Stølsheimen.

Når det gjelder forslaget om KULA-område, eller kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse, som det heter, velges de ut av Riksantikvaren basert på rent faglige vurderinger. Ni områder ble valgt ut i tidligere Hordaland fylke i 2016, etter en lengre prosess der Riksantikvaren samarbeidet med fylket og kommunene. Jeg mener det er bra at dette gjøres ut fra faglige vurderinger av

Riksantikvaren. Jeg vil mene at det er uheldig å gripe inn i disse faglige prosessene og instruere Riksantikvaren om å utrede Stølsheimen som et KULA-område. Jeg anbefaler derfor at Stortinget ikke ber regjeringen om å starte en slik utredning.

Presidenten [12:07:36]: Det blir replikkordskifte.

Sofie Marhaug (R) [12:07:50]: Jeg vet at det foregår verneprosesser i Alver og Masfjorden kommuner, og at deler av Stølsheimen allerede er landskapsvernområde, men det er et problem at noen av de områdene som binder viktige naturområder sammen, ikke er vernet og vil påvirke naturverdiene dersom de blir bygget ned, slik Biofokus har vist i sin utredning. Det er også de områdene som stadig blir gjenstand for diskusjon, bl.a. knyttet til utbygging av vindindustri. Det jeg lurer på i forlengelsen av det, er om ikke statsråden deler min bekymring for at når vi ikke griper inn fra nasjonalt hold, gjerne i samarbeid med lokale krefter – de har jo sagt nei til denne vindindustrien allerede – vil det komme omkamper om disse naturområdene. Er ikke statsråden bekymret for hva slags konsekvens det vil ha for helheten av det man ellers holder på å verne?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:08:57]: Formålet med å bruke vern, f.eks. er å ta vare på områder for framtiden. Det at vi bruker det som et effektivt verktøy nettopp for å unngå omkamper, er jeg i utgangspunktet helt enig i. Det er også bakgrunnen for at jeg er glad for at vi har denne typen pågående prosesser som ser på vern av denne typen områder, slik at vi kan være sikre på at vi beskytter dem.

Så skal vi samtidig huske på at vern ikke er det eneste vi driver med for å beskytte naturen vår. Kanskje har vi tenkt litt for mye historisk og glemt den andre verktøykassen som vi faktisk har. Skal vi nedbyggingen til livs bit for bit, må vi klare å tenke helhetlig rundt andre verktøy i tillegg. Det er en del av det tiltaksplanen for villreinen, f.eks., som vi nå jobber veldig aktivt med, handler om, for vi må klare å ta ned den samlede belastningen. Det bør absolutt være en del av det staten vurderer i tillegg. Vern er ett verktøy, men vi har andre verktøy i verktøykassen i tillegg. De skal vi bruke for å sørge for at vi får en helhetlig beskyttelse av naturen.

Sofie Marhaug (R) [12:10:01]: Jeg er enig i at vern ikke er det eneste verktøyet, men problemet er at disse innbyggerne utsettes for et enormt press. La meg ta Modalen som et eksempel: Det er en kommune med ca. 390 innbyggere – ganske lite – og Norsk Vind, som prøvde å etablere seg nå sist, bosatte lobbyister i kommunen for å påvirke kommunen over tid. Det er et

enormt press, og de ble tilbudt enorme pengesummer for å si ja. Nå har de klart å stå imot, så all ære til dem.

Da er spørsmålet: Skal ikke de nasjonale myndighetene ta litt større ansvar når det er snakk om så store naturverdier? Biofokus skriver om et av de områdene som ikke er foreslått vernet:

«For mange av mosene knyttet til snøleiene i blant annet Stølsheimen har Norge opp mot eller over 50 % av den europeiske bestanden.»

Hvis ikke det er nasjonal verneverdi, hva er det da?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:11:05]: Det høres litt ut på representantens inngang til spørsmålet som at hvis en kommune sier ja f.eks. til å bygge ut landbasert vindkraft lokalt, er det på en måte blankofullmakt uansett hvilke andre verdier som skulle ligge der i den lokale naturen, og uansett hva det eventuelt er viktig å ta vare på. Slik er det jo ikke. Nå er ikke konsesjonsprosessene for landbasert vindkraft på mitt ansvarsområde, men naturen vurderes alltid grundig i forbindelse med det og i forbindelse med alle andre utbyggingssaker for den saks skyld. Det er jeg veldig glad for. Det er et viktig instrument for å sørge for at vi bygger på de rette stedene. Det bør vi være enda mer opptatt av framover i tillegg. Vi har vært tydelige knyttet til prioritering, f.eks., i naturmeldingen, og vært tydeligere enn før på at vi må prioritere hvilke områder vi bruker. Så er det mange områder det går an å bygge landbasert vindkraft i i Norge. Det er også Miljødirektoratet tydelig på, men vi skal være trygge på at vi tar vare på den viktige naturen som finnes rundt omkring i hele landet.

Une Bastholm (MDG) [12:12:14]: Statsråden viste til at han har fått anbefalinger fra Miljødirektoratet om nye eller utvidede verneområder til sluttbehandling. Vil det bli sluttbehandlet før 8. september i år?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:12:31]: Det er vanskelig å si nøyaktig hvilken dato vi er ferdige med ting, men jeg jobber for at vi skal bli ferdige så raskt som mulig – ikke først og fremst fordi det er noe viktig som skjer 8. september, selv om det absolutt er det, men først og fremst fordi det haster å få beskyttelse av mer av naturen vår. Det er et arbeid som jeg tar på stort alvor i departementet. Jeg har sagt det før, og jeg sier det gjerne igjen: Jeg er opptatt av at vi skal bit-for-bit-nedbyggingen til livs. Vi har mange verktøy for å bidra til det. Vi utvikler naturregnskap, som vi skal ha seminar om i departementet senere denne uken, vi gjør andre viktige grep for å sørge for at vi fyller verktøykassen med flere verktøy, vi tenker nytt i en del saker – måten departementet har jobbet med tiltaksplaner for villrein på, som jeg nevnte i stad, er et eksempel på det. Men vern er også en viktig del av verktøykassen som vi skal

bruke framover i tillegg. Da er disse områdene viktige kandidater til å kunne være med og bidra til å ta bedre vare på naturen.

Une Bastholm (MDG) [12:13:32]: Når det gjelder ytre del av Oslofjorden og det å kunne gjøre noen nasjonalparker mer sammenhengende eller endre reguleringene i de verneområdene, er det noe som blir vurdert nå?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:13:48]: Jeg er alltid åpen for å gjøre ting på en annen måte enn det vi har gjort før, også i nasjonalparkene våre. Vi skal alltid huske på at de begrensningene som er lagt på hvilken aktivitet man kan drive i en nasjonalpark, er lagt ut ifra hensynet til at man skal ta vare på verneverdiene. Det er det som står sentralt. Dermed kan det også være visse ting man får lov til å gjøre fordi man mener det er innenfor de verneverdiene som man skal ta vare på. En del av den aktiviteten, som friluftsliv og idrett, som man får lov til å drive med i Østmarka nasjonalpark, er et godt eksempel på det.

De spesifikke nasjonalparkene som representanten viser til, er områder som er omfattet av nullfiskesonene som har vært foreslått og sendt på høring. Det vil være én type begrensning. Der har vi fått mange høringsinnspill. Vi vurderer nå dem grundig og kommer til å komme tilbake til det så raskt vi klarer.

Presidenten [12:14:47]: Replikskordskiftet er omme. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 15.

Sak nr. 16 [12:14:52]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Heidi Greni, Sandra Borch og Per Olav Tyldum om endringer i motorferdselloven (Innst. 431 S (2024–2025), jf. Dokument 8:246 S (2024–2025))

Presidenten [12:15:13]: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil fire replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Første taler er Sigurd Kvammen Rafaelsen fra Arbeiderpartiet, for sakens ordfører Stein Erik Lauvås.

Sigurd Kvammen Rafaelsen (A) [12:15:46]: På vegne av komiteen vil jeg starte med å takke for samarbeidet og for de framlagte forslagene.

Komiteen har mottatt tre høringsinnspill til saken, som omhandler deler av motorferdselloven. Komiteen vil videre vise til at regjeringen sendte motorferdsellovutvalgets utredning til helt ny motorferdsellov på høring den 21.mai 2024, og at denne ble avsluttet 20. oktober samme år. Det ble da mottatt over 600 høringsinnspill til saken.

Flertallet i komiteen peker på at det vil være hensiktsmessig å behandle alle forslagene i en helhetlig sammenheng når dette arbeidet skal slutføres og tas til vurdering, noe også innspillene til høringen pekte på.

Da motorferdsellovutvalget ble nedsatt, ble det vist til at vi skal lage en motorferdsellov med sikte på å gi kommunene større myndighet og redusere byråkrati, på samme tid som man ivaretar hensynet til natur og friluftsliv. Dette er et viktig arbeid. Det er i kommunene at man har de største interessene for å ivareta sin egen nærnatur og sitt eget varierte friluftsliv, og for å forstå og oppfatte konsekvensene av de ulike vedtakene. Derfor er det viktig med en tydeligere myndighet til lokaldemokratiet.

Det kan av og til føles rart at de godkjente scooterløypene skal stenge på en gitt dato, også i nord, når snøen fortsatt ligger tykt over viddene og fjellene i Finnmark. Derfor er jeg glad for at vi i Arbeiderpartiet er tydelige på at kommunene skal få beslutningsmyndighet om forlengelse av scooterseongen i etablerte løyper når dette skal behandles. Det vil også være fornuftig at godkjente løyper og gjennomført arealplanlegging ikke må omgjøres når man nå skal innføre et nytt regelverk. Det vil gi unødig dobbeltarbeid og være et misbruk av kommunenes planleggingsressurser.

Det er et balansert arbeid som er gjort for å ivareta de ulike interessene, og mindre tilpasninger i løypenetet må kunne gjøres lokalt, slik at man sikrer tryggheten til dem som ferdes i de varierende forholdene som vinteren gir, år for år. Ferdsel med snøscooter er ikke bare motorferdsel, det er også tett forbundet med friluftsliv i nord, og det er viktig at dette anerkjennes i den videre behandlingen. Det er noe som også Finnmark fylkeskommune trekker fram i sitt høringsinnspill.

Vi ser fram til behandlingen av lovforslaget når det i sin helhet skal legges fram for Stortinget, og til at alle høringsinnspillene er gjennomarbeidet og man får en god balanse mellom de ulike hensynene.

Som en stemmeforklaring til votingen: Arbeiderpartiet vil støtte det løse forslaget fra Fremskrittspartiet med flere, som følger opp intensjonen i mandatet til lovutvalget.

Ove Trellevik (H) [12:18:31]: Solberg-regjeringa sette ned eit uavhengig lovutval for å gjennomgå regelverket og føreslå endringar i motorferdsellova. Eit vik-

tig poeng for Solberg-regjeringa med å setja ned eit lovutval var nettopp at ein skulle sjå lova under eitt, og ikkje gjera enkeltjusteringar utan å sjå dette i ein heilskap.

Motorferdsellovutvalet leverte si utgreiing og sitt forslag til ei heilt ny motorferdsellov den 21. mai 2024. Framleis har ikkje Støre-regjeringa klart å levera ein lovproposisjon til Stortinget, sjølv ikkje med Senterpartiet i regjeringskontora.

Høgre er særskild kritisk til framdrifta frå Støre-regjeringa. I lys av at det er foreslått ei ny og heilskapleg lov om motorferdsel i utmark, og at det er kome svært mange innspel til heile lovforslaget, ser Høgre det som uhenksiktsmessig og lite føreseieleg å skilja ut nokre enkeltelement no og behandla desse isolert, utan å vurdere dei ein heilskapleg samanheng. Det er sider ved det å gjera lovendringar gjennom Dokument 8-forslag som gjer at Høgre i utgangspunktet er forsiktig med å støtta slike lovendringsforslag.

Samtidig har Høgre tidlegare uttrykt støtte til større kommunalt sjølvstyre i den praktiske utøvinga av motorferdsellova, noko fleire av Senterpartiets forslag er inne på. Me er altså om ikkje heilt på linje, så iallfall ganske nært Senterpartiets intensjon om åuka lokalt handlingsrom, og det står i kontrast til Arbeidarpartiets meir sentralistiske haldning og tilnærming i denne saka.

Høgre fremjar difor saman med Kristeleg Folkeparti eit alternativt forslag der vi ber regjeringa leggja vekt på åuka lokalt sjølvstyre i det komande lovforslaget, i tråd med fleire av momenta i forslaga frå Senterpartiet, framfor å støtta isolerte enkeltforslag no.

Eg tek opp forslaget frå Høgre og Kristeleg Folkeparti.

Presidenten [12:20:43]: Representanten Ove Trellevik har tatt opp det forslaget han refererte til.

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [12:20:53]: Mange kommunar, særleg i distrikta, har positive erfaringar med motorferdsle, for utmarka er viktig for busetjing, næringsutvikling, kultur og trivsel. Det er difor viktig at kommunane har den nødvendige myndigheita til å vareta denne forvaltinga på eigne premisser, som dei gjer på andre viktige samfunnsområde.

Lov om motorferdsle blei innført i 1977, men erfaringane med lova er at ho har blitt omfattande, ressurskrevjande og byråkratisk å administrera. Difor blei motorferdsellovutvalet oppnemnt, på bakgrunn av eit forslag som blei vedteke med støtte frå eit breitt fleirtal i Stortinget, bl.a. Senterpartiet, Arbeidarpartiet, Høgre, Framstegspartiet, Venstre og Kristeleg Folkeparti. Føremålet var å leggja til rette for ei revidert motorferdsellov som skulle gje kommunane større myndigheit, redusera byråkrati og samtidig vareta omsyn til natur og friluftsliv.

I mandatet blei det bedt om å vurdere reglane om motorferdsle i utmark og vassdrag og utarbeida forslag til endringar i regelverket i tråd med føringane frå Stortinget. Utvalet sitt forslag, som blei lagt fram i fjor, for litt over eit år sidan, følgjer ikkje opp dei føringane Stortinget gav. Dei anbefalingane vil i praksis bety auka byråkrati, svekt kommunalt sjølvstyre og redusert lokalt handlefridom, i strid med føringane frå Stortinget. Arbeidarparti-regjeringa har ikkje signalisert nokon plan for å følgja opp dei forslaga i utgreiinga.

Det er framleis behov for endringar i dagens motorferdsellov, med sikte på meir lokalt sjølvstyring og fleksibilitet, og for å gje kommunane større handlingsrom og redusera byråkrati. Mange aktørar i utmarkskommunane har stor nytte av motorferdsle i utmark, og redningstenesta har eit behov for å oppretthalda beredskap og å kunna trenast for oppdrag. Det er på høg tid å modernisera og liberalisera motorferdsellova og dei tilhøyrande forskriftene, med intensjon om å auka lokalt sjølvstyre, bidra til åuka utnytting av naturressursar i tradisjonelle utmarksnæringar og å leggja betre til rette for reiseliv, opplevingsturisme, nyttekjøring og anna næringsutvikling og å harmonisera regelverket med Noregs naboland, spesielt Sverige.

Senterpartiet har vore med på ei rekkje forslag. Desse forslaga er godt forankra i intensjonen bak stortingsvedtaket i 2021 og svarar på dei utfordringane kommunane sjølv har peikt på i sin praksis og i høyringsinnspel til departementet. Ei mindre byråkratisk lokal forvalting er ikkje berre eit spørsmål om effektivitet i forvaltinga, men òg om demokrati, bulyst i distrikta og bruk av utmarka. I dag er me òg med på eit laust forslag som ber om at regjeringa må koma tilbake på ein eigna måte med forslag til ny motorferdsellov som er i tråd med føringane frå Stortinget.

Med det tek eg opp dei forslaga Senterpartiet er ein del av.

Presidenten [12:23:43]: Da har representanten Lisa Marie Ness Klungland tatt opp de forslagene hun refererte til.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [12:24:00]: Fremskrittpartiet har over lang tid jobbet for at kommunene og lokaldemokratiet skal gis økt myndighet, redusert byråkrati og større selvstyre over motorisert ferdsel i utmark. Snøscooter er et viktig framkomstmiddel for rekreasjon og nyttekjøring, spesielt i de nordlige delene av landet, distriktene og på Svalbard, og det brukes også av frivillighet og redningsorganisasjoner. Snøscooter er en viktig faktor for svært mange for å bidra til rekreasjon, bolyst og trivsel.

Dagens motorferdsellov og tilhørende regelverk er uten lokal forankring, stivbent og virker i praksis mot sin

hensikt. Det er på høy tid å modernisere og liberalisere motorferdselloven og tilhørende forskrifter med intensjon om å bidra til økt lokalt selvstyre, økt utnyttelse av naturressurser i tradisjonelle utmarksnæringer og å legge bedre til rette for reiseliv, opplevelsesturisme, nyttekjøring og annen næringsutvikling, samt harmonisering av regelverket med Norges naboland, spesielt Sverige. Erfaringer fra Sverige og kommuner i Norge som har satset på snøscooter, viser også store positive ringvirkninger for kommunene som har etablert gode samarbeid med snøscooterinteressene.

Motorferdsellovutvalget ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 3. september 2021 som oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak nr. 973 av 25. mai. 2021. Motorferdsellovutvalget ble nedsatt som en oppfølging av forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti om revidering av lov om motorferdsel i utmark og vassdrag, med sikte på økt lokalt selvstyre og redusert byråkrati knyttet til praktiseringen av loven, samtidig som hensyn til natur og friluftsliv blir ivaretatt.

Nasjonale regler kan ikke regulere hvordan utmarkskjøring skal reguleres lokalt på en effektiv måte, tilpasset den enkelte kommune. Kommunene kan på en god måte overta forvaltningsansvaret for dette regelverket, og det var også bestillingen fra Stortinget. Det har skapt stor frustrasjon og opprør i lokalsamfunnene og interessemiljøene etter at det ble nedsatt et lovutvalg hvor ingen av snøscooter- og ATV-organisasjonene eller reiselivs- og utmarksnæringerne er representert. De ble ikke engang forespurmt om å delta. Det ble fra flere hold etterlyst en bredere kompetanse i utvalget og at motorferdsellovutvalget fikk med seg utvalgsmedlemmer fra disse organisasjonene og næringene for å sikre bedre legitimitet for utvalgets konklusjoner.

Utvalgets forslag, som ble lagt fram 21. mai 2024, følger ikke opp de føringene Stortinget ga, og det kan framstå som at mandatet Stortinget ga, ble endret underveis i utvalgets arbeid. Motorferdsellovutvalget la fram et forslag som ikke representerer lokalsamfunnene, organisasjonene eller næringslivets interesser i det hele tatt, og det kan framstå som at flere av utvalgsmedlemmene har et grunnleggende negativt syn på snøscooterkjøring. Det er derfor vanskelig å ta utvalgets arbeid og forslag på alvor.

Avslutningsvis: Det er derfor viktig og riktig at Stortinget på nytt presiserer bestillingen, slik at regjeringen kan fremme en motorferdsellov som er i tråd med bestillingen.

Jeg tar opp Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten [12:27:12]: Da har representanten Bengt Rune Strifeldt tatt opp det forslaget han refererte til.

Ola Elvestuen (V) [12:27:30]: Venstre var med på å nedsette motorferdsellovutvalget i 2021, og vi mener det er riktig å ha en gjennomgang av rammene kommunene skal ha. Der det er mulig å ha en større fleksibilitet, er vi for det, men det er viktig at dette er avveininger som også gjøres opp mot regionale og nasjonale verneverdier, hvor miljømyndighetene også må ha en viktig rolle. Det handler om å finne det riktige lokale selvstyret og den riktige lokale muligheten for den fleksibiliteten de kan ha overfor motorferdsel i utmark og vassdrag. Det er motorferdsellovutvalgets oppgave.

Vi kommer ikke til å stemme for noen av forslagene i denne saken. Vi mener at dette er en prosess som må følge det mønsteret det skal, gjennom motorferdsellovutvalget, og at det da legges fram en sak for Stortinget. Så gjør man en helhetlig vurdering av hvordan innrammingen av kommunenes lokale selvstyre knyttet til motorferdsel bør være. Der det kan gis et større rom, vil vi være for det, men vi vil være bevisste på at det må veies opp mot miljømyndighetenes oppgave, som er å ivareta nasjonale og regionale verneverdier. Vi må ikke – også her – få et system som fører til bit-for-bit-nedbygging, og som gjør at vi ender opp med en sum av lokale vedtak som undergraver det nasjonale og regionale vernet vi trenger å ivareta.

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:29:44]: Stortinget fattet i 2021 et anmodningsvedtak om forslag til revidering av lov om motorferdsel i utmark og vassdrag, med sikte på økt lokalt selvstyre og redusert byråkrati, samtidig som hensynet til natur og friluftsliv skal bli ivaretatt. Dette er fulgt opp, og motorferdsellovutvalget leverte sin utredning våren 2024. Både jeg, utvalget og mange høringsinstanser er enig med representantene som peker på at dagens regelverk oppleves som ressurskrevende å forvalte. Jeg vil følge opp utvalgets forslag til opprydning. Samtidig omhandler lovforslaget mange krevende tema.

I lys av at motorferdsellovutvalget har foreslått en ny og helhetlig lov, og at det har kommet mange høringsinnspill til hele lovforslaget, ser jeg det som uhenksiktsmessig og lite forutsigbart å skille ut noen enkelttemaer nå og behandle disse isolert, uten å vurdere disse i en helhetlig sammenheng. Et viktig poeng ved at vi nedsatte dette lovutvalget, var nettopp at man skulle se dette samlet. Enkeltendringer vil også kunne føre til ytterligere forsinkelser i en sårn type lovarbeid. Vår plan er å legge fram en lovproposisjon i 2026.

Forslagsstillerne har fremmet seks forslag knyttet til motorferdselregelverket. I innstillingen har mindretallet fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet også fremmet en rekke andre forslag. Enkelte av forslagene omhandler, så vidt jeg forstår, motorferdsellovutvalgets lovfor-

slag, mens andre omfatter endringer i gjeldende rett. Jeg går ikke inn på de enkelte forslagene her, men viser til at noen av forslagene framstår noe uferdige sånn de foreligger nå, og at det ikke vil være forsvarlig – mener jeg – å vedta endringer før problemstillingene er tilstrekkelig klarlagt, vurdert og avveid. Det vil jeg selvfølgelig følge opp i departementets videre lovarbeid.

Avslutningsvis vil jeg også forsikre om at lovarbeidet vil følge opp Stortingets vedtak fra 2021 om at loven skal sikre økt lokalt selvstyre og redusert byråkrati, samtidig som vi skal klare å ivareta hensynet til natur og friluftsliv.

Presidenten [12:31:59]: Det blir replikkordskifte.

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [12:32:13]: Det er mange som har glede av snøscooter og av motorferdsel. Det er nyttig, og det sikrer beredskap for folk som opphelt seg i utmarka.

Som me har snakka om tidlegare, meiner me at lovutvalet ikkje har levert på mandatet. Det har mange utmarkskommunar meldt tilbake i høyringa, som var i fjor haust. Dei meiner at det vil auka byråkratiet, svekkja kommunalt sjølvstyre og gje redusert lokal handlefri-
dom.

Så vidt eg veit, har ikkje regjeringa teke stilling til dei forslaga som ligg der, men eg meiner at veljarar i utmarkskommunane – som skal ta stilling til parti i valet som kjem no – har nytte av å veta kva Arbeidarpartiet kjem med, kva regjeringa ønskjer å levera på i ein eventu-
uell ny lov.

Kva meiner statsråden om dette?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:33:18]: Takk for et godt spørsmål.

Jeg mener at vi skal klare å levere et endelig lovfor-
slag – som vi som nevnt tar sikte på å gjøre neste år – som klarer å svare ut begge de utfordringene vi har fått. Vi skal klare å legge til rette for økt lokalt selvstyre og redu-
sere byråkrati, samtidig som vi må klare å hensynta både naturen og friluftslivet.

Det er vanskelig å si nøyaktig hvordan de endelige lovparagrafene i forslaget til ny lov faktisk kommer til å se ut. Det henger selvfølgelig sammen med at her henger alt sammen med alt. Hvis man gjør én endring, vil det kunne påvirke andre deler av helheten.

Jeg tar selvfølgelig på største alvor de tilbakemeldin-
gene vi har fått i høringsrunden. Det er nettopp derfor vi trenger å vurdere dem skikkelig og grundig. Norske hø-
ringer skal være reelle, sånn at vi kan komme tilbake med et lovforslag som svarer ut det oppdraget vi har fått.

Heidi Greni (Sp) [12:34:37]: Arbeiderpartiet har tatt initiativ til forenkling og mindre byråkrati for kom-
munene. Det er et veldig prisverdig initiativ. Høyre har

også hengt seg på. Det har vært mye snakk i media om mer lokalt selvstyre og mindre unødvendig arbeid rundt omkring i kommunene.

Når det gjelder forslag nr. 2, er det ingen av de parti-
ene som stemmer for det. Det er et forslag som ikke hen-
ger sammen med noe annet forslag eller noe annet i motorferdselloven. Det vil på ingen måte føre til mer kjøring, det vil kun føre til mindre byråkrati.

Hvorfor vil statsråden fortsette med at vi skal være påtvunget å behandle kjøring til egen hytte hvert femte år? Jeg har hatt samme hytte i 45 år. Hvert femte år må jeg plage kommunen med å søke om å få kjøre til sam-
me hytte, som naturligvis ligger på samme plass, og jeg skal selvsagt bruke samme trasé, og det er de samme som skal benytte kjøretillatelsen.

Hvorfor vil man påføre kommunene så mye unød-
vendig byråkrati?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:35:43]: Jeg ønsker på ingen måte å pålegge kommunene unødven-
dig byråkrati. Tvert imot har jeg som den klare motiva-
sjonen at det denne lovrevisjonen og den nye loven vi kommer tilbake til Stortinget med på egnet vis, skal bi-
dra til, er bl.a. mindre byråkrati for kommunene. Jeg er helt enig i at det krever for mye ressurser å følge det opp i dag. Det er ikke positivt for noen. Det er negativt for forvaltningen i kommunene, som må bruke tid på opp-
gaver de kunne satt av til andre ting, men det er også uhensiktsmessig fordi det bidrar til en mer uklar lov,
noe som kan gi uhensiktsmessig praktisering av loven.

Jeg tror allikevel ikke at det å nappe ut enkeltforslag av motorferdsellovutvalgets forslag og vedta dem nå, uten å se det i en bredere sammenheng – egentlig for-
håndskonkludere på hvordan deler av loven skal bli, uten at man ser resten i den samme sammenhengen – er noen god måte å behandle loven på for at den skal kun-
ne stå seg over tid på en god måte.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [12:36:59]: Det ble ned-
satt et motorferdsellovutvalg uten – vil jeg si – den for-
ankringen som var nødvendig i interesseorganisasjo-
ner og næringsliv som er avhengig av å ha en motor-
ferdsellov som gagnar deres yrke, laden og virke.

Motorferdsellovutvalget har lagt fram sin innstil-
ling, og den har i stor grad blitt kritisert fra både kom-
muner, interesseorganisasjoner og andre aktører. Veldig mange parti i Stortinget har også kommunisert ut at det-
te ikke er i tråd med Stortingets bestilling.

Det er derfor et flertall nå samler seg om det løse for-
slaget, forslag nr. 17, hvor man presiserer bestillingen, sånn at regjeringen kan fremme en motorferdsellov som er i tråd med Stortingets bestilling. Det ser ut til å få flertall i Stortinget.

Ser statsråden at dette er en tydelig presisering fra Stortingets flertall?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:38:02]: For det første må jeg få lov til å si at jeg ikke har vært med på å sette ned dette utvalget. Den delen av spørsmålet er det i og for seg andre enn meg som er nødt til å svare på.

Jeg har heller ikke hatt anledning til å levere på den bestillingen Stortinget har gitt meg. Det vil jeg gjøre når jeg kommer tilbake til Stortinget med mitt forslag til lov – forhåpentligvis, forutsatt at jeg får lov til å fortsette i denne jobben etter valget til høsten. Da tar jeg den bestillingen på alvor.

At den bestillingen igjen blir presisert nå, har jeg ikke noe problem med. Jeg oppfatter den bestillingen jeg har fått. Jeg er opptatt av at jeg skal levere på den på en skikkelig måte.

Jeg legger merke til de tilbakemeldingene som har kommet i høringsrunden. Det er derfor vi har høringer i Norge – nettopp for at regjeringen skal få innspill til det forslaget utvalget har levert. Det kommer til å være en reell høringsrunde, som vi tar innover oss når vi skal komme til Stortinget med forslag til endelig lov til neste år.

Erlend Svardal Bøe (H) [12:39:14]: Nå har en holdt på med dette i snart fire år. Vi hadde et utvalg som ble satt ned i 2021, og de la fram sin rapport i fjor. Det er nesten et år siden, og fortsatt har ikke regjeringen tatt noe initiativ til å følge opp utvalgets utredning. En har hatt en høringsrunde og hele den biten der.

Det jeg er opptatt av, er at en har en tydelig tidsfrist for når ting skal skje. Det er grunnen til at vi i Høyres opprinnelige forslag, som vi også fremmer i dag, er tydelig på at vi ønsker at regjeringen skal levere innen utgangen av 2025.

Da blir spørsmålet til statsråden: Kan statsråden gi en tydeligere tidsfrist for når en kommer til å levere på oppfølging av motorferdsellovutvalgets utredning?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:40:03]: For det første må jeg få lov til å si at jeg synes kritikk som «for lite, for seint» i denne saken, faktisk er noe spesielt. Her har vi hatt en bred høringsrunde. Den ble avsluttet seint i fjor. Det kom mange hundre høringsinnspill. Hvis vi to måneder etterpå hadde lagt fram et ferdig forslag til et lovutkast, hadde vi ikke tatt den høringsrunden på alvor. Da hadde vi ikke tatt de innspillene som kom fra rundt omkring i hele landet, på alvor på en grundig og skikkelig måte – som forrige representant var inne på i sitt spørsmål til meg. At vi gjør dette ordentlig, når det er en lov som betyr så mye for så mange, og som skal kunne stå seg over tid, synes jeg er helt riktig tilnærming.

Jeg har sagt allerede – både i innlegget mitt og her i replikkordskiftet – at jeg er opptatt av at vi skal komme til Stortinget med dette i løpet av 2026. Det står seg fortsatt. Det er mange ting vi skal jobbe oss gjennom, men vi skal få det til på en grundig og skikkelig måte.

Presidenten [12:41:03]: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har også en taletid på inntil 3 minutter.

Erlend Svardal Bøe (H) [12:41:18]: Det første innlegget jeg holdt her i salen som stortingsrepresentant for Troms, var faktisk om motorferdsel og snøscooter. I Nord-Norge er snøscooter et viktig framkomstmiddel både for friluftsliv og for næringsliv, og Høyre har vært en pådriver i arbeidet med å anerkjenne snøscooter som akkurat det. Det er også grunnen til at avstandskravet for bruk av snøscooter ble endret da Høyre sist satt i regjering.

I 2021 satte Solberg-regjeringen ned motorferdsellovutvalget. Formålet med utvalget var å fremme forslag om

«revidering av lov om motorferdsel i utmark og vassdrag med sikte på økt lokalt selvstyre og redusert byråkrati knyttet til praktiseringen av loven, samtidig som hensyn til natur og friluftsliv blir ivarettet».

Når jeg leser utvalgets utredning, som kom for et år siden, mener jeg at utvalget glatt har hoppet over den delen som handler om økt lokalt selvstyre og redusert byråkrati knyttet til praktiseringen av loven. Det utvalget heller har gjort, er å gi statsforvalteren mer makt og kommunene mindre makt og å stille flere byråkratiske krav som ikke kommer til å gjøre det enklere for folk som vil benytte seg av snøscooter. Det er helt i strid med det Høyre mente at utvalget skulle gjøre og se på.

Jeg forstår behovet for å ivareta hensynet til natur og friluftsliv, men det kan ikke være sånn at i en landsdel der det er fullt med snø nesten halve året, og av og til mer enn det, skal en gjøre det vanskeligere å bruke snøscooter som et framkomstmiddel – der slik bruk bidrar til bolyst for veldig mange.

Jeg synes flere av forslagene som fremmes her i dag, er gode, bl.a. det som handler om løype under kraftledning og på ubrukt vei. Men det er merkelig at Støre-regjeringen, også da Senterpartiet var en del av den, ikke har gjort noe i snøscooterpolitikken de siste fire årene, og en har heller ikke tatt initiativ til å følge opp motorferdsellovutvalgets utredning med tydelige tidsfrister.

Det jeg er glad for, er at Høyre sammen med flere partier i dag får gjennom et forslag som er tydelig på at regjeringen skal følge opp med forslag til ny motorferdsellov som er i tråd med Stortingets føringer om å gi kommunene større myndighet og redusert byråkrati

knyttet til praktiseringen av loven. Jeg er helt enig i at en må ha en helhet i den nye loven som vi vedtar, sånn at endringene av den ikke blir vedtatt stykkevis og delt. Det er viktig.

Jeg forventer at Støre-regjeringen følger dette raskt opp, for det har ikke manglet på tid. Snøscooter er viktig for folk i nord og bidrar til økt bolyst og utvikling av næringsliv i hele landsdelen.

Per Olav Tyldum (Sp) [12:44:21]: Utmarka er viktig for bosetting, næringsutvikling, kultur og trivsel. Det er en kjensgjerning at jo lenger man kommer ut i «glesbygdene», jo større plass og betydning har utmarka for dem av oss som bor i og lever med storslått, vill og vakker natur. Det er også her kommunene kjenner på ønsket om å forvalte dette på best mulig måte. Det er en myndighet som lokaldemokratiet oppfatter som viktig, og som ofte er tema, ikke bare under valgkampen.

La meg vise til uttalelsene fra kommunene Holtålen, Lierne, Midtre Gauldal, Namsskogan, Rørvik, Selbu og Snåsa. Dette er typiske fjellkommuner, der denne saken er av aller største betydning. Disse kommunene representerer store utmarksområder hvor naturressurser har hatt og fortsatt har stor betydning for beitenæring, jakt, fiske, sinking og rekreasjon. Store deler av utmarksområdene er forvaltet og brukt på en slik måte at de i dag er å betegne som uberørt natur. Det er gjennom tiår etablert bærekraftig praksis med forvaltning av motorferdsel. Denne praksisen er forankret i bred lokalkunnskap og erfaring, en balanse mellom miljø, natur og folket som bor i kommunene. Det er grunnlaget for at mange blir boende eller bosetter seg. Det er av stor egeninteresse for kommunene å videreføre bærekraftig forvaltning, da det skaper betydelig besøk, økt handel og styrking av lokalt næringsliv.

Motorferdsellovutvalgets mandat var å styrke lokalt selvstyre og redusere byråkratiet. Forslaget som ble lagt fram, gjør det klart motsatte. Det strammer grepet, svekker lokalt selvstyre, reduserer lokalt handlingsrom og øker ressursbruken betydelig. Forslaget vil svekke attraktiviteten for næringsutvikling og bosetting.

Senterpartiet mener at utvalget ikke har levert innenfor sitt mandat. Derfor er jeg glad for at et klart flertall står samlet bak det løse forslaget, som gir regjeringen klar beskjed om å levere i tråd med Stortingets føringer, noe som betyr å gi kommunene større myndighet og redusere byråkratiet i praktiseringen av loven, og naturligvis sørge for at hensynet til natur og friluftsliv hensyntas. Denne myndigheten vil de nevnte kommunene praktisere og respektere på best mulig måte fordi det først og fremst er i deres egen interesse.

Heidi Greni (Sp) [12:47:04]: Snøscooter er et viktig framkomstmiddel i mange kommuner. Snøscooteren

er for oss i Innlandet det samme som båten er for folk rundt Oslofjorden. Men jeg lurer på om vi må få en felles motorferdsellov til lands og til vanns for at innbyggerne i innlandskommunene skal bli hørt. Det er dessverre mye mer restriksjoner på snøscooterkjøring enn det er på båtkjøring.

Motorferdsellovutvalgets utredning har ikke fulgt opp mandatet med tanke på større kommunalt selvstyre og mindre byråkrati. Tvert imot inneholder den kun forslag som går i stikk motsatt retning.

Jeg er veldig glad for at det er et klart flertall som stemmer for det løse forslaget, nr. 17, der vi ber regjeringen komme tilbake med forslag til ny motorferdsellov som er i tråd med Stortingets føringer som gir kommunene større myndighet og redusert byråkrati knyttet til praktisering av loven, samtidig som hensynet til natur og friluftsliv blir ivaretatt. Da kan det ikke være en oppfølging av motorferdsellovutvalget. Derfor er jeg veldig glad for at Arbeiderpartiet i dag signaliserer støtte til det løse forslaget, og jeg håper statsråden kan bekrefte at forslag til ny motorferdsellov skal ta utgangspunkt i anmodningsvedtaket, og at en ikke vil vurdere å fremme noen av utvalgets forslag, som går i stikk motsatt retning.

Så til noen av enkeltforslagene: Forslag nr. 3 handler om trafikkopplæring. Jeg håper vi alle er enige om at alle som kjører snøscooter, bør gjøre det på en trygg måte. Sånn som det er i dag, er det kun mulighet til å øve på innmark. Det er altså ikke lov til å øve i terreng, som en skal kjøre i når en kommer ut. Det gir mange farlige situasjoner. Har ikke den som skal kjøre scooter, fått prøvd seg i skogsterreng, skavler og snøfonner, prøvd å kjøre seg ned og prøvd å komme seg opp igjen, er det en stor risiko når den samme kjøreren kanskje skal være med ut som Røde Kors-mannskap – en skal være med på en leteaksjon, og så har en bare prøvd seg på terreng som er noe helt annet enn det en blir sendt ut i. Derfor er jeg veldig bekymret for at kommunene ikke skal få lov til å sette av områder til trafikkopplæring. Det bør selvsagt være et sånt område i hver eneste kommune. Tilbudet må ikke sentraliseres sånn at bare noen få kan benytte seg av det.

Jeg er også veldig, veldig overrasket over at det ikke går an å fjerne den byråkratiske regelen om at en skal søke hvert femte år om å få kjøre til den samme hytta – langs den samme traseen – med samme eier. Jeg må også si at det er skuffende at frivilligheten ikke blir ivaretatt, f.eks. ved å ha muligheten til å arrangere pensjonistturer.

Ove Trellevik (H) [12:50:19]: Dette er berre ei stemmeforklaring. Viss det skulle vera nokon tvil, ønskjer Høgre òg å stemma for forslag nr. 17, altså det lause forslaget til denne saka.

Presidenten [12:50:28]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 16.

Sak nr. 17 [12:50:34]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Heidi Greni, Sandra Borch, Marit Arnstad, Per Olav Tyldum og Siv Mossleth om mer effektiv skadefelling av rovvilt (Innst. 455 S (2024–2025), jf. Dokument 8:249 S (2024–2025))

Presidenten [12:50:55]: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil fire replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Ola Elvestuen (V) [12:51:35] (ordfører for saken): Dette gjelder et forslag fra Senterpartiet om mer effektiv skadefelling av rovvilt. Ifølge forslaget mener man at dagens regelverk ikke gir tilstrekkelig handlingsrom for raskt uttak av rovvilt, og man foreslår flere tiltak for å få det til, med stående fellingstillatelser, flere tekniske hjelpemidler, helikoptre og droner.

Komiteen merker seg at forslaget vil føre til en betydelig utvidelse av adgangen til å felle rovvilt også i situasjoner hvor det ikke foreligger akutt skade, og det vil i praksis kunne endre dagens balanse mellom rovviltforvaltning og beiteinteresser. Flertallet i komiteen mener at denne ekstra effektive skadefellingen først må være forbeholdt – og med de virkemidlene man har i dag – Statens naturoppsyn, og at det å gjøre disse endringene som Senterpartiet foreslår, vil utfordre både sentrale rettsprinsipper, den todelte målsettingen og også verneforpliktelser etter Bernkonvensjonen.

Statsråden viser i sitt svar til at det har vært en positiv utvikling når det gjelder reduksjon i tap av sau og lam til rovvilt, men at den ikke er like stor når det gjelder tamrein.

Forslagsstillerne foreslår også å åpne for jakt på kongeørn, noe vi ikke har hatt tidligere, der statsråden også viser til at det ikke er dokumentert at uttak vil ha noen tapsreducerende effekt.

Jeg går ut fra at Senterpartiet kommer til å legge fram sine forslag. Fra Venstres side kommer vi ikke til å støtte noen av disse. Vi mener at vi har et effektivt uttak i dag. Statens naturoppsyn gjør sin jobb. Det gis også raske fellingstillatelser når det er tap, og vi mener at det er slik det bør være. Vi har en profesjonell miljøforvaltning, og den todelte målsettingen har vist seg å virke ved

at tap, særlig av sau, er halvert de siste ti årene. Vi har et system som virker tilfredsstillende som det er i dag, og vi trenger ikke noen større endringer av det.

Marit Arnstad (Sp) [12:54:39]: Senterpartiet mener at rovviltpolitikken må være i tråd med de klare føringerne som ble lagt av Stortinget i rovviltforlikene i 2004 og 2011. Disse forlikene slo fast en todelte målsetting. Vi skal sikre bestander av store rovdyr, men vi skal samtidig legge til rette for en aktiv og allsidig bruk av utmarksressursene. Det betyr å sikre en levedyktig beite- og reindriftsnæring og trygghet for dem som arbeider innenfor disse næringene.

Gang på gang ser vi at denne balansen ikke blir fulgt opp i praksis. Tapene til rovvilt er store, og mange skjer i beiteprioriterte områder. Det er stikk i strid med det rovviltforliket sier. Når rovviltforliket slår fast at rovdyr som representerer et skadepotensial, ikke skal være i beiteområdene, må det også bety noe.

Senterpartiet mener viltforvaltningen i for liten grad etterlever de prinsippene som Stortinget har blitt enige om. Vedtakene blir ofte overprøvd, vedtakene blir trenert, og resultatet er at det sjelden gis skadefellingstillatelser som faktisk medfører at en får tatt ut skadegjøre i ulike deler av landet. Det gjør igjen at beitebrukere og reindriftsutøvere mister dyr, de mister tillit, og de mister trua på systemet.

Skadefelling skal være et effektivt virkemiddel for å ta ut rovvilt som gjør skade. Der finnes det i dag et stort forbedringspotensial. Vi vet at tillatelsene kommer sent, at det tar lang tid å få anket og klagebehandlet, og at metodene som er tillatt, er for begrensede. Noen av oss vil si at de rett og slett er for gammeldagse. Mange opplever det vanskelig å gjennomføre fellingsoppdrag innenfor de rammene som er gitt. Her trengs det endringer både i regelverket og i praksis.

Senterpartiet mener at hvis en skal oppfylle det som står i rovviltforliket, må en åpne for mer effektive fellingsmetoder, med bruk av helikopter, snøscooter eller ATV dersom det er nødvendig. Når et skadefellingsvedtak først er gjort, må det også kunne følges opp på en måte som sikrer den effektiviteten og den raske måloppnåelsen som er nødvendig.

Hvis vi skal klare å stå ved den todelte målsettingen om både rovvilt og aktiv bruk av utmark, må uttakene i beiteprioriterte områder skje raskere og mer effektivt enn det vi ser i dag. Det handler om respekt for de forlikene Stortinget har inngått, men det handler også om dyrevelferd, og det handler om folk som lever med den utryggheten og den belastningen som rovviltkonfliktene skaper for dem, hele vår-, sommer- og høstsesongen igjennom.

Senterpartiet ber derfor regjeringen komme tilbake med forslag til regelendringer som tydeliggjør og styrker

oppfølgingen av rovviltforliket, og som gjør at en får en bestandsregistrering av kongeørn. For oss handler dette om å se de menneskene som lever med dette problemet, og om å skape forutsigbarhet om at Stortingets vedtak faktisk blir fulgt opp i praksis.

Med det tar jeg opp de forslagene Senterpartiet er med på.

Presidenten [12:57:45]: Representanten Marit Arnstad har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [12:58:10]: Rovvilt skaper årlig store utfordringer for mange næringsaktører innenfor beite- og reindriftsnæringen. Flere har de siste årene opplevd store tap til rovvilt. De opplever at systemet rundt skadefelling går tregt, at det er lite effektivt, og at rovviltforliket ikke i tilstrekkelig grad følges opp. Når man ser på tap til fredet rovvilt, ser man at størstedelen av det dokumenterte tapet skjer i prioriterte beiteområder, til tross for at rovviltforliket sier at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial i disse områdene.

Stortingets rovviltforlik fra 2004 og 2011 bygger på en todelt målsetting. Det skal sikres bærekraftige bestander av de store rovviltartene samtidig som det skal legges til rette for en fortsatt aktiv og allsidig bruk av utmarksressursene for levende lokalsamfunn. Det innebærer at det må føres en rovviltpolitikk som reduserer rovviltskadene, demper konflikter og motvirker utrygghet for dem som er mest berørt. Forliket legger til rette for en tydelig soneinndeling og at uttak av rovvilt i prioriterte beiteområder skal skje raskt og effektivt. Størstedelen av tapet skjer i dag likevel i beiteprioriterte områder. Viltforvaltningsmyndighetene følger ikke i tilstrekkelig grad opp enigheten i rovviltforliket, og gjentatte ganger har de måttet overprøves fra politisk hold. Det er derfor behov for regelendringer med sikte på å tydeliggjøre prinsippene i forliket.

Skadefelling skal sørge for at rovviltet som gjør skade i beiteområder, tas ut raskt, slik at dyrelidelser og store psykiske påkjenninger for beitebrukerne og reindriftsutøverne unngås. Effektiv skadefelling er også et sentralt virkemiddel for å sikre reindriften og beitenæringen forutsigbare vilkår. Det har lenge vært vanskelig å lykkes med skadefelling i beitesesongen, noe som bl.a. skyldes at vegetasjonen gir bedre skjul for rovdyr om sommeren, og at det er vanskelig å finne spor på barmark.

Det finnes mer effektive fellingsmetoder enn dem som er lov å bruke i konvensjonell jakt. Dersom andre metoder skal anvendes, eksempelvis bruk av helikopter, snøscooter, ATV osv., må det være særskilt bestemt av myndighet som har fattet vedtak om skadefelling. Slike metoder bør tillates for å gjøre skadefellingen mer effektiv.

For å følge opp intensjonen i rovviltforliket om en todelt målsetting og uttak av rovvilt i prioriterte beiteområder er det nødvendig med tiltak for å kunne ta ut rovvilt som gjør skade, så raskt og effektivt som mulig. Derfor er også Fremskrittspartiet med på forslagene fra mindretallet.

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [13:01:15]: Det er viktig å ha et godt system med høy beredskap og rask responstid ved akutte skadesituasjoner. Dette er det arbeidet mye med, og jeg mener systemet vi har på rovviltfeltet, fungerer godt.

Rovviltforvaltningen måles ofte opp mot skadeomfanget på beitedyr. Jeg mener tapstallene for sau bekrefter at forvaltningen har lyktes godt. Fra 2007 er rovviltskadene mer enn halvert og utgjør i dag mindre enn 1 pst. av sau og lam sluppet på beite, eller om lag 17 pst. av det totale tapet på utmarksbeite. At enkelte rammes hardt, tar jeg på alvor, og vi skal alltid jobbe for å bli bedre, men den generelle utviklingen er positiv.

Reindriften står overfor flere større utfordringer, som bl.a. klimaendringer og arealtap. Rovvilt er også en tydelig utfordring, og det følges opp gjennom bl.a. tiltakspakken regjeringen la fram i 2023.

I mitt brev til komiteen har jeg vurdert de syv forslagene i saken. Jeg vil trekke fram tre sentrale poenger. Effektiv skadefelling er et arbeid som er viet stor oppmerksomhet over lang tid. Kursing, trening, godtgjøring, hunder, viltkamera, saksbehandlingsfrister, veiledning og styrking av Statens naturoppsyn er eksempler på tiltak. I mange tilfeller gjennomføres skadefelling i dag svært effektivt. Samtidig må vi være så ærlig å si at det ikke er realistisk å forvente at det alltid skal lykkes umiddelbart.

Forbud mot enkelte metoder ved jakt og felling er ikke ubegrunnet. Selv i situasjoner der det er fare for skade på beitedyr, må også hensyn til allmenn sikkerhet, etikk, dyrevelferd, økonomi og annen negativ påvirkning vurderes. Derfor mener jeg at dagens regelverk, der myndighetene etter konkrete vurderinger kan gi dispensasjoner til bruk av virkemidler som i utgangspunktet ikke er tillatt, er det mest hensiktsmessige.

Avslutningsvis vil jeg også peke på at det er forslag her det ikke er hjemmel til å gjennomføre. Stående fellingstillatelser på bjørn og ulv, f.eks., vil ikke kunne gjennomføres fordi utgangspunktet er at forsettlig dreping av disse er forbudt, og at det er nødvendig med konkrete vurderinger av unntaksvilkårene før felling eventuelt tilates.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten [13:03:31]: Det vert replikkordskifte.

Heidi Greni (Sp) [13:03:48]: Statsråden sa i sitt innlegg at vi ikke kan regne med at vi alltid skal lykkes, men jeg mener det er vår plikt å legge til rette for at vi skal lykkes i flest mulig tilfeller. Det skjer ikke i forvaltningen i dag. Vi har fått nyheter fra Finnmark de siste ukene, der det har vært enorme tap i reinflokker, til og med når man har samlet dem og gjerdet dem inn for å unngå rovdyrangrep. Det har gått ikke dagevis, men uker før man har fått fellingstillatelse. Tenker statsråden at det er akseptabelt at det ikke øyeblikkelig blir gitt fellingstillatelse når det er tap av titalls dyr? Hva vil statsråden eventuelt gjøre for å bedre den situasjonen?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [13:04:36]: Jeg er helt enig i at vi skal ha effektiv behandling av søknader der det er akutte hendelser. Der har vi også tydelige og strenge saksbehandlingsfrister, om maksimalt tre dager. De skal underliggende myndigheter forholde seg til når det er snakk om akutte hendelser. Normalen er heldigvis ikke at det tar uker eller for den saks skyld de tre dagene som er saksbehandlingsfristen, men at det skjer i løpet av minutter, kanskje timer, per telefon, så lenge de nødvendige opplysningene foreligger. Det vil alltid finnes enkeltteksempler der man ikke har vært god nok. Der er jeg helt enig med representanten. Vi skal alltid jobbe for å bli bedre. Regelverket skal følges. Det er en forventning jeg selvfølgelig har, og som jeg i tillegg er opptatt av å kommunisere tydelig og jevnlig. Det skal folk vite, sånn at vi får effektive fellinger der det skjer akutte hendelser.

Heidi Greni (Sp) [13:05:38]: Så til spørsmålet om kongeørn, for jeg opplever statsrådets svar til komiteen som at han finner situasjonen håndterbar når det gjelder kongeørn, at det er i tråd med rovviltforliket, og at det er en situasjon vi kan leve med. Spesielt reindriften er enormt plaget med den stadig økende kongeørnbestanden. Vi ser også at kongeørnen blir mye mer aggressiv og trekker seg nærmere folk. Tapet i enkelte flokker er på titalls prosent, og kongeørnen sitter og venter til simla kalver, og tar kalven. Reindriften har meldt tilbake i år etter år at dette er et økende problem. Hva vil statsråden gjøre for å hindre at disse tapene bare fortsetter?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [13:06:29]: For det første: Jeg har stor respekt for alle som opplever tap, enten det er til kongeørn eller andre typer rovvilt. Det er jeg opptatt av at vi skal ha en mest mulig effektiv politikk for å gjøre noe med, samtidig som vi treffer godt på den todelte forvaltningen som ligger til grunn for selve rovviltforliket.

Samtidig må vi være opptatt av å ha en politikk som er effektiv, og som faktisk virker. For eksempel gir ikke

bare å ta ut kongeørnindivider i seg selv nødvendigvis noen dokumentert god effekt for å få gjort noe med de tilfellene der man opplever at kongeørn tar beitedyr eller rein, sånn jeg har forstått det. Det er klart at det er et område hvor det er mer krevende å få effektive fellings-tillatelser og få identifisert det dyret som kan være et problemdyr, men der må vi f.eks. være opptatt av hvordan vi over tid kan bruke teknologi for å sørge for at forvaltningen blir så effektiv som mulig.

Heidi Greni (Sp) [13:07:32]: Jeg håper statsråden ikke tror det er mulig å identifisere hvilken ørn i en flokk på en ti–tolv ørn som har tatt det dyret som ligger på bakken. Det er, som alle vet, en teknisk umulighet. Da er vi nødt til å regulere bestanden, sånn at det blir levelig både for reindriften og for beitenæringen. Det er klart at vi når vi har fredet kongeørnen i over 50 år og den ikke har noen naturlige fiender, så vidt jeg vet, vet vi jo hva som skjer med utviklingen. Burde det ikke nå være på tide å ha en nøye bestandsregulering av kongeørn og vurdere å oppheve fredningen, sånn at vi kan få til en sameksistens mellom kongeørn, beitenæring og tamreindrift? Vi ser også at de kongeørnflokkene som er i mitt område og mange andre plasser, har blitt betydelig mer aggressive. Er ikke det et tegn på at bestanden nå har blitt for stor?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [13:08:36]: Som jeg var inne på i mitt svar i stad, er jeg opptatt av at politikken vi gjennomfører, faktisk må virke på det vi er opptatt av å få gjort noe med. Hvis det er det vi er bekymret over – og det er det grunn til å være bekymret over en del steder der vi skal være opptatt av en effektiv forvaltning – må vi sørge for at vi tar ut potensielle skadevoldere. Det er jo ikke et mål å ta ut kongeørn i seg selv, det er problematikken fra visse dyr som man eventuelt vil til livs. Det er der jeg sier at med den kunnskapen jeg oppfatter vi har i dag, er det ikke nødvendigvis effektivt å ta ut dyr bare for å ta ut dyr, for å ta ned tapsproblematikken. Der mener jeg vi må se på andre grep som man eventuelt kan ta, for å sørge for at vi forvalter på en måte som gjør at tapstallene blir så lave som mulig.

Ola Elvestuen (V) [13:09:48]: Vi har en stabil bestand av kongeørn. Den er der den naturlig skal være. Vi ville vært det eneste landet i verden som begynte med uttak av og jakt på kongeørn. Det er det ingen andre som gjør. Når det gjelder annen forvaltning av rovvilt, har jo vi et mye strengere lovverk enn resten av Europa, med bestandsmål som defineres som maksimale av flertallet i Stortinget, og med betydelige mengder uttak og lisensfelling.

Spørsmålet mitt er: Rett før jul hadde Bernkonvensjonens stående komité åpnet sak mot Norge der vi fikk

sterk kritikk for norsk ulvepolitikk og for at den også er i strid med Bernkonvensjonen. Hvordan følger statsråden opp den kritikken fra Bernkonvensjonen, og vil vi få endringer for å være i tråd med konvensjonen?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [13:10:55]: Takk for spørsmålet. Dette har jeg i og for seg svart representanten på tidligere. Jeg er opptatt av at vi skal følge de forpliktelsene som Norge har. Jeg opplever at vi har vært opptatt av tydelig å kommunisere hvordan Norge forvalter, og at vi mener at vi forvalter i tråd med det som er de forpliktelsene som gjelder etter Bernkonvensjonen.

Man kan fra ulike sider av Stortinget være uenig i om den forvaltningen vi har i dag, er for streng, for liberal, eller om vi bør gjøre ting på en annen måte. Det har jeg respekt og forståelse for, og det er noe av det som det er viktig at vi diskuterer her i salen, jevnt og trutt, på bakgrunn av den kunnskapen vi har. Men jeg forholder meg til det lovverket som Stortinget vedtar, og de bestillingene jeg får fra Stortinget, f.eks. føringen knyttet til hvordan den todelte forvaltningen skal se ut, med bestandsmål som en veldig viktig rettesnor. Det er veldig tydelig uttrykt fra denne salen, og det er også det som er hovedutgangspunktet for måten vi forvalter rovdirene på i Norge.

Presidenten [13:11:54]: Replikordskiftet er omme.

Dei talarane som heretter får ordet, har òg ei taletid på inntil 3 minutt.

Kjersti Bjørnstad (Sp) [13:12:13]: I Oppland som i det meste av landet har beitesesongen nå startet. Det har vært tidlig vår, og nyfødte lam, kalver og kje er nå ute i utmarka. Altfor mange av disse dyrene kommer aldri tilbake igjen. Mens det finnes et rovviltforlik og klare bestandsmål, er virkeligheten for mange beitebrukere at systemet ikke fungerer. Tapene fortsetter, tiltakene kommer for sent, og tilliten til forvaltningen svekkes.

Oppdaterte tall fra Rovdata viser at det er vekst i bestanden av jerv, gaupe og bjørn. Tallene for jerv ligger hele 50 pst. over det bestandsmålet Stortinget har satt. I fjellområdene i Oppland meldes det nå om usedvanlig mange observasjoner av kongeørn. Mange bønder står maktesløse, og de står alene.

Senterpartiet har vært tydelig over tid. Da vi satt i regjering, fikk vi bl.a. på plass flere tiltak for å ha effektive uttak av jerv, bl.a. styrket bruk av hiuttak og jervebåser. Det ga resultater. Men tallene viser at det fortsatt ikke er nok. Det er behov for nye grep og bedre gjennomføringsevne i skadefellingen. Derfor har vi fremmet forslag om raskere og mer effektiv skadefelling, med bruk av virkemidler som faktisk fungerer. Vi har foreslått ståen-

de fellingstillatelser i beiteprioriterte områder, teknologiske hjelpemidler, bedre bruk av fellingslag og at kommunene må få bruke de samme metodene som SNO. Vi har også bedt om at bestandsestimatet for kongeørn kommer årlig, fordi dagens femårsintervaller er altfor sjelden når utfordringene øker.

Ofta får jeg spørsmål om hvorfor jeg engasjerer meg i rovviltpolitikken. Svaret er enkelt: Det handler om mer enn rovvilt alene, det handler om hvordan vi skal bruke naturen vår, og om å finne den reelle balansen mellom bruk og vern. Jeg har selv fått lov til å ha ansvaret for dette som statssekretær i Klima- og miljødepartementet. Jeg vet hvor krevende det er, men også hvor viktig dette arbeidet er. Det handler om matberedskap, det handler om hvor viktig det er å produsere mat i hele landet, og det handler om dyrevelferd, både for husdyr i beiteområder og for rovvilt, som må forvaltes på en bærekraftig måte. Da kan vi ikke fortsette å ofre beitenæringen og reindriften for en forvaltning som i praksis ikke følger opp Stortingets vedtatte politikk.

I Oppland er det mange som spør seg om det er mulig å satse videre. Noen har allerede gitt opp. Det gjør noe med hele lokalsamfunn, og det gjør noe med vår evne til å trygge verdikjeder i en mer urolig verden. Rovviltpolitikken må også fungere i praksis – for folk, for dyr og for beredskapen vår.

Trine Fagervik (Sp) [13:15:17]: Intensjonene i rovviltforliket om en todelte målsetting og uttak av rovvilt i prioriterte beiteområder er det dessverre veldig få i mitt eget hjemfylke som kjenner seg igjen i. Det er helt nødvendig med tiltak for så raskt og effektivt som mulig å kunne ta ut rovvilt som gjør skade, hvis vi skal ivareta beitenæringen og reindriftnæringen i nord i framtiden.

Da jeg var på reise i Nordland i forrige uke, besøkte jeg Finn og Ragnhild i lag med ordføreren i Hamarøy. De, i lag med mange andre bønder i Nordland, har allerede store tap i år. Mens vi var på besøk der, fikk ordføreren dagens andre telefon fra en sauebonde i bygda om ytterligere tap – tap der skadene var så store at det ikke kunne bekreftes hva slags rovvilt som hadde vært på ferde. Det var, ifølge bøndene, en helt vanlig konklusjon.

Det er bemerkelsesverdig at det er så stor avstand mellom reindriften, beitenæringens og faglagenes virkelighetsforståelse og ministeren og flertallet i komiteen på akkurat dette området. De som daglig står i dette, har en helt annen opplevelse enn det vi kan lese i f.eks. svaret til ministeren. Bare i Nordland er det registrert 19 jervekull, og nå er det nettopp bekreftet ytterligere ett i Hattfjelldal. 19 kull er nesten dobbelt så mye som et allerede altfor høyt bestandsmål i fylket. Det er uholdbart for beitenæringen, som nå sender små lam rett i rovvilt-

kjeften. På veggen hjemme i Hamarøy hadde Finn og Ragnhild plaketter som anerkjente mange års levering av kvalitetskjøtt. Det er altså dette vi serverer rovdynene i Nordland. Dette gjør at flere velger å avslutte driften, fordi de ikke klarer belastningen med de store tapene og all innsatsen som legges i gårdsdriften gjennom året, og som ikke tas på alvor i oppfølgingen av den todelte målsettingen Stortinget har vedtatt.

Det er tatt ut altfor lite jerv i hiuttak, og jerv er vanskelig å ta på skadefelling. Vi trenger derfor alle disse virkemidlene for skadefelling som Senterpartiet nå har foreslått. Når gaupa vandrer rundt i boligfeltet midt på lyse dagen og videre tar beitedyr inne på gårdstunet, er det noe med denne forvaltningen som ikke henger på greip. Det er nettopp derfor det er så viktig å få vedtatt disse forslagene som Senterpartiet har fremmet, og det er ufattelig leit at vi ikke får gjennomslag. Jeg frykter at flere bønder velger å avslutte nå, etter nok en blodig vår og mangel på oppfølging av vedtak. Det er trøbbel for matproduksjonen i nord, for det er også beredskap.

Ola Elvestuen (V) [13:18:24]: Jeg må ha ordet litt til slutt her også. Som jeg sa, er det ingen tvil om at bortsett fra for kongeørn, hvor bestanden er naturlig i Norge, er det ingen land i Europa som har en sterkere og strengere rovvilforvaltning enn Norge, som setter et tak for hvor mange man skal ha. Vi har ikke et minimumsbestandsmål. Å se om vi klarer å ha en større bestand uten at det øker problemene, vil være den normale måten å gjøre dette på, men så setter man som mål et makstak for rovvilt.

Ja, det er selvfølgelig sånn at vi har bønder som har problemer med tap av beitedyr til rovvilt. Det har vi i Norge, men vi må ha med hele bildet. Nå vet jeg ikke om det er 1,8 eller 2 millioner sauer som slippes på beite i Norge i løpet av et år, og det er vel litt over 100 000 av disse som blir borte. De som blir tatt av rovvilt, er en liten del av dem. Det er vel 15 000–20 000. Det kan godt hende jeg har feil tall, men likevel er dette halvert i de siste årene. Det er altså en bedre situasjon nå enn det det var tidligere. Politikken virker, og det blir feil å si at rovviltforlikene ikke har hatt noen betydning. Jo, de har hatt betydning. Den todelte målsettingen har fungert gjennom at tap til rovvilt har blitt redusert.

Man er klar over at når det gjelder reindriften, har det vært vanskeligere. Der er ikke reduksjonen like stor. Den er mer marginal, men så er jo også da rovviltbestandene i tamreinområder holdt nede, så de er lavere der. Jeg vil si fra Venstres side at hvis vi hadde tillatt f.eks. jerv i andre områder hvor den ikke ville vært i konflikt med beitenæringen, ville også dette vært noe som kunne påvirket bestandsmålene som man har i reindriftsområder. Det er fullt mulig å ha økte bestander uten å få økte problemer

og gjøre dette med en forvaltning hvor vi også bedre kan ivareta beitenæringen. Jeg synes at det i denne diskusjonen blir påstander som fortjener å imøtegås.

Heidi Greni (Sp) [13:21:30]: Forrige taler hadde mange påstander som virkelig fortjener å bli imøtegått. Det var en påstand om at det kanskje var 20 pst. som ble tatt av rovvilt, og at resten av tapene hadde helt andre årsaker. Han sa ingenting om at de aller fleste «andre årsaker» er forårsaket av rovvilt, selv om de ikke er den direkte skadegjøreren. Hvorfor er det så mange færre som bryr seg beina eller legger seg på rygg i områder uten rovvilt, kontra i områder med stort rovviltpress?

For noen år siden var det en gårdbruker hos oss som mistet fire kviger. Den siste ble hengende med knekt rygg på kanten av et bekkedam, og man greide å bevise at det var bjørn som sto bak. Man måtte gå til rettssak for å få erstatning. De andre var selvsagt blitt jaget ut av bjørnen og strøket med da de landet i bekkedam. Det var ikke fordi de var dårlig til beins, det var fordi de hadde en bjørn i hælene. Slik er det også med sauer som blir liggende på rygg. Beiter de fredelig i beiteområdet, er det svært lite skader på sauene. Er de urolige på grunn av rovvilt, er det en enorm økning i det man kaller skader av «andre årsaker».

Når det gjelder reindriften og kongeørnbestanden, vet vi nå at det at kongeørnbestanden er så stor i mange samiske beiteområder, er en stor trussel mot våre forpliktelser til å legge til rette for tamreindrift og samisk kulturutøvelse. Som jeg sa tidligere: Ørnen sitter på ryggen av simla og venter på kalven, og man har ingen mulighet til å holde den unna. Det kan ikke være slik at hvis vi skal gjøre noe med ørnebestanden, må vi bevise hvilken ørn som har vært nedpå, for det finnes ikke noen ørn som er vegetarianer. Det er, så vidt jeg vet, et helt ukjent fenomen. Så når ørnen sitter på ryggen til simla, er det rett og slett fordi den har tenkt å ta kalven når den blir født. Det tror jeg vi bare kan slå fast, og så håper jeg det er enighet om det her i salen.

Forrige taler sa at det er fullt mulig å øke rovviltbestandene i Norge uten at det går ut over beitenæringen. Han skrøt over at tapet av sau hadde gått ned. Selvfølgelig går tapet av sau ned i de områdene det er forbud mot å holde sau, eller der det er fullstendig umulig å drive med beitedyr på grunn av rovviltpresset. Når sistemann legger ned i Lierne, vil tapet til rovvilt bli null, men jeg vil ikke si at det er positivt. Jeg vil tvert imot si at det er fryktelig negativt for norsk matproduksjon.

Geir Adelsten Iversen (Sp) [13:24:44]: Jeg kommer nå rett fra Finnmark, og der pågår det ganske stygge ting. Man har mistet rundt 80 dyr i Karasjok. Det skjer i et område som staten har satt av for å få til trygge føds-

ler for reinkalver. Det har vært meldt fra om det som skjer. Jeg tror man har mistet ca. ti dyr per døgn. Ingen-ting skjer. Man har fått skadefellingstillatelse, men det er ikke bare å finne disse dyrene.

Jeg vet ikke om statsråden har snakket om dette, men det jeg lurer på, er: Hva kan man gjøre for å avhjelpe en slik situasjon som den vi har nå i Finnmark? Er det ikke mulig å få stoppet dette? Nå er det observert flere bjørner, og det er som sagt noe som pågår nå. Jeg vil gjerne høre om statsråden har tenkt litt på hva han har tenkt å få til når det gjelder dette. Har han bare tenkt å vente og se om det kanskje ordner seg? Jeg tror det hadde vært veldig lurt om statsråden hadde tatt seg en tur til Kara-sjok.

Presidenten [13:26:15]: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 17.

Sak nr. 18 [13:26:30]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Rasmus Hansson og Sigrid Zurbuchen Heiberg om vern av nærnatur (Innst. 428 S (2024–2025), jf. Dokument 8:260 S (2024–2025))

Presidenten [13:26:42]: Etter ynske frå energi- og miljøkomiteen vil presidenten ordna debatten slik: 3 minutt til kvar partigruppe og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve anledning til inntil fire replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får òg ei taletid på inntil 3 minutt.

Marit Arnstad (Sp) [13:27:18] (ordfører for saken): Først vil jeg få lov til å takke komiteen for et godt samarbeid i denne saken.

Saken gjelder to forslag fra representantene Une Bastholm, Rasmus Hansson og Sigrid Zurbuchen Heiberg. Representantene ber regjeringen utrede og legge fram forslag til ny lov som gir kommunene mulighet til statlig vern av markaområder og grøntarealer. Regjeringen bes videre fremme forslag om å opprette en egen vernekategori for bynaturparker i naturmangfoldloven. Bakgrunnen for forslagene er et ønske om å styrke vernet av bynær natur for å trygge det biologiske mangfoldet samt å sikre varig tilgang for friluftaktivitet i disse områdene for befolkningen i byer og tettsteder.

Senterpartiet er enig i at tilgangen til nærnatur er viktig for folks livskvalitet, og det er i tillegg dypt befestet i norsk kultur og identitet. Uteaktiviteter skaper trivsel og en bedre forståelse for naturen. Tilgang til nære re-

kreasjonsområder er viktig for å sikre lett tilgang til friluftsliv, særlig for unger og ungdom i tette boligområder.

Det er likevel etter flertallets syn ikke behov for en ny vernekategori for bynær natur. Vi stiller oss bak statsrådens påpekning av at det forvaltningsmessig kan være vanskelig å kombinere vern i områder med omfattende inngrep, aktivitet og betydelige brukerinteresser.

Det er kommunene som i dag har hovedansvaret for byutvikling og for arealplanlegging, et ansvar Senterpartiet mener er korrekt plassert. Avveiningene mellom bruk og bevaring i disse bynære grøntarealene er et viktig spørsmål for lokaldemokratiet å ta stilling til. Kommunene har i dag, gjennom sin rolle som arealforvalter, virkemidler som kan benyttes når det gjelder disse spørsmålene. De hensyn som forslagsstillerne her ønsker å ivareta, mener vi derfor allerede kan ivaretas gjennom dagens lovverk og ansvarsfordeling.

Staten er allerede involvert i arbeidet med utvikling av grøntområder i levekårsutsatte områder gjennom de avtalebaserte områdesatsingene. Videre har kommunene tilgang til midler, f.eks. gjennom ordningen Natur-sats, der det kan søkes om midler til å gjennomføre en planvask av eldre arealplaner, utarbeidelse av kommunedelplaner for naturmangfold eller gjennomføring av forbedringstiltak for naturmangfoldet.

Flertallet i komiteen mener at det er en god tilnærming for å gjøre norske kommuner bedre rustet til sjøl å avgjøre og ivareta naturområder de forvalter.

Mani Hussaini (A) [13:29:57]: Undertegnede har vært saksordfører for flere lignende representantforslag tidligere i denne stortingsperioden. Det er ingen tvil om at Arbeiderpartiet deler forslagsstillerne ønske om å ta vare på naturen nær der folk bor, som er tilgjengelig for folk. Vi har fremmet forslag om det gjennom ulike stortingsmeldinger og proposisjoner i denne stortingsperioden, senest i naturmeldingen, som var med på å styrke kommunenes mulighet for nettopp å ta vare på flere sånne områder.

Så til hovedspørsmålet som er blitt reist av forslagsstillerne, om behovet for egne regler for vern av natur nær byer og tettsteder. Det har, som sagt, blitt diskutert tidligere i denne salen, men det har også blitt vurdert tidligere. Disse vurderingene har særlig sett på behovet for å innføre en egen hjemmel for såkalte bynasjonalparker. Alle disse vurderingene har da konkludert med at vi har tilstrekkelige lovhjemler til å ta vare på de bynære naturområdene på en langsiktig og god måte, og dermed er det ikke behov for å gjøre det forslagsstillerne foreslår. Det er allerede ivare tatt.

Ola Elvestuen (V) [13:31:33]: Venstre kommer til å støtte begge forslagene. Jeg er ikke enig med siste taler i at regjeringen har vært god til å styrke vern av natur.

Tvert imot synes jeg naturmeldingen egentlig gjør det enklere for kommunene, for den styrker vel først og fremst deres rett til å bygge ned mer natur, og bit-for-bit-nedbyggingen fortsetter. Disse forslagene vil vi støtte.

Det første omfatter det som gjelder nærområder, altså markaområder. Rundt Oslo har vi en egen markalov, men det vil være bra hvis også andre byer kunne ha en lov om marka omkring seg. Det er et ønske i Trondheim, Bergen har noe tilsvarende, og det kan være andre som ønsker det. I Drammen kommune er dette også en diskusjon. Om det ikke er en lov som markaloven rundt Oslo, bør det i hvert fall være vedtak der man kan sette grensene nasjonalt, og så kan man ha en enklere saks-gang med forskrifter for å håndtere dette. Da hadde det vært en fordel for flere byer å få dette vedtatt nasjonalt.

Det siste spørsmålet gjelder det som her kalles by-naturpark. Fra Venstres side har vi hatt forslag om bynasjonalpark tidligere. Jeg er også uenig i at dette er ivare-tatt i dag. I Sverige og Finland har de det de kaller nasjo-nalstatsparker. Det er ganske vanlig i byer. Djurgården i Stockholm er en statspark. I Finland er det mange byer som har nasjonalstatsparker. Jeg mener vi kunne ha det samme. Grunnen til at vi trenger å ha en egen verneka-tegori for det, er at i nasjonalparkene er det strenge krav til at man ikke kan ha tekniske inngrep, så det vil ikke fungere inne i byområdene. Derfor bør vi igjen se til våre naboer, se på hva Sverige gjør, se på hva Finland gjør. Der fungerer dette godt og er populært. Vi burde få det sam-me regelverket og det samme lovverket også her for å ta bedre vare på våre naturområder i og i nærheten av våre byer. I Trondheim har man et slikt ønske for Lade. Byrå-det har gått inn for det, og det ville være et godt første ek-sempel på at vi kunne få etablert en bynasjonalpark, el-ler en bynaturpark, også i Norge.

Med det tar jeg opp de forslagene Venstre er med på.

Presidenten [13:34:20]: Då har representanten Ola Elvestuen teke opp dei forslaga han refererte til.

Une Bastholm (MDG) [13:34:29]: Jeg synes det er en god avslutning av en rekke Dokument 8-forslag fra Miljøpartiet De Grønne i denne sesjonen at det siste handler om nærnaturen vår. Det har også, som nevnt tidligere, vært oppe før i sesjonen. Grunnen til at vi fremmer det, er at det er et reelt behov. Trondheim kommune er et eksempel. De får som svar, litt vagt, at dette menes å være ivare tatt, men ingen kan vise til hvilke hjemler de kan bruke for å gi et varig statlig vern av Ladehalvøya, slik kommunen og kommuneflertallet ønsker seg.

Nærnaturen er viktig for folkehelse, tilhørighet, re-kreasjon og livskvalitet, og det er nå veldig mange grønt-områder som er under press. Veldig mange opplever at

«hundremeterskogen», strandsonen eller bekken gjen-nom nabolaget bygges ned til fordel for boliger, hytter eller næringsparker. Dette er også et forslag som handler om generasjonsrettferdighet og sosial fordeling. Fordi naturen er uten deltakeravgift – og den er gratis – er det også det mest tilgjengelige vi kan tilby av folkehelse-til-tak og friluftsliv for folk, uansett hvordan lommeboka ser ut.

Det jeg vil tydeliggjøre nå, selv om det er litt kjedelig, er hva forslaget egentlig handler om. Det handler egent-lig ikke om «hundremeterskogen», det handler om to andre ting: hvordan vi kan få til en vernekategori for større bynære områder som ikke passer inn i de verne-kategoriene vi har i dag – de som ikke er spektakulære når det gjelder kulturminner, eller de som har gode nok naturkvaliteter eller rikt nok naturmangfold sjelden nok til at de faller inn under kategoriene for det. Dette handler om å gi det en vernekategori – f.eks. Ladehalv-øya, som er veldig mye brukt av lokalbefolkningen.

Jeg synes det er et paradoks at et flertall i et kommu-nestyre kan vedta å bygge ned nærnatur ved å gjøre om arealplanen, men et flertall i kommunestyret har i dag ikke lov til å gi et varig vern av viktig nærnatur for lokal-befolkningen. Det er derfor jeg bruker ordet «generas-jonsrettferdighet», for det er ikke veldig lett å ta tilbake den naturen hvis den først er bygd ned.

Det andre dette handler om, er det representanten Elvestuen også var innom: å gjøre den muligheten vi har hatt i Oslo-området, med markagrensen og markaloven, tilgjengelig for flere byer. Det er et strengt urbant forslag som handler om at i disse områdene hvor det er et sterkt utbyggingspress, trenger man et ekstra vern av nærnatu-ren. Vi fremmer naturargumentet i tillegg. Tettsteder og byer i Norge har ofte utviklet seg i områder med rik jord og stort biologisk mangfold, så det er også sammenhen-ger her.

Jeg tenker at det er et paradoks at når et flertall i Trondheim kommune ønsker å ta vare på naturen fram-over for flere generasjoner, får de i dag beskjed om at det er ivare tatt, men det er ingen mulighet som blir pekt på som reell.

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [13:37:48]: Nær-naturen må vi ta vare på. Det er jeg og representantene som har fremmet forslaget, enige om. Gode naturområ-der nær der vi bor, betyr mye for livskvaliteten både for barn og voksne og for folkehelsen. Det gjelder både na-turen i byene og naturen rett utenfor. Naturverdiene er ofte store her fordi disse områdene har klima og jords-monn som er attraktivt for både naturmangfold og mennesker.

Spørsmålet er om virkemidlene representantene foreslår, er de riktige. Jeg tror ikke det. For områder med

store natur- eller landskapsverdier er ikke nærhet til by i seg selv noe hinder for å bruke vernekategoriene vi allerede har. Østmarka nasjonalpark er et godt eksempel. Det er også mange byer som har naturreservater og landskapsvernområder godt innenfor bygrensen.

For all annen natur har vi andre ordninger, som statlig eller kommunal sikring av friluftsområder, eller aller viktigst: plan- og bygningsloven. Disse virkemidlene gir gode muligheter for å ta vare på nærnaturen.

Kommunene har et stort ansvar og sitter på nøkkelen til en bærekraftig forvaltning av naturen, til nytte for både folk og bedrifter, og det er kommunene som har hovedansvaret for byutvikling og for arealplanlegging etter plan- og bygningsloven. Arealene i og nær by- og tettstedssentre er de viktigste for den samlede utviklingen av byen og tettstedet.

Jeg mener derfor det er viktigere og riktigere at kommunene blir flinkere til å bruke mulighetene som ligger i plan- og bygningsloven, enn at vi innfører en ny nærnaturlov eller nye vernekategorier i naturmangfoldloven. Dette er også det sentrale budskapet i naturmeldingen. Vi vil gjøre det enklere for kommunene å ta gode valg for naturen, og dermed også for folk og by. Vi vil styrke kommunenes kapasitet og kompetanse for naturvennlig planlegging, samtidig som vi selvfølgelig skal stramme til og være strengere der det er nødvendig. I sum handler det om å stanse tap av natur.

Dette har vi allerede begynt med, bl.a. gjennom det påbegynte arbeidet med naturregnskap og tilskuddsordninger som Natursats. Framover vil vi også jobbe for bedre veiledning til kommunene, utrede regionale oppgaver og avlastende team som kan tilby fagkompetanse til kommunene, og se nærmere på mulige endringer i plan- og bygningsloven for å styrke hensynet til naturen. På denne måten vil vi også sette kommunene enda bedre i stand til å bidra til Norges målsetting om bynatur og om å øke naturareal og kvalitet på natur i byer.

Presidenten [13:40:24]: Det vert replikkordskifte.

Une Bastholm (MDG) [13:40:34]: Det sitter et byråd i Trondheim som har lyst til å gi et varig og statlig vern av Ladehalvøya. De får beskjed om at det finnes vernekategorier i dag til å gjøre det, men de får ikke noe hjelp av staten til å peke ut hva det i så fall er, eller noe initiativ til å få det gjort. Hvordan mener statsråden at Trondheim skal gå fram nå for å få et varig vern av Ladehalvøya som en bynaturpark?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [13:41:12]: Der mener jeg at det finnes mange gode verktøy i verktøykassen. For det første: I strandsonen gjelder det etter plan- og bygningsloven allerede et generelt byggeforbud, og det kan kommunen sørge for at blir praktisert

strengt. De har muligheten til å bruke verktøy for både statlig og kommunalt sikrede friluftsområder i strandsonen. I det området finnes det allerede tre statlig sikrede områder i dag, både Østmarkneset, Kariodden og Sjømannsvegen/Kjerringberget. Gjennom den typen verktøy og virkemidler er det full mulighet for å sørge for at man tar vare på de områdene på en klok og god måte.

Samtidig vil jeg si at det å kombinere områdevern etter naturmangfoldloven slik den foreligger i dag, med f.eks. områder som Lade, der det er omfattende inngrep, pågående aktivitet og betydelige brukerinteresser, det tror jeg vil være krevende. Da er det bedre å bruke en kombinasjon av de verktøyene og virkemidlene som vi har i dag.

Une Bastholm (MDG) [13:42:15]: Det betyr altså at statsråden er uenig i at man bør ha, eller kan ha, et helhetlig vern av Ladehalvøya som en bynaturpark, som byrådet selv har valgt å kalle det, hvor man får et helhetlig statlig vern av området på grunn av friluftsverdiene det har som en helhet?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [13:42:34]: Jeg er ikke nødvendigvis mot det i seg selv. Mitt hovedpoeng var igjen at vi har en rekke verktøy i verktøykassen som jeg mener man kan bruke for å sørge for at man langsiktig tar vare på dette området. Hva man i og for seg kaller det, skal ikke jeg legge meg opp i, men å bruke en kombinasjon av de verktøyene tror jeg vil være en hensiktsmessig måte for langsiktig å kunne sørge for at man tar vare på f.eks. dette spesifikke området for framtiden. Der er det full adgang til å bruke en kombinasjon av f.eks. plan- og bygningsloven og statlig og kommunalt sikrede friluftsområder. De vil være sikret for framtiden. Vi har mange gode eksempler på sanne områder langs hele kysten vår som er tatt vare på for framtiden. Det er klokt og godt, og det sikrer at det er tilgang til friluftsområdene også for framtidige generasjoner. De verktøyene virker effektivt, så lenge man finner en hensiktsmessig måte å bruke dem på i kombinasjon.

Une Bastholm (MDG) [13:43:31]: Jeg tror det var så langt vi kom med det forslaget.

Det andre forslaget handler om en nærnaturlov. Den kunne også ha vært kalt en markalov som gjelder for flere kommuner eller flere deler av landet. Jeg synes jo det er litt urettferdig at vi her i hovedstadsregionen har tilgang på en markalov, mens man rundt mange andre større byer ikke har et tilsvarende vern av nærnaturen og marka i sitt område, som er kjempeviktig for friluftsliv og folkehelse.

Hva er statsrådens grunner til å være imot en nærnaturlov?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [13:44:10]: Igjen tror jeg ikke først og fremst det er å opprette nye verktøy i seg selv som er det som kreves på dette området. Det handler om å bruke de verktøyene vi har, på en god måte, og å skaffe noen andre typer verktøy som vi mangler i arealforvaltningen i dag. Jeg har ment at f.eks. det å få på plass naturregnskap, å få en bedre oversikt over den naturen vi har, sånn at kommunene kan integrere det i sin planlegging, bør være en hovedprioritet. Det vil gjøre det både enklere for kommunene å sette tydeligere rammer og vanskeligere for kommunene å tillate nedbygging der vi ikke bør bygge ned.

Jeg skal ikke nødvendigvis utelukke at et konkret forslag om en ny markalov for et konkret område i Norge er noe vi skal vurdere for framtiden. Det får vi eventuelt vurdere hvis det kommer et lokalt initiativ om det, men en sånn generell type lov tror jeg ikke nødvendigvis er det som er det mest hensiktsmessige for å supplere den verktøykassen vi har i dag.

Une Bastholm (MDG) [13:45:14]: Jeg synes det er litt rart å mene at når vi har denne ordningen for Oslo-området – som fungerer godt på mange måter, ikke på alle måter, men den har gjort at man har fått et vern mot nesten alle typer utbygging innenfor markagrensen i dette området – da er vi ferdige. Man kunne heller ha lært av det verktøyet og se at det er noe flere storbykommuner kunne hatt bruk for. Det gjør jo at man får en mye tydeligere strek for det utbyggingspresset, og at utbyggere vender seg mot og fokuserer mer på fortetting og transformering av områder hvor man allerede har bygd ned, i stedet for å mase seg inn i marka.

Jeg tror at en nærnaturlov – uansett hva den kommer til å bli hetende – er nødt til å komme i Norge, fordi man har et økende utbyggingspress, og det vil bare fortsette og fortsette med urbaniseringen. Er statsråden imot det av prinsipp, eller er han imot verktøyet?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [13:46:19]: På generelt grunnlag tror jeg det er andre verktøy som er mer effektive. Mitt parti går nå til valg på å innføre prinsipper om arealnøytralitet, f.eks., og det er et prinsipp som jeg vet at representantens parti også er for. Jeg tror det generelt er et bedre prinsipp, også for å gi nærnaturen vår – eller «hundremeterskogen» og den typen natur – økt verdi og fokus, slik at en tar vare på den i tillegg.

Jeg tror ikke vi skal glemme at markaloven i Oslo ikke er skrevet for en hvilken som helst mark. Den er skrevet for marka i Oslo, med skreddersøm, for å være en lov for akkurat de områdene. En generell nærnaturlov i Norge tror jeg altså ikke nødvendigvis er det mest effektive virkemiddelet. Det kan godt være at det i framtiden blir aktuelt med markalover også for andre spesifikke områder i Norge nær noen av de andre større byene, men det er

andre prinsipper som jeg på generelt grunnlag tror vil være mer effektive for å ta vare på nærnaturen.

Presidenten [13:47:21]: Replikskordskiftet er omme.

Dei talarane som heretter får ordet, har òg ei taletid på inntil 3 minutt.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:47:40]: Miljøpartiet setter to områder i fokus, nemlig byparkene og statlig vern av natur. Byparkene er utrolig viktige. Det er en befrielse å oppleve dem, og det er en fantastisk helsebot både fysisk og psykisk.

Når det gjelder statlig vern av natur, vil jeg rette fokuset mot noe annet. Det var derfor jeg ba om dette innlegget. Miljøpartiet De Grønne er så fokusert på statlig vern av natur i betydningen å ta natur ut av bruk. Det gjelder ikke minst skogsområdene i nærheten av bymessige strøk.

Min påstand er at vi må dreie fokuset vekk fra å ta skogsområder og natur nær byområdene ut av bruk, til å diskutere hvordan vi skal bruke den naturen – hvordan vi skal bruke den naturen på en sånn måte at en ivaretar økologien og samspillet i naturen, og ikke minst at de som har friluftsinnteresser, møter dem som har næringsinteresser, sånn at en kan få en dialog. Det vi erfarer, er at de friluftsinnteresserte menneskene som møter dem som driver næring i disse områdene, etter hvert utvikler en god og felles forståelse for hvordan skogen skal brukes. Det er så mange positive og konstruktive samtaler her, for alle ser at en kan bruke skogen og jorda på en måte som er til alle parter berikelse.

Når det gjelder byområder, eksempelvis i Drammensmarka, er Venstre, Miljøpartiet De Grønne og andre så fokusert på å ta skogen ut av bruk istedenfor å samspille med de interessene i skogbruket som ønsker å legge til rette for nettopp det samspillet. Derfor synes jeg det er trist at vi ikke har kommet lenger enn at det er enten bruk på dagens måte eller statlig vern, hvor en tar disse arealene ut av bruk.

Som følge av klimaendringene fører det å ta arealene ut av bruk til at det i dag er store skogsområder i mitt område, i Buskerud, som dør, fordi gran ikke takler det klimaet som er der. Hvis vi ikke bruker den naturen, ødelegger vi naturverdier i stor grad, og da trengs den felles forståelsen mellom naturbrukere – les: gårdbrukere, skogbrukere og friluftsinnteresserte mennesker. Det er mitt hovedpoeng. Jeg appellerer til ikke minst Miljøpartiet De Grønne og Venstre om å skifte fokus fra å ta ut av bruk til å diskutere hvordan vi skal bruke.

Une Bastholm (MDG) [13:50:59]: Jeg er uenig i premisset her, at det er en debatt som handler om enten fullt statlig vern, uten noen form for bruk – i bruk kan man legge skogbruk, jakt, friluftsliv, telting eller ikke

telting, bading eller ikke bading – eller det motsatte, med dagens situasjon, hvor jeg tenker at særlig skogbruket får legge veldig store premisser i arealer som store deler av Norges befolkning bruker.

Østmarka og Nordmarka er eksempler på nærnatur som er vernet, men ikke mot flatehogst. Flatehogsten innebærer veldig mye større inngrep i de naturområdene der den skjer, enn om man f.eks. hadde bygd et skur. Poenget mitt er at når vi ønsker et tilpasset vern til områdene, betyr det at man i noen områder ikke bør drive skogbruk. Er det f.eks. gammel naturskog, som er verneverdig, skal man ikke ha skogbruk der i det hele tatt, for man kan ikke ha maskinene inn. I andre områder – mye større områder av Norge – bør man ha en tilpasset forvaltning av skogen, altså en skogdrift som er tilpasset skogen. Det betyr f.eks. mye mer skånsom hogst.

Vi er faktisk ikke imot hogst i naturskog engang, for det gjelder ganske store skogområder i Norge, men vi mener det bør være forbudt med flatehogst i naturskog. Inntil den er godt kartlagt, bør man heller ikke gå inn der og hogge, for det bør egentlig være en mye mer detaljert regulering av den hogsten.

Jeg er uenig i premisset om at man må se mer på ulike typer bruk. Det er det hele debatten handler om. Det er ikke bare skogbruket som bruker skogen. Det er ikke bare jaktfolket som bruker skogen. Det er også bruk av skog når man har nærnaturen, som bidrar så vanvittig mye til folkehelse, og som for veldig mange gjør Oslo til en fantastisk by å bo i, for det er helt spesielt at man har den typen tilgang til natur så nær. Det må vi ta vare på.

Ola Elvestuen (V) [13:53:33]: Jeg får kommentere det siste, jeg også. Når det gjelder bynasjonalparker, betyr det overhodet ikke å ta ut av bruk. Sammenligningen er med Djurgården i Stockholm. Tilsvarende områder har vi i byer i Finland også. Tilsvarende områder kunne vært i Oslo. Det kunne vært Bygdøy, f.eks., som av Karl Johan i sin tid ble kjøpt opp og tatt vare på etter mønster av Djurgården i Stockholm. Dette er nettopp for at det skal være attraktivt, at man skal ha folk inn i områdene, men skal beholde de verdiene som er der. Akkurat det samme er det på Lade i Trondheim. Dette handler om at man skal ha folk inn, og man skal beholde den attraksjonen som er der.

Når det gjelder skogsdrift, er det eneste vi jobber veldig for, at vi skal nå det målet med 10 pst. skogvern som Stortinget har vedtatt. Vi skal gjøre det samme som resten av Europa nå gjør. Den eldste gammelskogen, altså de 2–3 pst. av den gjenstående eldste skogen, burde vi automatisk verne, akkurat som resten av Europa er i ferd med å gjøre, inkludert Finland og Sverige. Når de klarer det, burde det være mulig for oss også.

Frivillig skogvern fungerer godt, men det trenger man å videreføre til man har de 10 pst. vi trenger. Da er det altså igjen 90 pst. hvor det skal kunne være drift. Vi er også for at vi skal ha en mer miljøvennlig drift. Det tror jeg alle er enige om.

Venstre er også veldig opptatt av at når det gjelder skog, må vi stoppe den avskogingen som nå skjer i altfor stor grad. Vi mister 60 000 dekar skog hvert eneste år. Vi burde hatt en politikk for den bit-for-bit-nedbyggingen som nå gjennomføres i stor grad, og som også mange kommuner står bak, og etter vår mening ha det samme regelverket som har vært vellykket når det gjelder å stoppe tapet av matjord. Der setter man en nasjonal maksgrense for hvor mye som kan bli borte hvert år. Det kunne vi også gjort for skogen. Det innebærer at man må ha det nasjonale ansvaret for å begrense tapet. Nå blir det borte skog i Norge på størrelse med Nesodden kommune hvert eneste år. Det er altfor mye. Så 10 pst. vern, mer miljøvennlig drift og at vi stopper avskogingen – det er helheten i politikken. Den er riktig. Dette trenger vi å nå før 2030.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:56:16]: Enhver eier av skog har sjølsagt tatt inn over seg at det å bruke skog er noe mer enn å hogge trær. Det er ikke minst friluftsliv, det er ikke minst alle mulige andre rekreasjonsmåter. Det er for primitivt å diskutere at det ikke er en del av den helheten som også jeg representerer her.

Det som er vesentlig, er å diskutere bruken av skog. Nå har vi hatt en skogbrukspolitikk fra skogkommisjonen i 1953 som har gått ut på å snaue ned og plante. Dermed har vi fått en ensaldret bestand. Jeg vil appellere til dem som er opptatt av naturverdier, om å sette seg inn i den faktiske situasjonen som er ute i skogen. Når trærne er av samme alder, og trærne er gran, og klimændringene gjør at de dør, har en ikke så mange valg annet enn at en må hogge ned alle trærne.

Jeg inviterer samtlige fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne ut i skogen for å se på disse områdene som nå dør, og vil da spørre: Hva vil dere gjøre? Det som skjer også i de såkalte naturskogene, hvor en har gammel gran i dag – f.eks. i mitt område – er at den gamle grana dør, så det blir ikke noe å ta vare på, for den er død. Hvis vi ikke går inn og hogger de trærne som er døde og i ferd med å dø, dør det enda mer, og enda mer naturskog blir ødelagt. Jeg appellerer til den praktiske forståelsen av dette. Vi må ikke bare være turister ute i skogen, vi må også være praktikere, vi må også være jordnære og forstå økologien og forstå hvordan dette fungerer. Derfor appellerer jeg til at vi skal diskutere hvordan vi skal bruke skogen.

Det er klart vi kan endre driftsmåten i skog, men det tar sin tid. Nå er det større muligheter for å endre drifts-

måtene for å ta flere hensyn når tømmerprisene går opp. Da kan vi gjøre en bedre jobb, for da har vi bedre økonomi til å ta de nødvendige hensynene enn en har hatt tidligere. Jeg vil advare mot at en bare skal fokusere på å ta skog ut av bruk, ta jord ut av bruk, at en skal ha denne utenfrabetraktende måten å se dette på og ikke hensyn-ta dem som arbeider med det, som jeg vil påstå har en holdning til naturvern som i mange tilfeller er mye dju-pere, mye grundigere og mye viktigere for framtida enn mange av dem som kommer på kortvarige visitter og så reiser igjen.

Presidenten [13:59:17]: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 18.

Stortinget tek no pause fram til votering kl. 15.

Stortinget tok pause i forhandlingane kl. 14.

Stortinget gjenopptok forhandlingene kl. 15.

President: Masud Gharakhani

Votering

Presidenten [15:00:55]: Stortinget går da til vote-ring over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1, debattert 16. juni 2025

Stortingets vedtak til lov om endringer i sivilbeskyt-telsesloven (sivil arbeidskraftberedskap) (Lovanmerk-ning 2 (2024–2025), jf. Lovvedtak 46 (2024–2025), Innst. 199 L (2024–2025) og Prop. 11 L (2024–2025))

Presidenten: Sak nr. 1 er tredje gangs behandling av lovsak og gjelder lovanmerknings 2 jf. lovvedtak 46 med den vedtatte anmerkning i Stortingets møte 10. juni 2025.

Det voteres dermed over lovvedtaket med den ved-tatte anmerkning fra andre gangs behandling.

Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Lovvedtaket med anmerkningen fra andre gangs behandling ble vedtatt med 92 mot 5 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.01.28)

Votering i sakene nr. 2–12

Presidenten: Sakene nr. 2–12 er andre gangs be-handling av lover og gjelder lovvedtakene 119 til og med 129 samt lovvedtak 131.

Det foreligger ingen forslag til anmerkning. Stortin-gets lovvedtak er dermed godkjent ved andre gangs be-

handling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Votering i sak nr. 14, debattert 16. juni 2025

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger og tre re-presentantforslag som omhandler strømpriser og strømstøtte (Innst. 535 L (2024–2025), jf. Prop. 148 L (2024–2025), Dokument 8:82 S (2024–2025), Dokument 8:136 S (2024–2025) og Dokument 8:166 S (2024–2025))

Presidenten: Under debatten er det satt fram 38 for-slag. Det er

- forslag nr. 1, fra Marius Arion Nilsen på vegne av Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 2–4, fra Bård Ludvig Thorheim på vegne av Høyre og Venstre
- forslag nr. 5, fra Sofie Marhaug på vegne av Rødt
- forslagene nr. 6 og 7, fra Marius Arion Nilsen på vegne av Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 8 og 9, fra Marius Arion Nilsen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 11, fra Lars Haltbrekken på vegne av Sosi-alistisk Venstreparti
- forslag nr. 10, fra Ola Elvestuen på vegne av Venstre og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 12–23, fra Sofie Marhaug på vegne av Rødt
- forslagene nr. 24–29, fra Une Bastholm på vegne av Miljøpartiet De Grønne
- forslag nr. 30, fra Kjell Ingolf Ropstad på vegne av Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 31–37, fra Gro-Anita Mykjåland på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslag nr. 38, fra Marius Arion Nilsen på vegne av Fremskrittspartiet

I innstillingen står Senterpartiet som medforslags-stiller til forslagene nr. 1 og 5, men de har nå trukket seg fra disse forslagene.

Det voteres over forslag nr. 6, fra Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Prop. 148 L (2024–2025) sendes tilbake til re-gjeringen for grundigere bearbeidelse.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne ble med 88 mot 14 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.03.12)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 30, fra Kris-telig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag om en nasjonal strømstøtteordning der hushold-

ninger og fritidsboliger kompenseres fullt ut for strømpriser over 50 øre per kWh.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 99 mot 2 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.03.26)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 24–29, fra Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om årlig å bevilge minimum like mye midler til energitiltak som fremmer energieffektivisering og lokal energiproduksjon i husholdninger, som de samlede midlene som avsettes til Norgespris og strømstøtte.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette forbrukstaket i Norgespris til 1 300 kWh per måned.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at fritidsboliger ikke skal omfattes av Norgespris.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en strømstøtteordning utformet som en flat utbetaling til alle husstander i prisområdene NO1, NO2 og NO5, som erstatning for dagens strømstøtte. Strømstøtten skal utbetales over nettleien som i dag.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for hvordan det kan bli enklere for husholdninger å velge fastpriskontrakter på markedsmessige vilkår, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå tiltak for å redusere pristoppene i prisområde NO2, for eksempel prisutjevning mellom prisområder i de dyreste timene, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Miljøpartiet De Grønne ble med 100 mot 2 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.03.41)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 12–23, fra Rødt.

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre gjennom forskrift at strømkunder kan bestille Norgespris hele året fram til referanseprisen løper ut.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre gjennom forskrift at leietakere har lik rett som andre til å bestille Norgespris uten å måtte avtale med eller være erstatningspliktige overfor utleier.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om en nasjonal makspris for hva kraftselskapene kan selge strømmen for innenlands. Nivået bør være på 35 øre/kWh i 2025. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med detaljene om hvordan dette kan se ut, i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om redusert elavgift for alle, med en særlig stor reduksjon om vinteren. Regjeringen bes også innarbeide en luksustakst på elavgiften som gjør elavgiften større for ekstra høyt forbruk, det vil si over det dobbelte av gjennomsnittet for boligtypen.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til en ny nettleiemodell med statlige maksimaltakster for nettleie for husholdninger, fritidsboliger og vanlige bedrifter med strømforbruk under 100 000 kWh/0,1 GWt årlig forbruk og med et progressivt flerprissystem som gjør nettleien lavere for dem med lavt forbruk og høyere for dem med høyt forbruk sammenlignet med snittet for boligtypen. Regjeringen bes også utrede hvordan en slik modell kan innføres for store forbrukskunder.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om redusert moms på både strøm og nettleie med en reduksjon fra 25 pst. til 15 pst.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen så snart som mulig gjennomføre nødvendige forskriftsendringer som sørger for at unntaket i forskrift til skatteloven for langsiktige kontrakter for kraft til standard fastprisavtaler i sluttbrukermarkedet også skal gjelde kontrakter med variabelt volum. Om nødvendig bes regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag for å sørge for dette.»

Forslag nr. 19 lyder:

«I lov om forbrukerkjøp (forbrukerkjøpsloven) gjøres følgende endring:

§ 48 a skal lyde:

§ 48 a *Stenging på grunn av forbrukerens kontraktsbrudd ved avtaler om overføring av elektrisk energi*

Nettselskapet kan ikke avbryte (stenge) overføringen av elektrisk energi.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at nettselskapene ikke har rett til å stenge strømmen til kunder etter forbrukerkjøpsloven, eller til husholdningskunder etter noe annet lovverk, og komme tilbake til Stortinget med nødvendige forslag».

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til nye regler om forbrukerkjøp av strøm, hvor det understrekes at nettselskapene ikke har lov til å stenge strømmen hos husholdninger. Det bes om at Stortinget får en sak om dette senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan ubetalte regninger fra nettselskaper til husholdninger kan drives inn uten at stenging av strøm er en tilgjengelig sanksjon, og komme tilbake til Stortinget med en sak om dette senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan kunder hos nettselskaper kan få rett til å oppføre en pårørendekontakt som kan hjelpe kunden i dialogen med nettselskapet, og komme tilbake til Stortinget med en sak om dette senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Rødt ble med 96 mot 5 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.03.56)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 5, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at også næringslivet og organisasjonslivet får tilbud om Norgespris, ikke bare husholdninger.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 97 mot 5 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.04.17)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 10, fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en strømstøtteordning som skjermer forbrukerne fra de verste pristoppene, og som samtidig stimulerer til å investere i viktige energisparingstiltak i egen bolig.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 94 mot 7 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.04.32)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 11, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette et statlig foretak for kjøp og salg av strøm.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 95 mot 7 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.04.46)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 8 og 9, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre en strømstøtte på 100 pst. over 50 øre/kWh inkl. mva. for husholdninger og fritidsboliger med en begrensning på 5 000 kWh i måneden totalt.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å inkludere fjernvarmeselskapene i tilsvarende ordning som strømstøtten, med en støtte på 100 pst. over 50 øre/kWh inkl. mva. for husholdninger og fritidsboliger med et totalt tak på 5 000 kWh i måneden.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 90 mot 12 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.05.00)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 38, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak for Stortinget med tiltak for å forhindre at sårbare mennesker som ikke er i stand til å ivareta egne behov får kuttet strømmen.»

Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 73 mot 29 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.05.18)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 7, fra Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for tilstrekkelig saksbehandlingstid av regjeringens proposisjoner og slik sikre forsvarlig saksbehandling på Stortinget.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne ble med 88 mot 14 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.05.33)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 2–4, fra Høyre og Venstre.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om en ordning kalt folkeutbytte, hvor statlige merinntekter fra høye strømpriser benyttes til å gi utbetaling til privatkunder basert på kriterier som er uavhengige av løpende strømforbruk.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om en ordning kalt tryggpris, som gjør det lettere å tilby gode fastprisavtaler på strøm til privatkunder og mindre bedrifter, herunder ved å la kraftprodusenter skatte basert på markedsmessig fastpris og gjøre nødvendige endringer i annen regulering.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om en ordning kalt kabelkompensasjon, der mer av flaskehalsinntektene benyttes til å redusere nettleien i områder med høy strømpris.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre og Venstre ble med 75 mot 27 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.05.47)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om hvordan næringslivet bør kompenseres for de høye strømprisene.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ble med 87 mot 15 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.06.03)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 32 og 35–37, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette forbrukstaket for Norgespris til 5000 kWh for husholdninger i måneden og 1000 kWh for fritidsboliger i måneden.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette forbrukstaket for strømstøtten til 5000 kWh i måneden.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en «Norgespris for bedrifter og frivilligheten» og komme tilbake til Stortinget om dette så snart som mulig.»

Forslag nr. 37 lyder:

«Forbrukstak for Norgespris og strømstøtneordningen for fjernvarme settes til 4500 kWh i måneden for husholdninger.»

Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble vedtatt med 59 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.06.24)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 31 og 33, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å videreføre strømstøtteordningen for frivilligheten til 31. desember 2029.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å videreføre strømstøtteordningen for jordbruks- og veksthusnæringen til 31. desember 2029.»

Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble vedtatt med 63 mot 39 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.06.45)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 34, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen med bakgrunn i den krevende situasjonen for Agder, Rogaland og deler av Telemark utrede konkrete tiltak med mål om å sikre lavere og mer stabile strømpriser i NO2.»

Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble vedtatt med 78 mot 23 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.07.08)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

l o v

om Norgespris og strømstønad til husholdninger

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1 Lovens formål

Formålet med loven er å etablere ordninger for økonomisk stønad og forutsigbare strøm- og fjernvarmepriser til husholdnings- og fritidsboligforbruk. Loven viderefører strømstønad for husholdningskunder og etablerer strømstønad for husholdningskunder som bruker fjernvarme, samt ordning for sikring av strøm- og fjernvarmepris for husholdnings- og fritidsboligkunder.

§ 2 Virkeområde

Loven gjelder på norsk landterritorium.

§ 3 Forvaltning av ordningene – strøm

Reguleringsmyndigheten for energi skal beregne og offentliggjøre stønadssatser, forestå overføring av stønad og prissikringsbeløp til og fra nettselskapene og føre tilsyn med ordningene for strøm.

Nettselskapene skal beregne stønadsbeløp for nettkunder med rett til stønad etter at stønadssatsene er fastsatt av Reguleringsmyndigheten for energi, og betale ut stønaden.

Nettselskapene skal beregne prissikringsbeløp for nettkunder som deltar i ordning for sikring av strømpris, og kreve inn eller betale ut netto prissikringsbeløp. Med prissikringsbeløp menes differansen mellom spotprisen per time i budområdet og referanseprisen, multiplisert med nettkundens avregnede forbruk.

Kraftleverandører som utfører gjennomfakturerings av nettkunder, skal sikre at stønadsbeløp og netto prissikringsbeløp som er fastsatt av nettselskapet, tilfaller nettkunden ved fakturering.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om forvaltning av ordningene for strøm, herunder om behandling av personopplysninger.

§ 4 Forvaltning av ordningene – fjernvarme

Norges vassdrags- og energidirektorat skal beregne og offentliggjøre stønadssatser og føre tilsyn med ordningene for fjernvarme.

Departementet kan utpeke en aktør som skal forestå overføring av stønad og prissikringsbeløp til og fra fjernvarmeselskapet.

Fjernvarmeselskapet skal beregne stønadsbeløp og betale ut stønad til fjernvarmekunder med rett til stønad etter at stønadssatsene er fastsatt av Norges vassdrags- og energidirektorat.

Fjernvarmeselskapet skal beregne prissikringsbeløp for fjernvarmekunder som deltar i ordning for sikring av fjernvarmepris, og kreve inn eller betale ut prissikringsbeløp. Med prissikringsbeløp for fjernvarme menes differansen mellom månedlig gjennomsnitts elspotpris i budområdet og referanseprisen, multiplisert med fjernvarmekundens avregnede forbruk.

Fjernvarmeselskapet skal sikre at stønadsbeløp eller prissikringsbeløp tilfaller fjernvarmekunden ved fakturering.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om forvaltning av ordningene for fjernvarme, herunder om behandling av personopplysninger.

Kapittel 2 Strømstønad

§ 5 Rett til strømstønad

Nettkunder som har husholdningsforbruk, har rett til strømstønad etter ordningen.

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om hvem som har rett til strømstønad, og om utvidelse av ordningen til nettkunder som driver landbruksvirksomhet.

Ved uenighet mellom nettselskap og nettkunde om rett til å bli omfattet av ordningen kan nettkunden bringe saken inn for avgjørelse hos Reguleringsmyndigheten for energi. Reguleringsmyndigheten for energi avgjør saken ved enkeltvedtak. Departementet kan gi forskrift om klage til Energiklagenemnda.

§ 6 Beregning av strømstønad

Reguleringsmyndigheten for energi skal beregne og offentliggjøre stønadssatser.

Nettselskapene skal beregne stønadssatser for hver enkelt nettkunde fortløpende og automatisk. Stønadssatsene beregnes time for time etter elspotpris i budområdet hvor nettkunden er tilknyttet, fratrasket terskelverdi, som deretter skal multipliseres med stønadsgraden. Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.

Nettselskapet skal i forbindelse med fakturering beregne stønad for hver enkelt nettkunde med rett til stønad på grunnlag av stønadssatser og timesforbruk.

Departementet fastsetter stønadsgrad og terskelverdi i forskrift.

Departementet kan gi nærmere forskrift om beregning av stønad, herunder om fastsettelse og anvendelse

av forbrukstak og om beregning av stønad for nettkunder uten timesmåling. Departementet kan i forskrift fastsette en nedre grense for når det utbetales strømstønad.

§ 7 Utbetaling av strømstønad

Stønaden skal komme til fradrag i fakturert nettleie fra nettselskapet. Dersom nettleien faktureres separat og stønaden overstiger nettleien, skal det overskytende beløpet utbetales til nettkunden senest ved fakturaforfall.

Ved gjennomfakturering skal kraftleverandøren sørge for at utbetaling til nettkunden skjer gjennom fradrag på faktura. Dersom stønadsbeløpet overstiger nettleien, skal nettselskapet overføre det overskytende beløpet til kraftleverandøren.

Informasjon om forbruk og stønadsbeløp skal fremgå av fakturaen fra kraftleverandøren som utfører gjennomfakturering, eller nettselskapet. Det skal gis informasjon til nettkunden om at stønadsatser time for time offentliggjøres av Reguleringsmyndigheten for energi.

For nettselskap med leveringsplikt etter energiloven § 3-3 gjelder første og tredje ledd tilsvarende.

Kapittel 3 Ordning for sikring av strømpris (Norgespris)

§ 8 Ordning for sikring av strømpris

På forespørsel fra nettkunden skal nettselskapet tilby deltagelse i ordning for sikring av strømpris. Nettkunder som har husholdnings- eller fritidsboligforbruk, kan delta i ordningen. Nettkundens målepunkt bindes ut prisperioden hvis nettkunden velger å inngå avtale om sikring av strømpris. Nettkunden taper rett til strømstønad i samme tidsrom som nettkunden deltar i ordning for sikring av strømpris.

Nettselskapet skal beregne prissikringsbeløp per time for nettkunde nevnt i første ledd, basert på målt strømforbruk og referansepris, på følgende måte:

- a. I forbrukstimer med elspotpris over referansepris skal kunden få et tilskudd tilsvarende elspotpris fratrukket referansepris. Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.
- b. I forbrukstimer med elspotpris under referansepris skal kunden betale et beløp tilsvarende referansepris fratrukket elspotpris. Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.

Elspotpris skal være timespris i budområdet kunden tilhører. Nettselskapet skal kreve inn eller betale ut netto prissikringsbeløp per måned. Beregningen skal gjøres etterskuddsvis for hver måned eller dersom nettkunden sier opp nettavtalen.

Departementet fastsetter referansepris i forskrift. Fastsettelsen av referansepris i det enkelte år skal ta utgangspunkt i prisbildet for strøm fremover. Prisfastsettelsen skal samtidig ivareta at formålet med ordningen er å sikre forutsigbare og stabile strømpriser med utgangspunkt i den reelle historiske kraftprisutviklingen. Fastsatt referansepris i ordningen har 12 måneders varighet med mindre annet fremgår av forskrift.

Ved uenighet mellom nettselskap og nettkunde om rett til å bli omfattet av ordningen kan nettkunden bringe saken inn for avgjørelse hos Reguleringsmyndigheten for energi. Reguleringsmyndigheten for energi avgjør saken ved enkeltvedtak. Departementet kan gi forskrift om klage til Energiklagenemnda.

Departementet kan gi forskrift om ordningen, herunder om hvem som er omfattet, fakturering, bindings- tid, avbestilling, utbetaling og forbrukstak samt administrering av ordningen.

§ 9 Gjennomføring av ordning for sikring av strømpris

Nettkunden må samtykke i deltakelse i ordningen for sikring av strømpris etter § 8.

Nettselskapene skal beregne prissikringsbeløp for nettkunder som deltar i ordning for sikring av strømpris, og kreve inn eller betale ut netto prissikringsbeløp etter § 8. Netto utbetalt prissikringsbeløp fra nettselskapet til nettkundene skal refunderes fra Reguleringsmyndigheten for energi. Netto skyldig prissikringsbeløp fra nettkundene til nettselskapet skal overføres til Reguleringsmyndigheten for energi. Ved mislighold av skyldig prissikringsbeløp kan nettselskapet forfølge kravet overfor nettkunden.

Ved oppstart av nye nettanlegg eller ved anleggs- overtagelse kan beregningen etter § 8 gjøres for kortere tidsrom enn én måned.

For nettselskap med leveringsplikt etter energiloven § 3-3 gjelder første og andre ledd tilsvarende.

Departementet kan gi forskrift om nettselskapenes administrasjon av ordningen.

§ 10 Valg av teknisk løsning ved gjennomføring av ordning for sikring av strømpris

Reguleringsmyndigheten for energi kan bestemme hvilken teknisk løsning som nettselskapene og avregningsansvarlig skal benytte for gjennomføring av ordning for sikring av strømpris.

§ 11 Forholdet til annet regelverk

Avtale om sikring av strømpris er ikke et forbrukerkjøp etter forbrukerkjøpsloven.

Kapittel 4 Ordning for sikring av fjernvarmepris (Norgespris) og strømstønad for fjernvarme

§ 12 Rett til strømstønad for fjernvarmekunder

Fjernvarmekunder som har husholdningsforbruk og er kunder av fjernvarmeanlegg med konsesjon etter energiloven § 5-1, har rett til strømstønad etter ordningen.

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om hvem som har rett til stønad.

Ved uenighet mellom fjernvarmeselskapet og fjernvarmekunden om rett til å bli omfattet av ordningen kan fjernvarmekunden bringe saken inn for avgjørelse hos Norges vassdrags- og energidirektorat. Norges vassdrags- og energidirektorat avgjør saken ved enkeltvedtak. Vedtaket kan påklages til departementet.

§ 13 Beregning av strømstønad for fjernvarmekunder

Norges vassdrags- og energidirektorat skal beregne og offentliggjøre gjennomsnittlig månedlig elspotpris for hvert budområde (stønadsgrunnlag). Prisen skal regnes som et aritmetisk gjennomsnitt av alle timepriser.

Norges vassdrags- og energidirektorat skal beregne og offentliggjøre stønadssatser hver måned. Stønadssatsene beregnes månedlig som stønadsgrunnlag fratrukket terskelverdi, multiplisert med stønadsgraden.

Fjernvarmeselskapet skal i forbindelse med fakturering beregne stønad for hver enkelt fjernvarmekunde med rett til stønad på grunnlag av stønadssatser og målt månedlig fjernvarmeforbruk. Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.

Departementet kan gi nærmere forskrift om beregning av stønad, herunder om fastsettelse og anvendelse av forbrukstak og krav til måling. Departementet kan i forskrift fastsette en nedre grense for når det utbetales strømstønad.

§ 14 Utbetaling av strømstønad

Strømstønad skal utbetales månedlig. Stønaden skal komme til fradrag i faktura fra fjernvarmeselskapet.

Informasjon om forbruk og stønadsbeløp skal fremgå av fakturaen fra fjernvarmeselskapet. Det skal gis informasjon til fjernvarmekunden om at stønadssatser offentliggjøres av Norges vassdrags- og energidirektorat.

§ 15 Ordning for sikring av fjernvarmepris

På forespørsel fra fjernvarmekunden skal fjernvarmeselskapet tilby kunder av fjernvarmeanlegg med konsesjon etter energiloven § 5-1 og som har husholdnings- eller fritidsboligforbruk, deltagelse i ordning for sikring av fjernvarmepris. Energimåleren til fjernvarmekunden bindes ut prisperioden hvis fjernvarmekunden

velger å inngå avtale om sikring av fjernvarmepris. Med energimåler menes måler som står i punktet der fjernvarmeselskapet beregner kundens fjernvarmeforbruk som danner grunnlag for fakturering. Fjernvarmekunden taper rett til strømstønad for fjernvarme i samme tidsrom som fjernvarmekunden deltar i ordning for sikring av fjernvarmepris.

Fjernvarmeselskapet skal beregne prissikringsbeløp per måned for fjernvarmekunde nevnt i første ledd, basert på målt fjernvarmeforbruk og referansepris, på følgende måte:

- I forbruksmåned med elspotpris over referansepris skal kunden få et tilskudd tilsvarende elspotpris fratrukket referansepris. Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.
- I forbruksmåned med elspotpris under referansepris skal kunden betale et beløp tilsvarende referansepris fratrukket elspotpris. Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.

Elspotpris skal være gjennomsnittlig månedspris i budområdet kunden tilhører.

Fjernvarmeselskapet skal kreve inn eller betale ut prissikringsbeløp per måned. Beregningen skal gjøres etterskuddsvis for hver måned eller dersom fjernvarmekunden sier opp fjernvarmeavtalen.

Ved uenighet mellom fjernvarmekunde og fjernvarmeselskap om rett til å bli omfattet av ordningen kan fjernvarmekunden bringe saken inn for avgjørelse hos Norges vassdrags- og energidirektorat. Norges vassdrags- og energidirektorat avgjør saken ved enkeltvedtak. Vedtaket kan påklages til departementet.

Departementet kan gi forskrift om ordningen, herunder om hvem som er omfattet, fakturering, måling, bindingstid, utbetaling og forbrukstak samt administrering av ordningen.

§ 16 Gjennomføring av ordning for sikring av fjernvarmepris

Fjernvarmekunden må samtykke for å delta i ordningen for sikring av fjernvarmepris etter § 15.

Fjernvarmeselskapet skal beregne prissikringsbeløp for fjernvarmekunder som deltar i ordning for sikring av fjernvarmepris, og kreve inn eller betale ut prissikringsbeløp etter § 15. Prissikringsbeløpet skal komme som tillegg eller fradrag i faktura fra fjernvarmeselskapet. Utbetalt prissikringsbeløp fra fjernvarmeselskap til fjernvarmekunde skal refunderes fra den aktøren departementet utpeker. Skyldig prissikringsbeløp fra fjernvarmekunde til fjernvarmeselskap skal overføres til den aktøren departementet utpeker.

Fjernvarmeselskapet skal rapportere kundeinformasjon, månedlig forbruk og prissikringsbeløp til den aktøren departementet utpeker.

Departementet kan gi forskrift om fjernvarmeselskapenes administrasjon av ordningen.

§ 17 Valg av teknisk løsning ved gjennomføring av ordning for sikring av fjernvarmepris

Den aktøren departementet utpeker, kan bestemme hvilken teknisk løsning som fjernvarmeselskapene skal benytte for gjennomføring av ordning for sikring av fjernvarmepris.

§ 18 Krav til måling og fakturering

Fjernvarmeselskapet skal måle og fakturere fjernvarmekundene på månedlig basis.

§ 19 Husholdningskunder av fjernvarmeanlegg uten konsesjon (nærvarme)

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om utforming av rettigheter og plikter for fjernvarmeanlegg uten konsesjon og kunder av slike anlegg som har husholdningsforbruk.

§ 20 Forholdet til annet regelverk

Avtale om sikring av fjernvarmepris er ikke et forbrukerkjøp etter forbrukerkjøpsloven.

§ 21 Krav til regnskapsmessig skille

Fjernvarmeselskapene plikter å føre egne prosjektrengskap og separate kontoer for administrasjonen av ordning for sikring av fjernvarmepris og strømsønadsordningen. Fjernvarmeselskapene skal årlig fremlegge bekreftelse fra revisor på at det er ført separate prosjektrengskap, og at det er benyttet separate kontoer.

Kapittel 5 Øvrige bestemmelser

§ 22 Hensyn til kraftsituasjonen

Departementet kan gi forskrift om opphør og justering av ordningene av hensyn til kraftsituasjonen.

§ 23 Rapportering, kontroll og tilsyn

Nettselskapene skal hver måned, uten ugrunnet opphold, oversende til Reguleringsmyndigheten for energi en oversikt over utbetalinger av stønad for begge ordningene og innbetalinger fra nettkundene etter § 9. Fjernvarmeselskapene skal hver måned, uten ugrunnet opphold, oversende til den aktøren departementet utpeker, en oversikt over utbetalinger av stønad for begge ordningene og innbetalinger fra fjernvarmekundene etter § 15.

Reguleringsmyndigheten for energi kan gi de pålegg som er nødvendige for gjennomføringen av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven i tilknytning til strøm. Tilsvarende kan Norges vassdrags- og energi-

direktorat gi pålegg som er nødvendige for gjennomføringen av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven i tilknytning til fjernvarme.

Reguleringsmyndigheten for energi fører tilsyn med begge ordningene for strøm. Norges vassdrags- og energidirektorat fører tilsyn med begge ordningene for fjernvarme.

§ 24 Innhentning av opplysninger

Reguleringsmyndigheten for energi kan pålegge nettselskaper, kraftleverandører og Elhub AS, uten hinder av taushetsplikt, å gi opplysninger som er nødvendige for fastsetting av stønad eller prissikringsbeløp etter denne loven og kontrollen av denne.

Norges vassdrags- og energidirektorat kan pålegge fjernvarmeselskaper, uten hinder av taushetsplikt, å gi opplysninger som er nødvendige for fastsetting av stønad eller prissikringsbeløp etter denne loven eller kontrollen av denne. På samme vilkår som i første punktum kan den aktøren departementet utpeker, pålegge fjernvarmeselskaper å gi opplysninger for kontroll av stønad eller prissikringsbeløp. Uten hinder av taushetsplikt skal den aktøren departementet utpeker, på forespørsel dele innhentende opplysninger med Norges vassdrags- og energidirektorat.

Boligselskaper er pliktig til å gi den informasjonen som er nødvendig for gjennomføring av ordningene. Departementet kan fastsette boligselskapers informasjonsplikt i forskrift.

§ 25 Tilbakebetaling av uriktig utbetalt stønad eller prissikringsbeløp

Dersom det i tilknytning til strøm er utbetalt uriktig stønad eller beregnet uriktig prissikringsbeløp til en nettkunde, kan Reguleringsmyndigheten for energi fatte vedtak med krav om tilbakebetaling av det uriktige beløpet. Departementet kan gi forskrift om klage til Energiklagenemnda.

Norges vassdrags- og energidirektorat kan på samme vilkår som i første ledd fatte vedtak med krav om tilbakebetaling av det uriktig utbetalte beløpet for fjernvarme. Vedtaket kan påklages til departementet.

Krav om tilbakebetaling kan frafalles helt eller delvis av Reguleringsmyndigheten for energi og Norges vassdrags- og energidirektorat innenfor deres ansvarsområder.

Krav om tilbakebetaling etter første og andre ledd forfaller til betaling tre uker etter at kravet er sendt til skyldneren.

Departementet kan gi forskrift om tilbakebetaling av uriktig utbetalt stønad eller prissikringsbeløp, herunder om tilbakebetaling til nettselskapet eller fjernvarmeselskapet uten at det er fattet vedtak etter første ledd.

§ 26 Tvangsmulkt

Ved overtredelse av denne loven eller bestemmelser eller pålegg gitt i medhold av loven kan Reguleringsmyndigheten for energi fastsette en tvangsmulkt etter reglene i forvaltningsloven § 51 for overtredelser av bestemmelser som omhandler sikring av strømpris og strømstønad.

Ved overtredelse av denne loven eller bestemmelser eller pålegg gitt i medhold av loven kan Norges vassdrags- og energidirektorat fastsette tvangsmulkt etter reglene i forvaltningsloven § 51 for overtredelser av bestemmelser som omhandler sikring av fjernvarmepris og strømstønad for fjernvarme.

Tvangsmulkt kan fastsettes når overtredelse av loven eller vedtak i medhold av loven er oppdaget. Tvangsmulkten begynner å løpe dersom den ansvarlige oversitter fristen som er fastsatt for retting av forholdet.

Tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 27 Forskrifter

Departementet kan gi forskrift til utfylling av denne loven.

§ 28 Varighet

Regler gitt i eller i medhold av loven har varighet til 31. desember 2029.

§ 29 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Fra samme tid oppheves midlertidig lov 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Presidenten: Bak tilrådingen står nå Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 59 mot 43 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.07.39)

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble vedtatt med 59 mot 43 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.08.01)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

V o t e r i n g i s a k n r. 15, debattert 16. juni 2025

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen og Sofie Marhaug om vern av Stølsheimen (Innst. 436 S (2024–2025), jf. Dokument 8:242 S (2024–2025))

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Une Bastholm på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 2, fra Une Bastholm på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti

Det votes over forslag nr. 2, fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede om en sammenhengende «grønn korridor» gjennom Stølsheimen (Alver, Masfjorden og Modalen kommuner) og tilgrensende terreng kan vurderes som kulturhistorisk landskap av stor verdi (KULA).»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti ble med 85 mot 17 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.08.36)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:242 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen og Sofie Marhaug om vern av Stølsheimen – vedtas ikke.

Presidenten: Det votes alternativt mellom innstillingen og forslag nr. 1, fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede opprettelsen av en grønn, sammenhengende korridor gjennom

Stølsheimen (Alver, Masfjorden og Modalen kommuner), som på sikt kan gis en vernestatus.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti ble innstillingen vedtatt med 78 mot 22 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.09.07)

Votering i sak nr. 16, debattert 16. juni 2025

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Heidi Greni, Sandra Borch og Per Olav Tyldum om endringer i motorferdselloven (Innst. 431 S (2024–2025), jf. Dokument 8:246 S (2024–2025))

Presidenten: Under debatten er det satt fram 17 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–15, fra Lisa Marie Ness Klungland på vegne av Senterpartiet og Fremskrittspartiet
- forslag nr. 16, fra Ove Trellevik på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 17, fra Bengt Rune Strifeldt på vegne av Fremskrittspartiet

Det voteres over forslag nr. 16, fra Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge stor vekt på utvidelse av det lokale handlingsrommet og det lokale selvstyret ved oppfølgingen av Motorferdsellovutvalgets utredning (NOU 2024:10). Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med sak innen utgangen av 2025.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 77 mot 24 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.09.45)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 17, fra Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake på egnet måte med forslag til ny Motorferdsellov som er i tråd med Stortingets føringer som gir kommunene større myndighet, redusert byråkrati knyttet til praktiseringen av loven, samtidig som hensynet til natur og friluftsliv hensyntas, som oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak nr. 973 av 25. mai 2021, jf. Innst. 429 S (2020–2021).» Arbeiderpartiet har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ble vedtatt med 82 mot 20 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.10.08)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:246 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Heidi Greni, Sandra Borch og Per Olav Tyldum om endringer i motorferdselloven – vedtas ikke.

Presidenten: Det voteres alternativt mellom innstillingen og forslagene nr. 1–15, fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at kommunene ved etablering av rekreasjonsløyper for snøscooter kun skal utrede de direkte virkningene av løpene og ikke gjøre generelle vurderinger om tilstanden i kommunene.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre § 38 i motorferdselloven slik at kommunene kan gi dispensasjon i ubegrenset tidsrom så lenge det er samme trasé og samme eier av hytta. Fastsettingen av antall turer fjernes i paragrafen. Kommunene kan selv bestemme om de ønsker en begrensning i antall turer, og om de vil pålegge kjørebok. Transport til leid hytte likestilles med transport til eid hytte.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at alle kommuner gis muligheten til midlertidig å avsette et begrenset område i utmark til trafikkopplæring, slik ordningen er i Nord-Troms og Finnmark i dag.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for god opplæring for beltemotorsykkel ved at rekreasjonsløyper for snøscooter kan benyttes til privat øvingskjøring i hele landet slik som i Nord-Troms og Finnmark, og sørge for at kommunene gis muligheten til midlertidig å avsette et begrenset område i utmark til øvingskjøring.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at kommunene kan gi lag, foreninger, frivilligheten og organisasjoner enkeltdispensasjoner for turer til isfiskekonkurranser, pensjonistturer og lignende.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at kommunene gis utvidet mulighet for å gi tillatelse til næringskjøring, safarier mv.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at kommunene kan åpne for at ubrøytet vei, kraftgater/mastetraseer og etablerte barmarksløyper kan benyttes til rekreasjonskjøring med snøscooter for enkelte områder/veier eller som del av et løypenett uten krav om konsekvensutredning etter nasjonal forskrift.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen oppheve motorferdsel-forbudet i Nord-Troms og Finnmark i perioden 5. mai til 30. juni og sørge for at kommunen i lokal forskrift kan fastsette når motorferdselsforbud for de enkelte løyper inntreffer, såfremt føret tillater det og reindrifta ivaretas.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at kommunene kan tillate at brukere av rekreasjonsløyper med snøscooter kan kjøre av løypene for isfiske eller rast på islagt vann eller deler av vann, slik at gjeldende regelverk for Finnmark og Nord-Troms gjøres gjeldende for alle landets kommuner.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen åpne for at mindre terrenginngrep som ikke vil være lett synlige på barmark, slik som fjerning av stein, trær o.l., kan tillates der det er nødvendig, på samme måte som ved etablering av tur- og fritidsløyper i utmark.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen åpne for at kommunene kan gi tillatelse til å benytte ATV med påsatte belter på rekreasjonsløyper for snøscooter.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen åpne for at kommunene kan gi tillatelse til at lokale løypelag kan benytte tråkkemaskin og ATV med påsatte belter ved opparbeidelse og vedlikehold av rekreasjonsløyper for bruk av snøscooter.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen åpne for at kommunene kan gi tillatelse til preparering av skiløyper som er åpne for allmenn benyttelse, med tråkkemaskiner/ATV med påsatte belter så lenge føret tillater det og reindrifta ivaretas, slik at dagens motorferdselsforbud i Nord-Troms og Finnmark fra 5. mai ikke er gjeldende.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gi kommunene mulighet til å avsette egnede øvingsområder til vanncross med snøscooter.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gi kommunene mulighet til å klage på vedtak fattet av statsforvalteren til Kommunal- og distriktsdepartementet.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet ble innstillingen vedtatt med 71 mot 30 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.10.43)

Votering i sak nr. 17, debattert 16. juni 2025

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Heidi Greni, Sandra Borch, Marit Arnstad, Per Olav Tyldum og Siv Mossleth om mer effektiv skadefelling av rovvilt (Innst. 455 S (2024–2025), jf. Dokument 8:249 S (2024–2025))

Presidenten: Under debatten har Marit Arnstad satt fram sju forslag på vegne av Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å endre regelverket for skadefelling av stort rovvilt, slik at fellingslagene kan ta i bruk de samme metodene som brukes av Statens naturoppsyn, for eksempel løs på drevet halsende hund.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å endre regelverket for skadefelling av stort rovvilt, slik at fellingstillatelser gis raskere, med lengre varighet, og for et utvidet geografisk område.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om egnede virkemidler som gjør skadefelling av rovvilt mer effektiv.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å endre regelverket for skadefelling av stort rovvilt, slik at nye tekniske hjelpemidler kan effektivisere skadefelling. Tekniske hjelpemidler som drone, ATV, helikopter, lys, termiske apparater osv. skal vurderes i den forbindelse.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre stående fellingstillatelse for bjørn og ulv som går inn i beiteprioriterte områder, og i områder med samisk tamreindrift.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det gjennomføres årlige nasjonale bestandsestimeringer av kongeørnbestanden.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre rovviltforskriften slik at den i situasjoner der det er dokumentert større skadeomfang over flere år i samme område, gir en generell åpning i hele landet for at det tillates felling av kongørn forut for skade og uten at det foreligger en akutt skadesituasjon, så fremt det foreligger fare for større skade. Slike tillatelser skal kunne knyttes til et bestemt område og tidspunkt uten krav til identifisering av skadegjørende individ.»

Det voteres alternativt mellom disse forslagene og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:249 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Heidi Greni, Sandra Borch, Marit Arnstad, Per Olav Tyldum og Siv Mossleth om mer effektiv skadefelling av rovvilt – vedtas ikke.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ble innstillingen vedtatt med 69 mot 32 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.11.32)

Votering i sak nr. 18, debattert 16. juni 2025

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Rasmus Hansson og Sigrid Zurbuchen Heiberg om vern av nærnatur (Innst. 428 S (2024–2025), jf. Dokument 8:260 S (2024–2025))

Presidenten: Under debatten har Ola Elvestuen satt fram to forslag på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem forslag til en lov om nærnatur som gir kommuner mulighet til statlig vern av markaområder og grøntarealer som er viktige for rekreasjon og friluftsliv for lokalbefolkningen.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å opprette en egen vernekategori for bynaturparker i naturmangfoldloven.»

Det voteres alternativt mellom disse forslagene og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak

vedtak:

Dokument 8:260 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Rasmus Hansson og Sigrid Zurbuchen Heiberg om vern av nærnatur – vedtas ikke.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble innstillingen vedtatt med 80 mot 21 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.12.18)

Sak nr. 19 [15:12:25]

Referat

Presidenten [15:12:26]: Det foreligger ikke referat. Dermed er dagens kart ferdig behandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 15.13.

